CHARLES PORTIS

ADEVĂRATUL CURAJ

CHARLES PORTIS

ADEVĂRATUL CURAJ

V.1.0

**În româneşte de EUGENIA ANTONESCU
şi VIRGIL MAZILESCU**

**EDITURA „UNIVERS”
Bucureşti, 1979**

**CHARLES PORTIS
TRUE GRIT
Simon and Schuster – New York**

NIMENI NU CREDE CĂ O FETIŢA DE paisprezece ani ar putea să plece iarna de acasă cu gând să-şi răzbune tatăl. Deşi, aş zice eu, puţin obişnuită, o asemenea întâmplare n-a părut la vremea ei din cale afară de ciudată. Tocmai împlinisem paisprezece ani, când un ticălos pe nume Tom Chaney mi-a împuşcat tatăl la Fort Smith, statul Arkansas, răpindu-i viaţa, calul, 150 de dolari bani gheaţă şi două monede de aur din California, pe care le purta la centură.

Iată cum a fost. Ai mei stăpâneau după lege o suprafaţă de patru sute optzeci de acri de pământ bun, aluvionar, în districtul Yell, pe malul sudic al râului Arkansas, nu departe de Dardanelle. Tom Chaney nu făcea parte dintre oamenii care iau pământ în arendă şi oferă în schimbul lui o anumită cantitate din recoltă; lucra cu ziua. Şi-a făcut la un moment dat apariţia călare pe un cal sur, cu o pătură soioasă azvârlită pe spinare şi cu o bucată de funie drept căpăstru. Cuprins de milă, tata l-a angajat la el şi i-a dat şi locuinţă: un şopron în care ţinuserăm bumbacul şi care fusese transformat în baracă. Avea acoperiş trainic.

Tom Chaney ne-a spus că se trăgea de prin părţile Louisianei. Era un ins scund, cu trăsături aspre. Despre faţa lui o să vă vorbesc mai încolo. Avea o puşcă Henry. Să fi fost, aşa, un flăcău la vreo douăzeci şi cinci de ani.

Prin noiembrie, când vânduserăm şi cea din urmă cantitate de bumbac, tatei i-a venit ideea să plece la Fort Smith să cumpere cai. Auzise că un negustor de vite, un anume colonel Stonehill, s-ar fi ales de la nişte geambaşi aflaţi în drum spre Kansas cu o întreagă herghelie de iepe mărunte şi că ar fi rămas cu ele pe cap. Oamenii din Arkansas nu pun mare preţ pe căluţii ăştia din Texas, pe jumătate sălbatici. Sunt scunzi şi de rasă inferioară. N-au păscut în viaţa lor altceva decât iarbă şi nu cântăresc mai mult de opt sute de livre.

Tata îi considera buni la vânatul căprioarelor, căci erau vânjoşi, mici şi tocmai potriviţi să ţină pasul cu câinii prin desişuri. Se gândise să cumpere câţiva şi, dacă va fi mulţumit de ei, să-i înmulţească şi apoi să-i vândă. Îi treceau prin cap tot felul de minuni. Oricum, pentru început ar fi fost o investiţie destul de convenabilă, iar noi aveam ceva ovăz şi o mulţime de fân cu care să-i scoatem până-n primăvară, când ar fi putut paşte pe păşunea noastră întinsă dinspre nord, şi s-ar fi hrănit cu trifoi mai verde şi mai fraged decât au văzut ei vreodată în „Statul Steaua Singuratică”. Pe atunci, după câte îmi amintesc, porumbul dezghiocat era mai puţin de cincisprezece cenţi baniţa.

Tata avea de gând să-l lase pe Tom Chaney să se îngrijească, în lipsa lui, de treburile casei. Dar Chaney a insistat să meargă şi el şi, după o vreme, datorită generozităţii tatei, a reuşit să-l convingă. Dacă tatăl meu avea vreo slăbiciune, asta era firea lui blândă. Oamenii profitau de ea. Felul meu aprig de a fi nu de la el l-am moştenit. Frank Ross a fost cel mai nobil şi mai cinstit om din câţi au trăit pe lume. N-avea o educaţie aleasă. Prezbiterian şi mason din Cumberland, s-a bătut cu înverşunare la Elkhorn Tavern, dar n-a fost rănit cu ocazia acelei „încăierări”, cum afirmă Luciile Biggers Langford în *Districtul Yell de odinioară.* Socot că sunt în măsură să cunosc mai bine faptele. A fost rănit în crâncena luptă de la Chickamauga, sus în Tennessee, şi din lipsă de îngrijire s-a întors acasă mai mult mort decât viu.

Înainte de a pleca la Fort Smith, tata s-a înţeles cu un negru, unul Yarnell Poindexter, să dea de mâncare vitelor şi să treacă zilnic pe la noi. Yarnell şi ai lui locuiau puţin mai jos de casa noastră, pe o bucată de pământ luată în arendă de la bancă. Se născuse în Illinois, din părinţi liberi, dar un oarecare Bloodworth îl răpise pe teritoriul statului Missouri şi coborâse cu el în Arkansas, chiar înaintea războiului. Yarnell era un om bun, cumpătat şi harnic şi a ajuns mai târziu zugrav cu stare la Memphis, statul Tennessee. Ne-am scris unul altuia de fiecare Crăciun, până la moartea lui, survenită în timpul epidemiei de gripă din 1918. N-am mai întâlnit pe nimeni care să se numească Yarnell, fie el alb sau negru. Am fost la înmormântare şi apoi am stat câtva timp la Memphis împreună cu fratele meu, Frank, şi cu familia acestuia.

În loc să se ducă la Fort Smith cu vaporul sau cu trenul, tata a luat hotărârea să plece călare şi, la întoarcere, să mâne poneii legaţi unii de alţii. Nu numai că scăpa în felul ăsta mai ieftin, dar avea să fie şi un drum încântător, o bună ocazie pentru el de a călări. Nu ştiu pe nimeni altul căruia să-i fi plăcut mai mult decât tatei s-o pornească aiurea, pe o gloabă săltăreaţă. Eu una nu m-am prăpădit niciodată după cai, deşi cred că în tinereţe călăream destul de bine, sau cel puţin aşa socoteau oamenii. Nu m-am temut niciodată de animale. Îmi aduc aminte că, într-un rând, am străbătut cu multă vitejie, călare pe o biată capră, un lăstăriş de pruni.

De la noi până la Fort Smith erau vreo şaptezeci de mile, luând-o de-a dreptul, aşa cum ai arunca o săgeată, peste frumosul munte Nebo – unde aveam o căsuţă de vară, în care mai scăpa mama de ţânţari – şi peste muntele Magazine, cel mai înalt punct din Arkansas; dar, cu câte ştiam eu despre Fort

Smith, puteau fi la fel de bine şi şapte sute de mile. Noi ne vindeam bumbacul jos, la Little Rock. Am fost acolo de vreo două, trei ori.

Călare pe Judy, iapa lui mare, murgă şi cu o pată albă în frunte, tata ne-a părăsit. Îşi luase de-ale gurii şi un rând de schimburi înfăşurate în câteva pături şi acoperite cu o manta. Legase totul în spatele şeii. Purta la cingătoare o armă, un pistol mare, lung – dintre cele cu butoiaş, care încă de pe atunci erau demodate. Îl avea din timpul războiului. Arăta bine şi încă mi-l mai amintesc, aşa cum stătea călare pe Judy, cu haina de lână şi cu pălăria neagră de duminică, şi parcă văd cum amândoi, om şi animal, scoteau fuioare de abur pe nări, în dimineaţa aceea geroasă. L-ai fi putut lua drept un cavaler curtenitor din vremi apuse. Tom Chaney călărea pe calul lui sur, mai potrivit să tragă la plug decât să poarte în şa un călăreţ. N-avea pistol, ci puşcă; o ţinea azvârlită pe spinare, petrecută cu ajutorul unei curele de bumbac. Ciudat, nu? Ar fi putut să-şi facă, dintr-o bucată veche de ham, o curea pe cinste. Dar treaba asta i-ar fi dat prea multă bătaie de cap.

Tata avea vreo două sute cincizeci de dolari în pungă; sunt în măsură să ştiu, căci eu îi ţineam registrele. Mama nu s-a priceput niciodată la cifre şi abia dacă ştia să scrie. Nu mă laud cu îndemânarea mea în acest domeniu. Cifrele şi literele nu înseamnă totul. Ca şi Martha, m-am agitat întotdeauna, lăsându-mă prinsă de grijile zilnice, pe când mama avea o inimă senină şi tandră. Ea şi cu Mary vedeau numai „partea bună a lucrurilor”. Cele două monede de aur, pe care tata le purta ascunse în haină, erau darul de nuntă al bunicului meu Spurling din Monterey, California.

Nici nu bănuia tata în dimineaţa aceea că n-avea să ne mai vadă ori să ne mai strângă la piept niciodată şi că n-o să mai audă privighetorile din districtul Yell înălţând imnuri de bucurie primăverii.

Vestea a căzut ca o lovitură de trăsnet. Iată cum a fost. Tata şi Tom Chaney au ajuns la Fort Smith, unde au luat o cameră la pensiunea Monarch. S-au dus apoi la grajdurile lui Stonehill şi au examinat poneii. Au văzut că în herghelie nu se afla nici o iapă şi nici un armăsar. Dintr-un motiv ştiut numai de ei, văcarii din Texas nu călăreau decât pe cai castraţi, şi caii ăştia, vă daţi seama, nu sunt buni pentru prăsilă. Dar tata nu era omul care să dea înapoi. Îi intrase în cap să ia câteva din animalele alea mici, şi a doua zi a cumpărat patru doar cu o sută de dolari,

convingându-l pe Stonehill să lase din preţul iniţial de o sută patruzeci de dolari. A fost o achiziţie destul de bună.

Au hotărât să plece în dimineaţa următoare. Noaptea Tom Chaney s-a dus la bar, unde s-a apucat să joace cărţi cu nişte lepădături ca şi el, pierzându-şi toţi banii agonisiţi. N-a luat pierderea asta ca un bărbat, ci s-a întors la pensiune, în odaia lui, unde a rămas posomorât, dându-se de ceasul morţii. Avea o sticlă de whisky pe care a băut-o. Tata stătea de vorbă în salon cu nişte comis-voiajori. Curând Chaney a ieşit din cameră, ţinând puşca în mână. Zicea că fusese trişat şi că se duce înapoi la bar să-şi recupereze banii. Tata i-a spus că, dacă fusese într-adevăr înşelat, cel mai bun lucru ar fi să se adreseze justiţiei. Chaney nu l-a ascultat. Tata a ieşit după el şi i-a cerut arma, căci omul lui nu se afla în cea mai potrivită dispoziţie pentru o ceartă cu puşca în mână. Tata nu era înarmat.

Tom Chaney a ridicat arma şi l-a împuşcat în frunte, omorându-l pe loc. N-a existat la mijloc nici o altă provocare, şi vă relatez întâmplarea întocmai aşa cum mi-a fost şi mie povestită de şeriful cel mare din ţinutul Sebastian. Unii ar putea să spună: Păi cine l-a pus pe Frank Ross să se amestece? Am un răspuns şi pentru ei: Încerca să-l aducă pe individ pe calea cea bună. Chaney era angajatul lui, iar tata se simţea răspunzător pentru faptele acestuia. Pe deasupra, Chaney îşi mai întreţinea şi un frate. Vă satisface răspunsul?

Comis-voiajorii n-au năvălit afară să-l înhaţe pe Chaney ori să-l împuşte, ci s-au împrăştiat ca potârnichile, în vreme ce Chaney ridica punga de pe trupul cald încă al tatei şi, desfăcându-i centura, îi lua şi cele două monede de aur. Nu v-aş putea spune cum aflase de existenţa lor.

Când a avut în mână toată prada, a pornit-o în goană spre capătul străzii, unde i-a dat paznicului de noapte de la grajduri o lovitură cumplită cu patul puştii peste gură, lăsându-l în nesimţire. I-a pus lui Judy, calul tatălui meu, un căpăstru şi a ieşit călare, fără şa. Apoi l-a înghiţit întunericul. Ar fi avut timp berechet să pună şaua pe cal, sau, şi mai bine, să înhame trei perechi de catâri la o diligenţă Concord şi să fumeze şi o pipă, căci pare-se că nimeni din oraşul acela n-avea de gând s-o pornească pe urmele lui. „Când dă de un sat fără câini, nemernicul reuşeşte să-şi ia întotdeauna tălpăşiţa.”

AVOCATUL DAGGETT ERA PLECAT LA HELENA sa pledeze într-unul din procesele lui navale, aşa că eu şi cu Yarnell ne-am suit în tren şi ne-am dus la Fort Smith ca să ne îngrijim de rămăşiţele tatei. Am luat cu mine o sută de dolari de cheltuială, mi-am întocmit singură o scrisoare de identificare, am semnat-o cu numele avocatului Daggett şi am pus-o şi pe mama să semneze. Mama zăcea la pat.

În compartimente nu se găseau locuri libere. Asta din pricina unei triple execuţii prin ştreang, care urma să aibă loc la judecătoria federală din Fort Smith. Veneau să asiste oameni de pretutindeni, până şi din estul îndepărtat al Texasului ori din nordul Louisianei. Parcă ar fi fost în excursie. Am călătorit într-un vagon pentru negri şi Yarnell a adus un cufăr, să ne putem aşeza.

Când a trecut pe acolo, conductorul a spus:

— Ia lada aia din drum, cioroiule!

— O s-o luăm, dar n-ai nici un motiv să te porţi urât cu noi, i-am răspuns eu.

Fără o vorbă, omul a continuat să controleze biletele. Observase că, datorită mie, negrii îşi dădeau seama de lipsa lui de însemnătate. Am stat toată vremea în picioare, dar eram tânără şi nu-mi păsa. Pe drum am mâncat costiţă, adusă de Yarnell într-o sacoşă.

Am observat că la Fort Smith casele aveau numere; dar, în comparaţie cu Little Rock, ăsta nici că se putea numi oraş. M-am gândit atunci, şi-mi menţin încă părerea, ca Fort Smith ar trebui să se afle în Oklahoma şi nu în Arkansas, deşi pe vremea aceea, bineînţeles, dincolo de fluviu nu se întindea statul Oklahoma, ci Ţinutul Indienilor. Are, ca toate localităţile din vest, o stradă mare, largă – strada Garrison. Clădirile sunt de piatră şi ferestrele lor, fără excepţie, ar cam trebui spălate. La Fort Smith locuiesc multe persoane „subţiri” şi mai ştiu că oraşul posedă unul dintre cele mai moderne sisteme de canalizare; cu toate astea, mie nu mi se pare că ar fi potrivit să facă parte din statul Arkansas.

În biroul şerifului am dat peste un gardian care mi-a spus că amănuntele privind moartea tatălui meu ar trebui să le discutăm cu oamenii de la poliţie sau cu şeriful cel mare. Şeriful local plecase să asiste al execuţie. Antreprenorul de pompe funebre avea şi el prăvălia închisă. Lăsase pe uşă un bilet cum că se va întoarce după executarea celor trei deţinuţi. Ne-am dus la pensiunea Monarch unde, în afară de o bătrână amărâtă, cu

cataractă la ochi, nu se mai afla nimeni. Bătrâna asta ne-a spus că erau plecaţi cu toţii la judecătoria federală. N-a vrut să ne lase înăuntru să ne uităm după bagajele tatei. În localul poliţiei am găsit doi poliţişti care îşi încercau tocmai atunci forţa încheieturilor şi nu erau dispuşi să primească informaţii.

Yarnell ar fi vrut să asiste şi el la execuţie, dar fără mine, aşa că a luat hotărârea să ne întoarcem la biroul şerifului şi să aşteptăm acolo până vin ceilalţi. Nu ţineam prea mult să mă duc, dar văzându-l cum tânjeşte, i-am zis să mergem şi noi, că n-o să-i povestesc nimic mamei. De asta îi fusese lui teamă.

Judecătoria federală se afla sus, lângă fluviu, pe o mică ridicătură, şi chiar alături – spânzurătoarea. Se adunaseră acolo ca să vadă spectacolul vreo mie de oameni, dacă nu şi mai bine, şi vreo cincizeci, şaizeci de câini. După un an sau doi, cred, au înălţat în jurul locului un zid şi-ţi trebuia un permis de la biroul şerifului ca să poţi pătrunde înăuntru – dar în epoca despre care vă povestesc intrarea publicului nu era oprită. Un băietan gălăgios se învârtea printre oameni, vânzând alune prăjite şi bomboane. Altul vindea „tamales” fierbinţi dintr-o găleată. Erau nişte rulouri de cocă umplute cu carne condimentată, cum se mănâncă în Mexic. Şi nu erau rele. Nu mai văzusem aşa ceva.

Când am ajuns noi, pregătirile aproape se sfârşiseră. Doi albi şi un indian stăteau în picioare pe platformă, cu mâinile legate la spate şi cu cele trei laţuri atârnând libere în dreptul cefei. Purtau cu toţii salopete noi şi cămăşi de flanelă, încheiate cu nasturi la gât. Călăul, un oarecare George Maledon, era un tip subţirel, bărbos. Avea două pistoale lungi ia centură. Era yankeu şi se zvonea că n-ar spânzura niciodată un rezervist al armatei guvernamentale. Un ajutor de şerif citea sentinţele, dar cu voce scăzută, astfel că nu înţelegeam ce spune. Ne-am făcut loc mai în faţă.

Un tip cu o biblie s-a adresat fiecărui condamnat în parte, vreme de un minut. Cred că era predicator. A cântat împreună cu ei „Rugăciune minunată, dulce ţi-e sunetul”, şi o parte din mulţime li s-a alăturat. Apoi Maledon le-a pus celor trei laţurile de gât şi a potrivit nodurile. S-a apropiat de fiecare cu câte o glugă neagră în mână, întrebându-i dacă mai au ceva de spus înainte de-a le-o aşeza el pe cap.

Primul era unul dintre albi – şi părea tulburat de cele întâmplate, dar nu zdrobit cum te-ai fi aşteptat din partea unui om aflat în situaţia lui disperată. A spus:

— Am ucis pe cine nu trebuia. Dacă l-aş fi omorât pe individul

care o merita, cred că n-aş fi fost condamnat. Văd aici în mulţime oameni mai răi decât mine.

A urmat indianul, care a spus:

— Sunt pregătit. Mă căiesc pentru păcatele mele şi curând mă voi afla în cer, alături de Christos, mântuitorul meu. Voi muri ca un bărbat.

Dacă sunteţi asemenea mie, probabil că pe indieni îi socotiţi păgâni. Dar rogu-vă să vă aduceţi aminte de tâlharul de pe cruce. N-a primit niciodată botezul şi nici de catehism n-a avut habar; cu toate astea, însuşi Christos i-a făgăduit un loc în ceruri.

Ultimul pregătise un mic discurs. Puteai zice că-l învăţase pe de rost. Avea părul lung, blond. Era mai în vârstă decât ceilalţi doi, ca la vreo treizeci de ani. A spus:

— Doamnelor şi domnilor, ultimele gânduri mi se îndreaptă către soţie şi către cei doi copilaşi iubiţi, aflaţi departe, pe malul râului Cimarron. Nu ştiu ce se va alege de ei. Nădăjduiesc şi mă rog ca oamenii să nu-i dispreţuiască, sa nu-i împingă la marginea societăţii, din cauza ruşinii pe care le-am pricinuit-o. Priviţi unde m-a dus băutura. Mi-am ucis cel mai bun prieten într-o sfadă lipsită de importanţă, iscată de la un briceag. Eram beat şi în locul lui putea să fie la fel de bine propriul meu frate. Dacă aş fi primit de copil o bună educaţie, astăzi m-aş afla împreună cu ai mei, şi aş trăi în bună pace cu vecinii. Nădăjduiesc şi mă rog din suflet ca voi, părinţi ce-mi ascultaţi acum glasul, să vă îndemnaţi copiii pe calea cea bună. Vă mulţumesc! Rămas bun tuturor!

Avea ochii înecaţi în lacrimi şi nu mi-e ruşine să recunosc că şi eu îi aveam. Maledon i-a acoperit capul cu gluga şi s-a îndreptat spre pârghie. Yarnell mi-a pus o mână pe faţă, dar i-am dat-o la o parte. Voiam să văd totul. Fără să mai stea pe gânduri, Maledon a săltat trapa şi uşile prinse în balamale s-au deschis la mijloc şi, în zgomotul făcut de ele, cei trei ucigaşi au fost expediaţi spre judecata de apoi. Un strigăt s-a înălţat din mulţime, ca şi când ar fi primit cu toţii o lovitură. Cei doi albi nu mai dădeau semne de viaţă. Se roteau încet în ştreangurile întinse. Cuprins de spasme, indianul îşi smucea picioarele şi mâinile în sus şi în jos. Asta a fost partea cea mai neplăcută şi mulţi s-au întors îngroziţi şi au plecat în grabă, şi printre ei am fost şi noi.

Ni s-a spus că gâtul nu i se frânsese, aşa cum se întâmplase la ceilalţi doi, şi că indianul s-a legănat şi s-a sufocat acolo mai bine de o jumătate de oră, până când doctorul l-a declarat mort şi a fost dat jos. Asta pentru că, mai ziceau, indianul slăbise mult în închisoare şi era prea uşor pentru spânzurătoare. Am auzit că

judecătorul Isaac Parker privea toate execuţiile de la o fereastră de sus a tribunalului. Presupun că o făcea dintr-un sentiment al datoriei. Nu poţi să ştii ce zace în inima unui om.

Vă daţi seama cât de dureros a fost pentru noi să ne ducem de la acest spectacol îngrozitor direct la antreprenorul de pompe funebre, unde tatăl meu zăcea mort. Lucrul trebuia făcut, fără îndoială. N-am fost niciodată fiinţa care să se înspăimânte ori să dea înapoi în faţa treburilor neplăcute. Antreprenorul era irlandez. Ne-a dus, pe Yarnell şi pe mine, într-o încăpere din spate, foarte întunecoasă – şi asta din pricina ferestrelor vopsite în verde. Omul era politicos şi plin de compătimire, dar nu prea mi-a plăcut coşciugul în care îl aşezase pe tata. Sprijinit pe trei taburete joase, coşciugul era făcut din scânduri de brad prost geluite. Yarnell şi-a scos pălăria.

— El e? a întrebat irlandezul, luminându-i faţa cu o lumânare.

Trupul zăcea înfăşurat într-un linţoliu alb.

— E tatăl meu, am spus.

Am stat acolo, uitându-mă la el. Ce pierdere! Cum o să mai dea Tom Chaney socoteală! N-o să am odihnă până când ticălosul ăla din Louisiana n-o să se prăjească şi n-o să răcnească în focurile iadului!

— Dacă vrei să-l săruţi, nu văd nimic rău în asta, mi-a spus irlandezul.

— Nu, pune-i capacul!

Ne-am dus în birou, unde am semnat nişte hârtii pentru procuror. Preţul pentru sicriu şi îmbălsămare s-a ridicat la peste şaizeci de dolari. Taxa de transport până la Dardanelle a fost de nouă dolari şi jumătate. Yarnell m-a tras afară din birou.

— Domnişoară Mattie, individul încearcă să te jupoaie.

— Ei bine, n-o să mă târguiesc cu el.

— Pe asta se şi bizuie.

— S-o lăsăm baltă.

I-am dat irlandezului banii şi am primit o chitanţă. L-am pus pe Yarnell să stea lângă sicriu şi să aibă grijă să fie încărcat în tren cu atenţie şi nu mânuit brutal, de vreun neghiob de la căile ferate.

M-am dus apoi în biroul şerifului. Acesta s-a purtat prietenos şi mi-a înşirat toate amănuntele crimei, dar am fost dezamăgită când am aflat cât de puţine se făcuseră pentru prinderea lui Tom Chaney. Nici măcar numele nu i-l ştiau ca lumea. Şeriful mi-a spus:

— Iată cam ce ştim. E un individ scund, dar bine legat. Are un

semn negru pe obraz. Îl cheamă Chambers. Se află undeva pe Teritoriul Indian şi credem că face parte din banda lui Lucky Ned Pepper, care a jefuit marţi o diligenţă în apropierea râului Poteau.

— Asta e descrierea lui Tom Chaney. Chambers nu are aici nici un amestec. S-a ales cu semnul ăla negru în Louisiana, de la un tip care i-a descărcat pistolul în faţă; pulberea i-a pătruns sub piele. Cel puţin aşa sună varianta lui. Îl cunosc şi-l pot identifica. De ce n-aţi pornit în căutarea lui?

— N-am nici o autoritate pe Teritoriul Indienilor. De asta se pot ocupa numai şerifii federali.

— Când or să-l aresteze?

— Greu de spus. Mai întâi să-l prindă.

— Ştiţi măcar dacă au pornit-o pe urmele lui?

— Da, am cerut un mandat de urmărire, iar acum, după ce a fost jefuită diligenţa, mă aştept să existe pentru el şi un mandat federal de arestare. Am să comunic tuturor şerifilor federali adevăratul lui numele.

— O să-i informez eu însămi, am spus. Care e cel mai capabil dintre ei?

Şeriful s-a gândit o bucată de vreme.

— E greu să-ţi dai seama. Sunt aproape două sute. Socot că cel mai bun cercetaş e William Waters. E pe jumătate indian comanş, iar să-l priveşti cum adulmecă urmele constituie un adevărat spectacol. Dar cel mai îndârjit dintre ei e Rooster Cogburn. Nu cunoaşte mila, un adevărat zdrahon, iar teama nu pune niciodată stăpânire pe el. Îi cam place să tragă la măsea. Cât despre L. T. Quinn, ăsta îşi aduce de obicei prizonierii în viaţă. Se mai întâmplă din când în când să-i facă unuia sau altuia de petrecanie, dar consideră că până şi cei mai răi dintre oameni au dreptul la o judecată cinstită. De altfel tribunalul nu plăteşte nici un fel de primă pentru cei aduşi morţi. Quinn e un şerif bun, paşnic, şi mai ţine şi predici. Nu e el omul care să născocească dovezi ori să-şi maltrateze prinşii. E curat ca lacrima. Da, aş putea spune că e cel mai bun.

— Unde-l pot găsi pe Rooster? am întrebat eu.

— Probabil că mâine, la Tribunalul federal. E judecat băiatul lui Wharton.

Şeriful avea într-un sertar pistolul tatei şi mi l-a dat, vârât într-o pungă pentru zahăr. Hainele şi păturile se aflau la pensiune, iar poneii şi şaua la grajdurile individului ăluia, Stonehill. Şeriful mi-a scris un bilet pentru Stonehill şi unul pentru stăpâna pensiunii, o

oarecare doamnă Floyd. I-am mulţumit pentru ajutor. Mi-a spus că ar fi vrut să poată face mai mult.

Când am ajuns la gară, era în jurul orei cinci şi jumătate după-amiaza. Zilele începuseră să se micşoreze şi se făcuse întuneric. Trenul care mergea spre sud urma să plece la şase şi câteva minute. L-am găsit pe Yarnell aşteptând în faţa vagonului de marfă în care aşezase sicriul. Yarnell mi-a spus că agentul de la căile ferate îi îngăduia şi lui să călătorească în vagonul acela. A vrut să mă ajute să găsesc un loc într-un compartiment, dar l-am oprit:

— Nu. Mai rămân o zi, două. Trebuie să mă ocup de poneii ăia şi să mă asigur că oamenii legii îşi fac datoria. Chaney a şters-o nestingherit şi lor nici nu le pasă.

— Nu poţi rămâne singură în oraş.

— Va fi totul în ordine. Mama ştie că-mi pot purta singură de grijă. Spune-i că o să stau la pensiunea Monarch. Dacă nu găsesc loc acolo, las vorbă şerifului unde mă aflu.

— Cred că o să rămân şi eu.

— Nu, vreau să te duci cu tata. Când ajungi acasă, comunică-i domnului Myers că aş vrea să-l pună într-un sicriu mai bun.

— Mamei dumitale n-o să-i placă toată treaba asta.

— Mă întorc într-o zi sau două. Spune-i să nu semneze nimic până nu ajung şi eu acasă. Ai mâncat ceva?

— Am băut o ceaşcă de cafea fierbinte. Nu mi-e foame.

— Au sobă în vagon?

— Dacă mă înfăşor cu haina, e tocmai bine.

— Să ştii că îţi sunt foarte recunoscătoare pentru ceea ce faci, Yarnell.

— Domnul Frank s-a purtat întotdeauna frumos cu mine.

Unii mă vor bârfi, luându-mi în nume de rău faptul că nu m-am dus la înmormântarea tatei. Iată ce le-aş putea răspunde: „Aveam de pus la punct treburile lui”. A fost înmormântat cu şorţul de mason de către loja din Danville.

Am ajuns la pensiune la vremea mesei. Doamna Floyd mi-a spus că n-are nici o cameră liberă, din pricina mulţimii aflate în oraş, dar că îmi va găsi ea un loc. Preţul era de şaptezeci şi cinci de cenţi pe zi, dacă luai două mese, şi de un dolar, dacă luai trei. Pentru o singură masă nu avea tarif, aşa că m-am văzut nevoită să-i dau şaptezeci şi cinci de cenţi şi am plănuit să-mi cumpăr în dimineaţa următoare nişte brânză şi nişte biscuiţi pentru tot restul zilei. Nu ştiu care era tariful săptămânal.

La cină se aflau în jurul mesei vreo zece, douăsprezece

persoane, bărbaţi cu toţii, în afară de mine, de doamna Floyd şi de sărmana bătrânică oarbă căreia îi ziceau „bunicuţa Turner”. Doamna Floyd turuia ca o moară hodorogită. Le-a explicat tuturor că eram fiica celui ucis în faţa casei sale. Asta nu mi-a plăcut deloc. A povestit întâmplarea cu de-amănuntul şi a pus întrebări impertinente despre familia mea. Tot ce-am putut face a fost să răspund politicos. N-aveam chef să discut pe tema asta cu nişte străini roşi de curiozitate, oricât de bine intenţionaţi ar fi fost.

Am stat la masă între doamna Floyd şi un bărbat voinic, înalt, cu un cap rotund ca o măciulie şi cu dinţii ieşiţi în afară. Călătorea prin ţinut, vânzând abace de buzunar. Era singurul bărbat de-acolo care purta costum şi cravată. Povestea nişte întâmplări interesante din viaţa lui, dar ceilalţi nu-i prea dădeau atenţie, ocupaţi fiind cu mâncarea – ca porcii la troacă.

— Atenţie la carnea de pui şi la găluşte, mi-a spus el.

Câţiva bărbaţi s-au oprit din mestecat.

— O să-ţi strici ochii.

Un tip jegos, într-o haină împuţită din piele de căprioară, a întrebat peste masă:

— Cum adică?

Clipind cu şiretenie, comis-voiajorul i-a răspuns:

— O să-ţi strici ochii tot uitându-te după pui!

Personal am considerat asta o glumă bună, dar jegosul s-a supărat:

— Javră, pui de căţea ce eşti!

Şi s-a pornit din nou să mănânce. Comis-voiajorul a rămas tăcut. Găluştele erau bune, dar nu puteam vedea cum intraseră în douăzeci şi cinci de cenţi câţiva stropi de grăsime şi un pumn de făină, acolo.

După cină, o parte dintre bărbaţi au plecat în oraş, pesemne să bea whisky prin baruri şi să asculte flaşneta. Ceilalţi ne-am retras în salon. Oamenii moţăiau acum sau citeau ziare, vorbeau despre execuţie iar comis-voiajorul făcea glume pe tema frigurilor galbene. Doamna Floyd a adus lucrurile tatei, înfăşurate şi legate în mantaua de ploaie; m-am uitat prin ele şi am făcut un inventar. Părea să nu lipsească nimic, am găsit până şi cuţitul şi ceasul. Ceasul era din alamă şi nu prea scump, dar prezenţa lui m-a surprins, căci oameni care n-ar fura niciodată lucruri importante le fură adesea pe cele mărunte. Am stat în salonaş şi am ascultat o vreme conversaţia, apoi am întrebat-o pe doamna Floyd dacă vrea să mă conducă la culcare.

— Mergi drept pe culoarul ăsta, până la ultimul dormitor pe stânga, mi-a arătat ea. Pe veranda din spate găseşti o găleată cu apă şi un lighean. Toaleta e afară, chiar în spatele pomului. O să dormi cu bunicuţa Turner.

Trebuie să fi citit pe faţa mea spaimă, căci a continuat:

— Va fi totul în ordine. Pe bunicuţa Turner n-o deranjează. E obişnuită să i se mai aducă uneori câte-o persoană. Nici măcar n-o să-şi dea seama că te afli acolo, drăguţă!

Deoarece eu eram clienta care plătea, socot că dorinţele mele, şi nu ale bunicuţei Turner, ar fi trebuit luate mai întâi în seamă, deşi se pare că nici una din noi n-avea vreun cuvânt de spus. Doamna Floyd a continuat:

— Bunicuţa Turner doarme buştean. Asta e o adevărată binecuvântare la vârsta ei. Nu-ţi face griji că ar trezi-o un fulg ca tine!

Nu-mi păsa că dorm cu bunicuţa Turner, dar socoteam că doamna Floyd mă trăsese pe sfoară. N-aveam totuşi nimic de câştigat dacă făceam gălăgie. Banii mi-i încasase, iar eu picam de oboseală şi era prea târziu ca să mai caut în altă parte un loc de dormit.

Odaia era friguroasă, întunecată şi mirosea a medicamente. Un suflu rece se înălţa prin crăpăturile podelei. În somnul ei, bunicuţa Turner s-a dovedit a fi mult mai activă decât mi se dăduse mie de înţeles. Când m-am urcat în pat, am descoperit că îngrămădise toate cuverturile în partea ei. Le-am tras şi m-am acoperit. Mi-am spus rugăciunile şi nu după multă vreme dormeam. M-am trezit ca să descopăr că bunicuţa Turner repetase şiretlicul. Eram strânsă ghem şi tremuram de frig. Am tras din nou cuverturile. Mişcarea s-a mai repetat o dată în cursul nopţii şi m-am trezit cu picioarele sloi, aşa că am pus peste mine păturile tatei şi haina lui de ploaie. Apoi am dormit bine.

DOAMNA FLOYD MI-A SERVIT LA DEJUN DOAR un ou prăjit şi crupe; nici pomeneală de carne. După ce am mâncat, am pus ceasul şi cuţitul în buzunar şi am luat cu mine revolverul, vârât în punga de zahăr.

La tribunalul federal am aflat că şeriful cel mare era plecat la Detroit, statul Michigan, să predea infractorii la „casa de corecţie”, cum îi ziceau ei. Un ajutor de şerif mi-a spus că vor pune mâna pe Tom Chaney la timpul potrivit, dar asta când îi va veni rândul. Mi-a arătat o listă de indivizi puşi sub acuzaţie şi aflaţi în libertate, pe Teritoriul Indian; aşa, cam ca lista publicată anual, cu caractere mici, în „Gazeta Arkansasului”, şi care-i cuprindea pe cei ce nu-şi plătiseră impozitele la vreme. Nu mi-a plăcut cum arăta lista şi nu mi-a păsat nici de purtarea „elegantă” a ajutorului de şerif. Datorită biroului în care lucra, era plin de ifose. Te poţi aştepta la una ca asta de la „federali”, şi partea cea mai neplăcută e că alcătuiesc o şleahtă de republicani şi că nu pun, aşadar, nici un preţ pe opinia oamenilor cumsecade din Arkansas, care sunt democraţi.

În sala tribunalului se întocmea lista unui juriu. Aprodul mi-a spus că Rooster Cogburn va putea fi găsit mai târziu, în cursul zilei, odată cu începerea procesului, el fiind principalul martor al acuzării. M-am dus la grajdurile lui Stonehill. Avea nişte grajduri frumoase, iar în spatele lor un corral mare şi o mulţime de ţarcuri mai mici, unde-şi hrănea animalele. Poneii cumpăraţi de el, vreo treizeci de capete, de toate culorile, se aflau în corral. Mă aşteptasem să arate ca nişte stârpituri prăpădite, dar erau nişte făpturi zburdalnice, cu ochi limpezi şi cu pielea destul de sănătoasă, deşi prăfuită şi cu părul încâlcit. Nu cunoscuseră, probabil, mângâierea periei. În cozi aveau scaieţi.

Urâsem până atunci căluţii ăştia pentru rolul lor în moartea tatei, dar mi-am dat seama că ideea în sine era cam bizară, că greşisem învinuind animalele astea micuţe, inocente, care nu cunoşteau nici binele, nici răul. Asta în privinţa poneilor. Căci am văzut mulţi cai şi încă şi mai mulţi porci care, cred eu, ascundeau în inima lor intenţii urâte. Am să merg şi mai departe şi am să spun că toate pisicile sunt rele, deşi adeseori folositoare. Cine n-a întrezărit chipul satanei pe feţele lor viclene? Unii predicatori vor spune că ceea ce fac eu acum e „reclamă” în favoarea superstiţiilor. Le-aş putea răspunde în felul următor: „Predicatori, luaţi Biblia şi citiţi Luca la cap. 8, versetele 26-33”.

Stonehill îşi avea biroul într-o latură a grajdurilor. Pe uşa de sticlă puteai citi: „Col. G. Stonehill. Vânzător la licitaţie autorizat.

Agent bumbac”. Înăuntru, o sobă încinsă până la roşu ardea fără întrerupere. Proprietarul stătea în spatele biroului; chel, cu ochelari, avea o înfăţişare îngrijită.

— Cât daţi pe bumbac? l-am întrebat eu.

A privit în sus la mine şi mi-a răspuns:

— Nouă şi jumătate pe cel de calitate inferioară, zece pe cel obişnuit.

— Noi am scos cea mai mare parte şi am vândut-o din vreme firmei Woodson Brothers din Little Rock cu unsprezece cenţi.

— Atunci propun să-ţi iei diferenţa de la Woodson Brothers.

— L-am dat pe tot. La ultima vânzare am obţinut doar zece şi jumătate.

— De ce-ai venit să-mi povesteşti chestiile astea?

— M-am gândit că poate l-om vinde pe aici la anu’, dar se pare că ne descurcăm destul de bine şi la Little Rock.

I-am întins biletul şerifului. După ce l-a citit, nu s-a mai arătat dispus să fie tot atât de laconic cu mine. Şi-a scos ochelarii şi a spus:

— A fost o întâmplare tragica. Pot spune că m-au impresionat calităţile tatălui tău. Era un client zgârcit, dar s-a purtat ca un gentleman. Paznicul meu are dinţii făcuţi zob şi nu poate mânca decât supă.

— Îmi pare rău să aflu asta, am murmurat.

— Ucigaşul a întins-o pe Teritoriul Indian, unde e pus acum sub urmărire.

— Aşa am auzit şi eu.

— O să dea acolo peste o mulţime de indivizi de teapa lui. Toţi o apă şi-un pământ. Un cuib al crimei. Nu trece o singură zi fără să sosească vreun nou raport despre fermieri ciomăgiţi, neveste siluite ori călători nevinovaţi prinşi şi măcelăriţi în ambuscade sângeroase. Meşteşugul civilizat al negoţului nu înfloreşte pe-acolo.

— Sper ca şerifii federali să-l prindă repede. Îl cheamă Tom Chaney. A lucrat la noi. Încerc s-o pornesc pe urmele lui. Vreau să-l văd împuşcat sau spânzurat.

— Da, da, îţi urez succes deplin! a spus Stonehill. Totodată ţi-aş recomanda răbdare. Bravii şerifi federali fac tot ce pot, dar sunt puţini la număr. Cei care încalcă legile sunt o întreagă armată şi cutreieră un ţinut întins, folosind multe ascunzători naturale. Prin regiunea aia, şeriful umblă singur, lipsit de prieteni. Acolo, exceptându-l în bună măsură pe indian, care a fost cu cruzime tras pe sfoară de nepoftiţii criminali de pe

teritoriul Statelor Unite, mâna tuturor bărbaţilor e ridicată asupra lui.

— Aş vrea să-ţi vând la loc poneii pe care i-a cumpărat tata, am spus.

— Mă tem că nu poate fi vorba de aşa ceva.

— Nu mai vreau poneii. N-avem nevoie de ei.

— Asta nu mă priveşte, a spus el. Tatăl tău a cumpărat poneii, dându-mi şi banii, şi cu asta socotelile sunt încheiate. Am actul de vânzare. Dacă aş putea să-i întrebuinţez la ceva, cât de cât, atunci m-aş gândi la un târg, dar am pierdut bani buni cu ei şi, fii sigură, n-am de gând să pierd şi mai mulţi. Te ajut cu dragă inimă să-i expediezi. Vaporul „Alice Waddell" pleacă mâine la Little Rock. Am să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să găsesc loc pentru tine şi animale.

— Vreau trei sute de dolari pentru calul de călărie al tatei, care a fost furat.

— Asta va trebui s-o aranjezi cu individul care stăpâneşte acum calul.

— Tom Chaney l-a furat pe când se afla în grija dumitale. Dumneata eşti răspunzător.

Auzindu-mă, Stonehill a râs:

— Îţi admir perseverenţa, dar sper să descoperi în curând că nu sunt răspunzător pentru astfel de daune. Aş adăuga, totodată, că evaluarea calului la vreo două sute de dolari ar fi mai corectă.

— Dacă-i pe-aşa, preţul meu e mic. Judy e o bună iapă de curse. A câştigat la bâlci un premiu de 25 de dolari. Am văzut-o sărind, cu un călăreţ greu în şa, un gard făcut din opt traverse.

— Totul e foarte interesant, desigur, a spus el.

— Atunci, nu-mi oferi nimic?

— Doar ce-i al tău. Poneii sunt ai tăi. Ia-i! Calul a fost furat de un criminal. E regretabil, dar, conform înţelegerii cu clientul, ar fi asigurat animalului un adăpost mulţumitor. Fiecare cu nenorocirea lui. A mea e că, pentru o vreme, trebuie să mă lipsesc de serviciile paznicului.

— Am să mă plâng la tribunal, am spus.

— Faci cum crezi că e mai bine.

— Rămâne de văzut dacă o văduvă cu trei copilaşi se va bucura sau nu de un tratament cinstit din partea instanţei judecătoreşti a acestui oraş.

— N-ai probe.

— S-ar putea ca avocatul J. Noble Daggett din Dardanelle, Arkansas, să gândească altfel. Tot aşa şi juraţii.

— Unde e mama ta?

— Acasă, în districtul Yell. Are grijă de sora mea Victoria şi de frăţiorul meu Frank.

— Atunci trebuie s-o aduci pe ea. Nu-mi place să tratez cu copiii.

— O să-ţi placă şi mai puţin când o să se ocupe de dumneata avocatul Daggett. El e om în toată firea.

— Eşti obraznică.

— N-aş vrea să fiu, domnule, dar nu mă las împinsă la o parte atunci când am dreptate.

— Voi discuta cu avocatul meu.

— Şi eu cu al meu. Îi voi trimite o telegramă şi va veni aici cu trenul de seară. Vom câştiga bani cu toţii, şi el, şi eu, şi avocatul dumitale, iar dumneata, domnule licitator autorizat, vei suporta nota de plată.

— Nu pot încheia contracte cu copiii. N-ai dreptul să semnezi un contract.

— Avocatul Daggett va susţine hotărârea pe care o voi lua eu. În privinţa asta poţi fi liniştit. N-ai decât să-i comunici telegrafic înţelegerea noastră.

— A naibii pacoste! a exclamat el. Cum să-mi mai văd de treburi? Şi mâine aveam o licitaţie.

— Din clipa în care am părăsit biroul ăsta, nu mai poate fi vorba de nici o înţelegere între noi. Vom ajunge la judecată.

O vreme, şi-a făcut de lucru, nervos, cu ochelarii, apoi a continuat:

— Voi trece două sute de dolari în contul tatălui tău atunci când voi avea în mână o scrisoare de la avocatul acela, Daggett, care să mă absolve de orice altă obligaţie – de la începuturile lumii şi până în momentul de faţă. Va trebui să fie semnată de el şi de mama ta şi legalizată la notar. Oferta mea e mai mult decât generoasă şi o fac doar ca să înlătur posibilitatea unui proces supărător. N-ar fi trebuit să vin niciodată aici. Mi s-a spus că oraşul ăsta va deveni un fel de Pittsburgh al sud-vestului.

— Vreau două sute de dolari pentru Judy, plus o sută pentru ponei şi douăzeci şi cinci pentru surul pe care l-a lăsat Tom Chaney, am spus eu. Face pe puţin patruzeci de dolari. Toată treaba se ridică, deci, la trei sute douăzeci şi cinci de dolari.

— Poneii nu intră în discuţie, a spus el. Nu-i cumpăr.

— Atunci păstrez poneii, dar preţul pentru Judy se modifică: trei sute douăzeci şi cinci de dolari.

Stonehill a pufnit tare.

— N-aş cumpăra cu trei sute douăzeci şi cinci de dolari nici un Pegas înaripat, şi pe urmă surul ăla cu picioare strâmbe nici măcar nu-ţi aparţine.

— Ba da. Tata n-a făcut decât să i-l dea lui Tom Chaney să-l călărească.

— Răbdarea mea se apropie de sfârşit. Eşti un copil ciudat. Îţi plătesc două sute douăzeci şi cinci de dolari şi păstrez surul. De ponei n-am nevoie.

— În felul ăsta nu ne înţelegem.

— E ultima mea ofertă. Două sute douăzeci şi cinci de dolari. O să-mi dai pentru asta o chitanţă, iar şaua tatălui tău o să rămână la mine. O să scad, de asemenea, banii pentru hrană şi grajd. Surul nu e al tău, ca să-l poţi vinde.

— Şaua nu e de vânzare. Am s-o păstrez. Avocatul Daggett poate dovedi că surul îmi aparţine. Te va urmări cu o citaţie pentru că mi l-ai luat pe nedrept.

— Bine, şi acum ascultă foarte atentă, căci n-am de gând să mă tocmesc. Iau poneii înapoi, păstrez surul şi mă învoiesc la trei sute de dolari. Poţi primi sau nu, mi-e indiferent ce hotărăşti.

— Sunt sigură că avocatul Daggett n-ar fi de acord să accept o ofertă sub trei sute douăzeci şi cinci de dolari. În schimbul lor, exceptând şaua, primeşti totul şi, pe deasupra, scapi şi de un proces care te-ar costa mult. Va fi greu dacă va fixa avocatul Daggett condiţiile, căci va pretinde un onorariu gras.

— Avocatul Daggett! Avocatul Daggett! Cine mai e şi apărătorul ăsta faimos despre al cărui nume, din fericire, nu auzisem nimic până acum zece minute.

— Dar de „Great Arkansas River, Vicksburg & Gulf Steamship Company” ai auzit?

— Da, am făcut afaceri cu G.A.V. & G.

— Cel care i-a dat pe mâna portăreilor e chiar avocatul Daggett. Au încercat ei să-i pună beţe-n roate. Cu asta se poate mândri. Discută de la egal la egal cu multe persoane influente din Little Rock. Lumea zice că într-o bună zi va ajunge guvernator.

— În cazul acesta, cu toată capacitatea lui nemăsurată de a provoca neajunsuri, nu mi se pare o persoană prea ambiţioasă. Eu unul aş prefera să fiu picher în Tennessee decât guvernatorul statului ăstuia ignorant. Găsesc că ar fi mai onorabil.

— Dacă nu-ţi place aici, de ce nu-ţi împachetezi catrafusele şi nu te cari de unde-ai venit?

— Aşa aş face dacă aş putea să scap din situaţia falimentară

în care mă aflu. M-aş îmbarca pe vaporul de vineri dimineaţa, cu un cântec de mulţumire pe buze.

— Cui nu-i place în Arkansas se poate duce la dracu'. Ce-ai căutat aici?

— Am fost momit cu tot felul de braşoave.

— Trei sute douăzeci şi cinci de dolari, iată ultima cifră.

Aş vrea să văd scris negru pe alb ce reprezintă.

A întocmit un scurt contract. L-am citit şi am făcut o modificare, două, iar el a semnat în dreptul corecturilor.

— Spune-i avocatului tău să-mi trimită scrisoarea aici, la grajduri. Când o voi avea în mână, voi preda banii de care am fost jecmănit. Semnează asta!

— O să-i cer să-mi trimită mie scrisoarea, la pensiune. Când îmi dai banii, îţi dau scrisoarea. Semnez actul numai după ce îmi avansezi douăzeci şi cinci de dolari, drept dovadă a bunei dumitale credinţe.

Stonehill mi-a dat zece dolari şi eu am semnat hârtia.

M-am dus apoi la oficiul telegrafic. Am încercat să compun mesajul cel mai scurt, dar mi-a trebuit aproape un formular întreg ca să lămuresc situaţia şi să explic ce era de făcut. I-am scris avocatului Daggett s-o anunţe pe mama că eram bine şi că în scurtă vreme voi sosi acasă. Nu mai ţin minte cât a costat.

Am cumpărat de la o băcănie nişte biscuiţi, o bucată de brânză de burduf şi un măr. M-am aşezat lângă sobă, pe-o ladă de cuie, şi am înghiţit prânzul ăsta ieftin, dar hrănitor. Cunoaşteţi proverbul: „Bogat e cel care se mulţumeşte cu ce are”. Când am terminat de mâncat, m-am întors la grajdul lui Stonehill şi am încercat să dau cotorul mărului unuia dintre ponei. S-au tras cu toţii înapoi, refuzând să aibă de a face cu mine sau cu darul meu. Bietele creaturi nu gustaseră, probabil, niciodată un măr. Am intrat în pătul, la adăpost de bătaia vântului, şi m-am întins pe nişte saci de ovăz. Natura ne îndeamnă să ne odihnim după ce mâncăm, iar cei ce sunt prea ocupaţi pentru a lua în seamă glasul ăsta din adâncuri nu apucă, de cele mai multe ori, vârsta de cincizeci de ani.

Stonehill a trecut pe acolo, purtând o pălărioară caraghioasă din Tennessee. S-a oprit şi s-a uitat la mine.

— O să trag un pui de somn, am spus.

— Te-ai aranjat straşnic.

— M-am adăpostit de vânt. Sper că nu te superi.

— Nu vreau să fumezi aici.

— Nu fumez.

— N-aş vrea să găureşti sacii cu cizmele.
— O să am grijă. Închide bine uşa când ieşi.

Nu-mi dădusem seama cât de frântă eram. Să fi fost spre sfârşitul după-amiezii când m-am trezit. Dârdâiam şi nasul începuse să-mi curgă, semn neîndoielnic al unei răceli care avea să mă prindă. Când dormi trebuie să te înveleşti întotdeauna. M-am scuturat de praf şi m-am spălat pe faţă la pompă, după care mi-am luat revolverul şi am pornit în grabă spre tribunalul federal.

Când am ajuns acolo, am văzut din nou mulţime adunată, deşi mai puţin numeroasă decât în ajun. „Ce-o mai fi? Cu siguranţă, încă o execuţie!” m-am gândit eu. Mă înşelam. Ceea ce atrăsese de data asta lumea era sosirea a două furgonete cu infractori prinşi pe Teritoriul Indian.

Şerifii federali îi descărcau şi-i împingeau fără milă cu puştile lor cu repetiţie Winchester. Oamenii erau înlănţuiţi unii de alţii, asemenea peştilor înşiraţi pe sfoară. Cei mai mulţi erau albi, dar existau printre ei şi câţiva indieni ori mulatri. Înfiorător spectacol! Dar trebuie să vă gândiţi că bestiile alea înlănţuite erau asasini, tâlhari, jefuitori de trenuri, bigami şi falsificatori – un mănunchi din cei mai netrebnici oameni de pe lume. Apucaseră pe căi lăturalnice şi gustaseră din toate fructele răului, iar acum justiţia pusese mâna pe ei şi le cerea socoteală. Într-un fel sau altul, pe lumea asta trebuie să plătim pentru toate. În afară de mila Domnului, nimic nu e pe gratis. Dar mila asta a lui n-o putem dobândi şi nici n-o merităm.

Cei aflaţi mai demult la închisoare, în beciul tribunalului, îi huiduiau prin ferestruicile cu gratii pe noii sosiţi, urlând „peşte proaspăt” şi altele de felul ăsta. Unii foloseau expresii atât de urâte, încât femeile din mulţime îşi întorceau ruşinate capul. Mi-am vârât degetele în urechi şi m-am strecurat până sus, pe treptele tribunalului, şi apoi înăuntru.

Aprodul n-a vrut să mă lase în sala de şedinţe, zicând că nu sunt decât un copil, dar eu am ţinut-o una şi bună că avem nişte treburi de rezolvat cu şeriful Cogburn şi n-am dat nici un pas înapoi. Văzând că mă aprind repede şi neavând chef să se işte dezordine, a cedat. M-a pus să stau lângă el, chiar în uşă, dar asta nu m-a deranjat, căci oricum nu mai exista nici un loc liber. Oamenii stăteau până şi pe pervazul ferestrelor.

O să vi se pară ciudat, dar abia atunci am auzit de judecătorul Isaac Parker, aşa renumit cum era el. Ştiam destul de bine ce se petrece prin părţile noastre şi probabil că auzisem totuşi de

Parker şi de tribunalul lui, dar toate astea trebuie să fi făcut asupra mea o impresie nu îndeajuns de puternică. E drept că ţineam de districtul lui, dar aveam propriile noastre tribunale care să se ocupe de hoţi şi de ucigaşi. Din ţinutul nostru, printre puţinii „inşi în afara legii” care au ajuns la tribunalul federal au fost „contrabandiştii de băuturi alcoolice”, aşa ca bătrânul Jerry Vick şi fiii lui. Cei mai mulţi dintre clienţii judecătorului Parker fuseseră prinşi pe Teritoriul Indian – refugiu pentru criminalii înrăiţi de pe toată întinderea hărţii.

Acum o să vă povestesc un lucru interesant. Vreme îndelungată, la tribunalul de aici n-a existat nici un recurs, cu excepţia celor adresate preşedintelui Statelor Unite. Mai apoi lucrurile s-au schimbat, şi judecătorului Parker nu i-a convenit deloc atunci când Curtea Supremă a început să dea sentinţe care le anulau pe-ale lui. Se plângea că cei de la Washington nu înţeleg condiţiile sângeroase care domnesc pe Teritoriul Indian. Îl numea pe procurorul general Whitney, presupus totuşi a fi de partea acuzării, „agent al clemenţei” şi spunea despre el că se pricepe la dreptul penal cât se pricepe la hieroglifele de pe Marea Piramidă. La rândul lor, cei de la Washington spuneau că judecătorul Parker e prea aspru şi prea arbitrar şi că prea dă pedepse mari, iar tribunalului acestuia îi ziceau „abatorul Parker”. Nu ştiu cine avea dreptate. Ştiu numai ca şaizeci şi cinci dintre şerifii lui au fost asasinaţi. Tipii de care trebuiseră să se ocupe aceştia erau al naibii de dificili.

Judecătorul, un bărbat voinic, înalt, cu ochi albaştri şi cu o barbă neagră de ţap, mi s-a părut bătrân, deşi pe atunci n-avea decât vreo patruzeci de ani. Ţinuta îi era gravă. Pe patul morţii a cerut un preot şi a devenit catolic. A trecut la religia soţiei sale. Dar asta a fost treaba lui şi nu a mea. După ce ai condamnat la moarte o sută şaizeci de oameni şi ai văzut aproape optzeci dintre ei legănându-se în ştreang, în ultima clipă simţi probabil nevoia unui medicament mai puternic decât pot oferi metodiştii. Iată un lucru la care trebuie să meditezi. Spre sfârşitul vieţii spunea că nu el, ci legea i-ar fi spânzurat pe indivizii aceia. Când a murit de hidropizie, în 1896, toţi deţinuţii din pivniţa întunecoasă a tribunalului au „sărbătorit” evenimentul şi, ca să se potolească, a fost nevoie de intervenţia temnicerilor.

Am, dintr-un ziar, darea de seamă cu privire la o parte a procesului Wharton; deşi nu e o transcriere oficială, mi se pare destul de fidelă. În memoriile mele, am folosit-o la alcătuirea unui bun articol istoric, pe care l-am intitulat astfel: *Ascultă*

acum, Odus Warton, sentinţa legii, care glăsuieşte că vei atârna cu gâtul în ştreang până când vei fi mort, mort, mort! Fie ca Domnul, ale cărui legi le-ai nesocotit şi în faţa căruia trebuie să apari la cumplita judecată, să aibă milă de sufletul tău. Din amintirile personale ale lui Isaac C. Parker, faimosul judecător de frontieră. Dar revistele de azi nu ştiu ce e aceea o povestire bună, atunci când dau de vreuna. Tipăresc mai degrabă ciurucuri. Dumnealor susţin că articolul meu e prea lung, prea „diluat”. Nimic nu e prea lung ori prea scurt atunci când relatezi o istorie adevărată şi interesantă şi ai un stil „viu”, împletit cu un scop educativ. Nu-mi pierd vremea cu ziarele. Se ţin mereu după mine, cerându-mi scrieri istorice, dar în clipa în care discuţia ajunge la bani, cei mai mulţi dintre editorii ziarelor ar vrea să le obţină pe degeaba. Ei cred că, întrucât am ceva bani, aş fi fericită să le umplu rubricile duminicale numai ca să-mi văd numele tipărit, ca Lucille Biggers Langford sau Florence Mabry Whiteside. Zic şi eu, asemenea micului negru: „Nu, asta nu-i de mine”. Lucille şi Florence pot să procedeze cum le place. Editorii sunt mari meşteri în a trage foloase de-acolo de unde n-au însămânţat nimic. Un alt truc al lor: trimit reporteri să stea de vorbă cu mine şi să obţină povestirile pe gratis. Ştiu că tinerii reporteri sunt prost plătiţi şi nu mă deranjează să-i ajut pe băieţii ăştia, cu „ştirile lor senzaţionale”, dacă sunt capabili să scoată ceva ca lumea.

Când am ajuns eu, la bara martorilor se afla un indian creek, care vorbea în limba lui, iar un alt indian traducea. Mergea greu. Am stat acolo aproape o oră până să-l cheme pe Rooster Cogburn la bară.

N-am ghicit care era Cogburn, alegându-l pe unul mai tânăr şi mai slab, cu insigna prinsă la cămaşă; am fost surprinsă când un gaşper bătrân şi fără un ochi, clădit asemenea lui Grover Cleveland, s-a ridicat şi a depus jurământul. Am zis „bătrân”. Avea vreo patruzeci de ani. Scândurile podelei pârâiau sub greutatea lui. Purta un costum negru prăfuit şi, când s-a aşezat din nou, i-am văzut insigna prinsă la vestă. Un disc micuţ de argint, cu o stea pe el. Chiar şi mustaţa o avea ca a lui Cleveland.

Unii vor spune că, pe vremuri, în ţinutul acesta erau mai numeroşi bărbaţii care semănau cu Cleveland decât aceia care nu semănau cu el. Totuşi, Cogburn aşa arăta. Cleveland însuşi fusese cândva şerif. Ne-a pricinuit o sumedenie de necazuri în timpul crizei din ’93, dar nu mi-e ruşine să mărturisesc că familia

mea l-a sprijinit şi s-a aflat mereu alături de democraţi, până la alegerea guvernatorului Alfred Smith, ba chiar şi în vremea acestuia, şi nu numai datorită lui Joe Robinson. Tata obişnuia să spună că singurii prieteni pe care îi aveam, imediat după război, erau democraţii irlandezi de la New York. Dacă ar fi putut, Stevens şi banda lui de republicani ne-ar fi lăsat pe toţi să crăpăm de foame. Toate astea se află înşirate în cărţile de istorie. Acum o să vi-l prezint pe Rooster, adică o să relatez exact cele ce s-au întâmplat, aducându-mi povestirea „înapoi pe făgaşul ei”.

Domnul Barlow: Numele şi ocupaţia, vă rog!

Domnul Cogburn: Reuben J. Cogburn. Şerif federal al Curţii districtuale a Statelor Unite în zona apuseană a Arkansasului, cu jurisdicţie penală pe Teritoriul Indian.

Domnul Barlow: De când ocupaţi această funcţie?

Domnul Cogburn: Să tot fie patru ani în martie.

Domnul Barlow: Pe data de 2 noiembrie vă îndeplineaţi îndatoririle oficiale?

Domnul Cogburn: Întocmai, domnule.

Domnul Barlow: S-a petrecut în ziua aceea ceva ieşit din comun?

Domnul Cogburn: Da, domnule.

Domnul Barlow: Vă rog să povestiţi cu propriile dumneavoastră cuvinte în ce a constat întâmplarea.

Domnul Cogburn: Prea bine, domnule. În ziua aceea, aşadar, nu mult după cină, ne întorceam din ţinutul indienilor Creek spre Fort Smith şi ne aflam la vreo patru mile spre vest de Webbers Falls.

Domnul Barlow: O clipă. Cine mai era cu dumneavoastră.

Domnul Cogburn: Eram eu şi încă patru şerifi federali. Aveam un furgon de puşcăriaşi şi ne întorceam la Fort Smith. Şapte puşcăriaşi. La vreo patru mile spre vest de Webbers Falls, şi-a făcut apariţia calare Will, puştiul asta indian creek, cu calul numai spume. Aducea veşti. Zicea ca plecase dimineaţa la Canadian River, să vândă nişte ouă lui Tom Pistruiatul şi nevestei acestuia. Când a ajuns acolo, a găsit-o pe femeie în curte, cu ţeasta zdrobita, şi pe bătrân înăuntru pe duşumea, împuşcat în piept.

Domnul Goudy: Obiectez!

Judecătorul Parker: Limitaţi-vă depoziţia la ceea ce aţi văzut cu ochii dumneavoastră, domnule Cogburn!

Domnul Cogburn: Da, domnule. Aşadar şeriful Potter şi cu mine am plecat spre ferma Pistruiatului urmând ca furgonul să vină în urma noastră. Şeriful Schmidt a rămas cu furgonul. Când am ajuns acolo, am găsit totul aşa cum ne fusese descris de Will. Femeia era afară în curte, fără suflare, cu muştele roindu-i în jurul capului, iar bătrânul înăuntru, cu pieptul ciuruit de alice şi cu picioarele arse. Se afla încă în viaţă, dar abia mai respira. Prin rana sângerândă, aerul pătrundea şi ieşea cu zgomot. Ne-ai spus ca în zorii zilei, pe la ora patru, sosiseră acolo călare, beţi turtă, doi dintre băieţii lui Wharton…

Domnul Goudy: Obiectez!

Domnul Barlow: E vorba de o declaraţie făcută de cineva pe moarte, domnule judecător!

Judecătorul Parker: Obiecţia se respinge. Continuaţi, domnule Cogburn.

Domnul Cogburn: Zicea că băieţii aia doi ai lui Warton, Odus şi C.C., au venit călare, beţi turtă, şi s-au repezit la el cu o puşcă din alea cu două ţevi, întrebându-l*:* „Unde-ţi sunt banii, moşule?” El n-a vrut să le răspundă şi atunci ei au dat foc la nişte cioturi de pin şi i le-au pus, aşa aprinse, la tălpi, şi atunci el le-a zis că banii se aflau într-o ulcică pentru poame, sub o piatra cenuşie, într-un colţ al afumătorii. A spus că avea acolo peste patru sute de dolari în bancnote. Mai spunea că nevastă-sa a plâns şi s-a foit toată vremea, cerşind îndurare. Ca a zbughit-o apoi pe uşa afară şi că Odus a alergat la uşă şi a împuşcat-o. Când Tom s-a ridicat de pe jos, unde zăcea, Odus s-a întors şi l-a împuşcat şi pe el. După care au şters-o.

Domnul Barlow: Ce-a urmat?

Domnul Cogburn: A murit în braţele noastre. S-a sfârşit în chinuri groaznice.

Domnul Barlow: Ce-aţi făcut apoi, dumneavoastră şi şeriful Potter?

Domnul Cogburn: Ne-am dus la afumătoare; piatra era mişcată din loc, iar ulcica nicăieri.

Domnul Goudy: Obiectez!

Judecătorul Parker: Martorul să-şi păstreze ipotezele pentru sine.

Domnul Barlow: Aţi găsit o piatră netedă, cenuşie, în colţul afumătorii, şi sub ea o groapa?

Domnul Goudy: Dacă procurorul are de gând să depună mărturie, propun s-o facă sub prestare de jurământ.

Judecătorul Parker: Domnule Barlow, acesta nu este un

interogatoriu.

Domnul Barlow: Îmi pare rău, domnule judecător. Domnule Şerif Cogburn, ce-aţi găsit, dacă aţi găsit ceva, în colţul afumătorii?

Domnul Cogburn; Am găsit o piatră cenuşie şi, chiar lângă ea, o gaură.

Domnul Barlow: Ce se afla în gaură?

Domnul Cogburn: Nimic. Nici o ulcică, nimic!

Domnul Barlow: Ce-aţi făcut pe urmă?

Domnul Cogburn: Am aşteptat furgonul. Când acesta a sosit, am discutat între noi, ca să stabilim cine pleacă după fraţii Wharton. Eu şi Potter mai avusesem de-a face cu ei, aşa că ne-am dus noi. Am suit călare vreme de vreo două ore, până aproape de locul unde un braţ al lui North Fork se varsă în Canadian River. Am ajuns acolo nu cu mult înainte de apusul soarelui.

Domnul Barlow: Şi ce-aţi văzut?

Domnul Cogburn: Aveam binoclul la mine şi i-am dibuit pe cei doi băieţi şi pe bătrânul lor, Aaron Wharton, stând acolo jos, pe malul pârâului, în mijlocul câtorva porci, vreo cinci-şase. Omorâseră un purcel şi-l căsăpeau. Făcuseră focul şi înfierbântau apa într-un lighean, iar purcelul se legăna atârnat de-o creangă. Ne-am legat caii în vale, la vreun sfert de milă de pârâu, şi ne-am strecurat pe jos, prin tufişuri, ca să le putem cădea în faţă pe neaşteptate. Când am ajuns, i-am spus bătrânului Aaron Wharton că eram şerifi federali şi că aveam ceva de discutat cu băieţii lui. El a pus mâna pe un topor şi a început să ne înjure şi să defăimeze tribunalul acesta.

Domnul Barlow: Cum aţi procedat mai departe?

Domnul Cogburn: Am început să mă retrag din faţa toporului şi am încercat să-i vorbesc, doar-doar i-o veni mintea la cap. În vremea asta, C. C. Wharton s-a întins pe lângă lighean, prin aburii din spatele lui, şi a ridicat arma care zăcea proptită de un buştean. Potter l-a văzut, dar era prea târziu. Înainte de-a putea slobozi el un glonte, C. C. Wharton l-a culcat la pământ cu încărcătura unei ţevi, apoi s-a întors să facă şi cu mine la fel, folosindu-se de cealaltă ţeavă. L-am împuşcat şi, când bătrânul a ridicat la mine toporul, l-am împuşcat şi pe el. Odus a spălat putina spre pârâu şi atunci l-am împuşcat. Aaron Wharton şi C. C. Wharton erau morţi când au atins pământul. Odus Wharton era doar rănit.

Domnul Barlow: Şi ce s-a mai întâmplat?

Domnul Cogburn: Cam asta a fost tot. L-am târât pe Odus Wharton spre un stejar negru şi, cum stătea jos, i-am legat mâinile şi picioarele în jurul copacului. Am bandajat cât am putut mai bine, cu batista, rana lui Potter. Se simţea rău. M-am suit până la locuinţa Whartonilor unde se afla femeia indiană a lui Aaron Wharton, care însă n-a vrut să vorbească. Am scotocit acareturile şi, sub nişte lemne de foc, am dat peste un borcan de un sfert de galon, cu patru sute douăzeci de dolari în bancnote.

Domnul Barlow: Ce s-a întâmplat cu şeriful Potter?

Domnul Cogburn: A murit aici în oraş, după şase zile, de febră septicemică. A lăsat în urma lui o nevastă şi şase copilaşi.

Domnul Goudy: Obiectez!

Domnul Parker: Treceţi peste comentarii.

Domnul Barlow: Ce s-a întâmplat cu Odus Wharton?

Domnul Cogburn: Iată-l aici, în faţa dumneavoastră.

Domnul Barlow: Puteţi pune întrebări, domnule Goudy.

Domnul Goudy: Mulţumesc, domnule Barlow. De cât timp sunteţi şerif federal, domnule Cogburn?

Domnul Cogburn: Merg pe patru ani.

Domnul Goudy: Câţi oameni aţi împuşcat în vremea asta?

Domnul Barlow: Obiectez!

Domnul Goudy: E mai importantă problema asta cu împuşcatul decât pare la prima vedere. Încerc să stabilesc preferinţele martorului.

Judecătorul Parker: Obiecţia se respinge.

Domnul Goudy: Câţi, domnule Cogburn?

Domnul Cogburn: N-am împuşcat niciodată un om nevinovat.

Domnul Goudy: Nu asta a fost întrebarea. Câţi?

Domnul Cogburn: Atinşi doar, sau omorâţi?

Domnul Goudy: Hai să ne limităm la cei „omorâţi”, aşa, ca să putem avea o cifră mai uşor de mânuit. Câţi oameni aţi ucis de când sunteţi şerif?

Domnul Cogburn: Între doisprezece şi cincisprezece, trăgând după fugari ori în apărare.

Domnul Goudy: Între doisprezece şi cincisprezece: Amintiţi-vă că depuneţi mărturie sub prestare de jurământ. Am studiat fişele şi ne stă deja la dispoziţie o cifră mai exactă. Hai acum, câţi?

Domnul Cogburn; Cred că, adăugându-i şi pe cei doi Whartoni, se fac douăzeci şi trei.

Domnul Goudy: Cu un mic efort, eram sigur c-o să vă amintiţi. Acum hai să socotim. Douăzeci şi trei de morţi în patru ani. Asta revine la vreo şase pe an.

Domnul Cogburn: Am o meserie periculoasă.

Domnul Goudy: Aşa s-ar părea. Şi, totuşi, cu mult mai periculoasă pentru indivizii fără noroc, care se trezesc arestaţi de dumneavoastră. Câţi membri ai acestei familii, familia Wharton, aţi omorât?

Domnul Barlow: Onorată curte, cred că ar trebui să-l informăm pe domnul avocat că, în această acţiune, nu şeriful este partea pârâtă.

Domnul Goudy: Înălţimea voastră, clientul meu, ca şi fratele şi decedatul său tată, au fost provocaţi la o încăierare cu armele de către şeriful Cogburn. Primăvara trecută, acesta din urmă a tras şi l-a omorât pe cel mai mare dintre fiii lui Aaron Wharton, iar pe 2 noiembrie a ratat numai cu puţin şansa de a masacra tot restul familiei. Şi am s-o dovedesc. Cogburn, acest asasin, a fost prea multa vreme învestit cu autoritatea unei curţi onorabile. Singura cale pentru a dovedi nevinovăţia clientului meu este să dăm la iveală amănuntele acestor două omoruri prin împuşcare, împreună cu o trecere în revistă a metodelor lui Cogburn.

Judecătorul Parker: Ajunge, domnule Goudy. Stăpâniţi-vă! O să vă ascultăm argumentele mai târziu. Apărării îi va fi acordată deplina libertate a opiniilor. Nu cred că folosirea fără discernământ a unor cuvinte ca „masacru” şi „asasin” ne va face să ne apropiem de adevăr. Vă rog să vă continuaţi interogatoriul.

Domnul Goudy: Mulţumesc, domnule judecător. Domnule Cogburn, l-aţi cunoscut pe decedatul Dub Wharton, frate al acuzatului Odus Wharton?

Domnul Cogburn: Am fost nevoit să-l împuşc în legitimă apărare, anul trecut în aprilie, în districtul Going Snake din ţinutul indienilor cherokee.

Domnul Goudy: Cum s-au petrecut faptele?

Domnul Cogburn: Încercam să-l salt cu un mandat de arestare, pentru că vindea băuturi spirtoase indienilor cherokee. N-o făcea pentru prima oară. A venit spre mine cu un piron de la căruţă şi mi-a spus: „Rooster, am de gând să-ţi scot şi celălalt ochi”. A trebuit să mă apăr.

Domnul Goudy: Nu era înarmat cu nimic altceva decât cu un piron de la căruţă?

Domnul Cogburn: Nu ştiu ce mai avea. Am văzut pironul. Şi am văzut oameni straşnic sfârtecaţi cu obiecte nu mai mari decât un piron.

Domnul Goudy: Dumneavoastră eraţi înarmat?

Domnul Cogburn: Da, domnule. Aveam o armă.

Domnul Goudy: Ce fel de armă?

Domnul Cogburn: Un revolver Colt, calibrul patruzeci şi patru.

Domnul Goudy: Şi nu e adevărat că v-aţi apropiat de el în toiul nopţii, cu revolverul în mână, fără să-l avertizaţi?

Domnul Cogburn: Ba i-am atras atenţia.

Domnul Goudy: Arma era încărcată şi cu cocoşul tras?

Domnul Cogburn: Da, domnule.

Domnul Goudy O ţineaţi la spate sau o ascundeaţi în vreun fel?

Domnul Cogburn: Nu, domnule.

Domnul Goudy: Vreţi să spuneţi că Dub Wharton a înaintat în bătaia revolverului doar cu o bucată de fier în mâna?

Domnul Cogburn: Aşa a fost.

Domnul Goudy: Ciudată întâmplare. Şi acum, nu e adevărat că pe 2 noiembrie aţi apărut în faţa lui Aaron Wharton şi a celor doi băieţi ai săi, năpustindu-vă ameninţător din umbră, cu acelaşi revolver aducător de moarte în mână?

Domnul Cogburn: Încerc totdeauna să fiu pregătit.

Domnul Goudy: Aveaţi arma scoasă şi pregătită?

Domnul Cogburn: Da, domnule.

Domnul Goudy: Încărcată şi cu cocoşul tras?

Domnul Cogburn; Dacă n-ar fi încărcată şi cu cocoşul tras, nu m-aş putea folosi de ea.

Domnul Goudy: Răspundeţi, vă rog, doar la întrebările mele!

Domnul Cogburn: Ultima n-a avut nici un rost.

Judecătorul Parker: Nu vă întindeţi la discuţie cu avocatul, domnule Cogburn.

Domnul Cogburn: Da, domnule.

Domnul Goudy: Domnule Cogburn, acum vă rog să vă concentraţi atenţia şi să revedeţi scena de pe malul pârâului. E aproape seară. Aaron Wharton şi cei doi fii ai săi rămaşi în viaţă se îndeletnicesc cu treburi legale, în deplină siguranţă, pe propriul lor pământ. Hăcuiesc un porc ca să aibă carne la masă.

Domnul Cogburn: Erau porci de furat. Ferma aparţinea indiencei lui Wharton, Minnie Wharton.

Domnul Goudy: Domnule judecător, binevoiţi, vă rog, să-i atrageţi atenţia martorului să nu vorbească până nu e întrebat!

Domnul Parker: Da, şi vă sfătuiesc să-i puneţi, în sfârşit, întrebări, astfel ca el să poată răspunde.

Domnul Goudy: Îmi pare rău, domnule judecător. În ordine. Wharton şi băieţii lui sunt pe malul pârâului. Deodată, din stufăriş, ţâşnesc spre ei doi indivizi, cu revolverele în mână…

Domnul Barlow: Obiectez!

Domnul Parker: Obiecţia e întemeiată. Domnule Goudy, am fost extrem de indulgent. Am de gând să vă îngădui continuarea şirului de întrebări, dar mă văd obligat să insist ca, în locul acestui monolog dramatic, interogatoriul să ia forma întrebărilor şi răspunsurilor. Şi vă previn că ar fi bine să ajungem la ceva substanţial, cât mai curând posibil.

Domnul Goudy: Mulţumesc, domnule judecător. Rog curtea să-mi acorde o vreme atenţia cuvenită. Clientul meu şi-a exprimat temerile în legătură cu severitatea acestei curţi, dar l-am asigurat din nou că nici un cetăţean al nobilei noastre republici nu iubeşte adevărul, dreptatea şi îndurarea mai mult decât judecătorul Isaac Parker.

Judecătorul Parker: Vă îndepărtaţi de la subiect, domnule Goudy.

Domnul Goudy: În ordine, domnule judecător. Domnule Cogburn, când dumneavoastră împreună cu şeriful Potter aţi năvălit din tufiş, care a fost reacţia lui Aaron Wharton?

Domnul Cogburn: A pus mâna pe un topor şi a început să ne înjure.

Domnul Goudy: Un reflex instinctiv în faţa unui pericol ivit pe neaşteptate. Asta a fost cauza pentru care a ridicat toporul?

Domnul Cogburn: Nu ştiu de ce a făcut-o.

Domnul Goudy: N-aţi fi făcut şi dumneavoastră acelaşi lucru?

Domnul Cogburn: Dacă eu şi cu Potter am fi fost prinşi cu ocaua mică, aş fi făcut ceea ce mi s-ar fi spus.

Domnul Goudy; Da, exact, dumneavoastră şi cu Potter. Putem cădea de acord că vieţile Whartonilor se aflau în primejdie. Bun. Hai să ne întoarcem acum la o secvenţă mai veche. Ce s-a întâmplat la Tom Pistruiatul cu convoiul? Cine avea grijă de furgon?

Domnul Cogburn: Şeriful Schmidt.

Domnul Goudy: Care n-a vrut să vă duceţi dumneavoastră la ferma lui Wharton, nu-i aşa?

Domnul Cogburn: Am avut o discuţie, şi el a fost de acord să ne ducem noi doi.

Domnul Goudy: Dar la început n-a fost de acord, ştiind că între dumneavoastră şi Whartoni exista un motiv de răfuială. Ce ziceţi?

Domnul Cogburn: Probabil că a vrut, totuşi, altfel nu m-ar fi trimis.

Domnul Goudy: A trebuit să-l înduplecaţi, nu-i aşa?

Domnul Cogburn: Îi cunoşteam pe Whartoni şi mă temeam că oricare altul în locul meu ar putea fi omorât.

Domnul Goudy: Aşa cum s-a întors roata, câţi au fost omorâţi?

Domnul Cogburn: Trei. Dar Whartonii n-au apucat să fugă. Putea ieşi mult mai rău.

Domnul Goudy: Da, puteaţi fi omorât chiar dumneavoastră.

Domnul Cogburn: Mă înţelegeţi greşit. Dacă scăpau şi se duceau să ucidă şi alţi oameni? Dar aveţi dreptate, am trecut eu însumi prin pericolul de a fi omorât. Era cât p-aci s-o păţesc şi, din punctul meu de vedere, asta n-ar fi fost chiar aşa, un fleac.

Domnul Goudy: Nici dintr-al meu. Dumneavoastră sunteţi, într-adevăr, unul dintre fenomenele naturii, domnule Cogburn, şi nu mă amuz deloc pe seama darului cu care aţi fost înzestrat. Ziceaţi, dacă nu mă înşel, că v-aţi retras din faţa lui Aaron Wharton.

Domnul Cogburn: Întocmai.

Domnul Goudy: Chiar v-aţi retras?

Domnul Cogburn: Da, domnule. Avea toporul ridicat.

Domnul Goudy: În ce direcţie aţi mers?

Domnul Cogburn: Întotdeauna merg înapoi atunci când mă retrag.

Domnul Goudy: Apreciez umorul acestei replici. Când aţi ajuns, Wharton stătea lângă vasul cu apă?

Domnul Cogburn: Mai degrabă ghemuit pe vine. Aţâţa focul sub oală.

Domnul Goudy: Şi unde se afla toporul?

Domnul Cogburn: Chiar acolo, la îndemână.

Domnul Goudy: Spuneţi că aveaţi în mână un revolver cu cocoşul tras, un revolver perfect vizibil, şi totuşi el a ridicat toporul şi a înaintat spre dumneavoastră, cam tot în felul în care a făcut-o Dub Wharton cu pironul, sau cu sulul de hârtie, sau cu ce naiba o fi fost?

Domnul Cogburn: Da, domnule. A început să înjure şi să ameninţe.

Domnul Goudy: Şi dumneavoastră va retrăgeaţi? Vă îndepărtaţi de oala cu apă?

Domnul Cogburn: Da, domnule.

Domnul Goudy: Şi cât de departe aţi ajuns înainte de a începe să trageţi?

Domnul Cogburn: Cam la vreo şapte, opt paşi.

Domnul Goudy: Deci Aaron Wharton a înaintat spre dumneavoastră cam tot atâta, vreo şapte, opt paşi?

Domnul Cogburn: Aşa ceva.

Domnul Goudy: Cam cât să însemne asta? Vreo şaisprezece picioare?

Domnul Cogburn: Aşa ceva.

Domnul Goudy: Vreţi atunci să explicaţi juriului cum de i-a fost găsit trupul chiar în preajma oalei, cu un braţ în foc, palma şi mâneca arzându-i mocnit?

Domnul Cogburn: Nu cred să fi fost găsit acolo!

Domnul Goudy: l-aţi deplasat trupul după ce l-aţi ucis?

Domnul Cogburn: Nu, domnule.

Domnul Goudy: N-aţi târât cadavrul înapoi la foc?

Domnul Cogburn: Nu, domnule. Nu cred să fi fost găsit acolo.

Domnul Goudy: Asupra poziţiei corpului vor depune mărturie doi oameni, care au sosit la faţa locului imediat după ce s-au tras focurile de armă. Nu vă amintiţi să-l fi deplasat?

Domnul Cogburn: Dacă aşa stă treaba, e posibil să-l fi deplasat. Nu-mi mai amintesc.

Domnul Goudy: De ce aţi tras partea de sus o corpului peste foc?

Domnul Cogburn: Păi, n-am făcut aşa ceva.

Domnul Goudy: În cazul ăsta, ori nu l-aţi mişcat, iar el n-a venit spre dumneavoastră, ori l-aţi mişcat şi i-aţi azvârlit trupul în flăcări. Cum e? Hotărâţi-vă.

Domnul Cogburn: Se poate să-l fi mişcat porcii ăia care râmau prin preajmă.

Domnul Goudy: Formidabili porci!

Judecătorul Parker: Domnule Goudy, bâjbâim în întuneric. Credeţi că în următoarele minute o să terminaţi cu acest martor?

Domnul Goudy: Îmi trebuie mai mult timp, domnule judecător.

Judecătorul Parker: Foarte bine. O să continuaţi mâine dimineaţă la opt şi jumătate. Domnule Cogburn, o să vă reîntoarceţi la bara martorilor la opt şi jumătate. Membrii juriului nu vor discuta între ei şi nici nu vor schimba păreri în legătură cu acest caz. Inculpatul va fi menţinut în stare de arest.

Judecătorul a izbit cu ciocănelul în masă, iar eu am sărit în picioare, fără să iau seama la zgomot. Mulţimea s-a ridicat să plece. Nu reuşisem să mă uit bine la Odus Wharton, dar am făcut-o acum, când s-a sculat de pe scaun, cu câte un ofiţer de-o parte şi de alta. Deşi avea un braţ bandajat, îi ţineau încheieturile prinse în cătuşe. Omul arăta cât de periculos putea să fie. Dacă a existat vreodată un individ cu mutră de criminal,

ăsta a fost fără îndoială Odus Wharton: o corcitură cu ochi mici, apropiaţi şi deschişi toată vremea, ca ochii de şarpe. Avea o faţă înăsprită de păcate. Indienii creek sunt oameni de treabă, se spune, dar un creek alb, ca el, sau un creek negru înseamnă cu totul altceva.

Când poliţiştii l-au scos pe Wharton afară, acesta a trecut pe lângă Rooster Cogburn şi i-a aruncat câteva cuvinte. Puteai ghici uşor că era vorba de vreo insultă murdară sau de vreo ameninţare. Rooster abia dacă s-a uitat la el. Mulţimea m-a împins spre uşă, apoi afară. Am aşteptat pe verandă.

Rooster a ieşit printre ultimii. Avea într-o mână o foiţă şi în cealaltă o pungă cu tutun şi încerca să-şi răsucească o ţigară. Degetele îi tremurau, iar tutunul se risipea pe jos. M-am apropiat de el şi l-am întrebat:

— Domnul Rooster Cogburn?

— Ce este? a răspuns el.

Mintea îi era dusă aiurea.

— Aş dori să vă vorbesc o clipă.

M-a măsurat cu privirea.

— Despre ce-i vorba?

— Mi s-a spus că sunteţi un om înzestrat cu mult curaj.

— Ce doreşti, fetiţo? Vorbeşte. E ora cinci.

— Lăsaţi-mă să vă ajut, am spus eu.

Am luat ţigara pe jumătate făcută, i-am dat formă, am udat hârtia cu limba, am lipit-o, i-am răsucit capetele şi i-am întins-o. Era destul de moale, căci hârtia se cam încreţise. Când Cogburn a aprins-o, a luat foc şi a ars până aproape de jumătate.

— Cele făcute de dumneata sunt prea tari, i-am spus.

El a studiat-o şi a spus:

— Oarecum.

— Îl caut pe omul care a tras în Frank Ross, tatăl meu, şi l-a omorât în faţa pensiunii Monarch. Numele individului e Tom Chaney. Se zvoneşte că s-ar afla pe Teritoriul Indian şi am nevoie de cineva care s-o pornească pe urmele lui.

— Cum te numeşti, fetiţo? Unde stai?

— Mă numesc Mattie Ross, am răspuns. Locuim în ţinutul Yell, lângă Dardanelle. Mama e acasă. Are grijă de sora mea, Victoria, şi de frăţiorul meu, Frank.

— Mai bine te-ai duce şi tu acasă, a spus Cogburn. Probabil că au nevoie de ajutorul tău la bătutul untului.

— Şeriful cel mare şi cu încă cineva din biroul şerifului federal mi-au dat toate amănuntele. Puteţi să obţineţi un mandat de

urmărire pe numele lui Tom Chaney şi să plecaţi în căutarea lui. Guvernul o să vă plătească doi dolari dacă-l aduceţi, plus zece cenţi mila, pentru fiecare persoană. Pe deasupra, vă ofer şi eu o recompensă de cincizeci de dolari.

— Ai pus problema ca un om cu cap, a spus el.

— Da. Vreau să încheiem un târg.

— Ce ai acolo în pungă?

Am desfăcut punga şi i-am arătat.

— Dumnezeule! a exclamat. Un colt adevărat. Şi nu eşti nici cât o unghie. Ce faci cu revolverul ăsta?

— A fost al tatălui meu. Dacă justiţia dă greş, am de gând să-l omor pe Tom Chaney cu el.

— Mda, scula asta o să facă treabă bună, nu glumă. Numai să găseşti o buturugă înaltă de care s-o sprijini în vreme ce ocheşti şi tragi.

— Nimeni din oraş nu l-a cunoscut pe tata şi mă tem că, în privinţa lui Chaney, mare lucru n-o să se realizeze dacă nu mă ocup eu de asta. Fratele meu e un copil, iar rudele mamei trăiesc la Monterey, în California. Bunicul Ross nu poate călări.

— Nu cred că ai cincizeci de dolari.

— O să fac rost de ei într-o zi, două. Ai auzit de un tâlhar pe nume Lucky Ned Pepper?

— Îl cunosc bine. I-am găurit mutra anul trecut, în luna august, jos în munţii Winding Stair. În ziua aia a avut noroc cu carul.

— Se zvoneşte că Tom Chaney s-ar fi înhăitat cu el.

— Nu cred că ai cincizeci de dolari, surioară, dar, dacă ţi-e foame, te invit la cină, unde o să discutăm toate astea; le-om da noi de leac. Ce zici, te aranjează?

I-am spus că-mi convenea de minune. Presupuneam că locuieşte într-o casă împreună cu familia şi nu eram câtuşi de puţin pregătită să descopăr că nu are decât o cămăruţă în spatele unei prăvălii chinezeşti, pe o stradă întunecoasă. Era holtei. Chinezul se numea Lee. Pregătise pentru cină cartofi fierţi şi friptură înăbuşită. Am mâncat toţi trei la o masă joasă, luminaţi de lampa cu gaz aşezată în mijlocul ei. Drept faţă de masă era întinsă o pătură. Clopoţelul a scos un clinchet şi Lee, dând perdeaua la o parte, s-a dus în prăvălie să servească un client.

Rooster mi-a spus că auzise despre uciderea tatălui meu, dar că nu cunoştea amănuntele. I le-am relatat. Am observat la lumina lămpii că ochiul lui stâng, cel vătămat, nu era complet închis. O pată albă, ca o semilună, se întrezărea la fund şi

scânteia în lumină. Rooster ţinea lingura într-o mână şi o bucată de pâine albă, muiată în sos, în cealaltă, sorbind zgomotos. Câtă deosebire faţă de chinez, cu beţişoarele lui delicate! Până atunci nu mai văzusem pe nimeni folosindu-le. Nişte degete atât de agile! După ce a fiert cafeaua, Lee a luat ulcica de pe plită şi a început să toarne. Mi-am acoperit ceaşca cu mâna.

— Mulţumesc, nu vreau cafea.

— Ce bei? m-a întrebat Rooster.

— Prefer zerul rece, atunci când am.

— Noi n-avem, a spus el. Nici măcar limonadă.

— Lapte dulce aveţi?

Lee s-a dus în faţă, la răcitor, şi s-a întors cu o cană de lapte. Caimacul fusese luat.

— Are gust de poşircă, am spus eu.

Rooster a luat cana şi a aşezat-o pe duşumea. Un motan gras, cu blană dungată, s-a ivit din întuneric, cam de pe unde se aflau paturile, şi s-a apropiat, lipăind tot laptele.

— Generalul nu e chiar atât de mofturos, a spus Rooster.

Motanul fusese botezat Generalul Sterling Price. Lee a servit la desert nişte prăjituri cu miere, şi Rooster, ca un copil, a întins peste ale lui unt şi dulceaţă. Avea o adevărată slăbiciune pentru dulciuri.

M-am oferit să spăl vasele, iar ei au luat-o de bună. Pompa şi spălătorul erau afară. Motanul s-a ţinut pe urmele mele, să-i dau resturile de la cină. Am frecat cât am putut mai bine farfuriile smălţuite cu o cârpă, cu săpun galben şi apă rece. Când m-am întors înăuntru, Rooster şi Lee jucau cărţi.

— Dă-mi cana, mi-a spus Rooster.

I-am dat-o şi el şi-a turnat nişte whisky dintr-o damigeană. Lee trăgea dintr-o pipă lungă.

— Cum rămâne cu propunerea mea?

— Mă gândeam la ea, a spus Rooster.

— Ce jucaţi acolo?

— Şeptic. Vrei să faci o mână?

— Nu ştiu cum se joacă. Ştiu doar whist cu licitaţie.

— Nu jucăm whist cu licitaţie.

— Mi se pare o cale foarte uşoară de a câştiga cincizeci de dolari. Oricum, nu trebuie decât să-ţi faci slujba, şi mai obţii şi ceva pe deasupra.

— Nu mă sâcâi, a spus el. Mă gândesc la cheltuieli.

Le urmăream jocul şi nu făceam nici un zgomot. Îmi suflam doar, din când în când, nasul. Într-un târziu am spus:

— Nu văd cum poţi să joci cărţi, să bei whisky şi să te gândeşti la treaba asta de detectiv, toate în acelaşi timp.

— Dacă trebuie să-l înfrunt pe Ned Pepper, îmi dai o sută de dolari. La atâta m-am gândit. Cincizeci avans.

— Încerci să mă jecmăneşti.

— Ţi-am fixat un onorariu ca pentru copii, a spus el. N-o să fie uşor să dau de urma lui Ned. O să se afunde în vizuinile din munţii indienilor choctaw. O să am destule cheltuieli.

— Nu-ţi închipui, sper, c-o să te ţin pe whisky.

— Whisky-ul nu trebuie să-l cumpăr. Îl confisc. Ţi-ar prinde bine un strop la răceala ta.

— Nu, mulţumesc.

— Ăsta e whisky adevărat. Din ţinutul Madison, dublu rafinat, învechit în butoiaşe. O singură linguriţă, şi ar face minuni cu tine.

— N-aş pune otrava asta în gură pentru nimic în lume! Să-mi întunece minţile?

— Aha, n-ai pune-o, da?

— N-aş pune-o.

— Bine, tariful meu e de o sută de dolari, surioară. Poftim!

— Pentru atâţia bani aş dori o garanţie. Aş vrea să fiu cât mai sigură de ceea ce capăt în schimb.

— Încă n-am văzut banii tăi la culoare.

— O să fac rost de ei într-o zi sau două. O să mă gândesc la propunerea dumitale şi o să mai stăm de vorbă. Acum aş vrea să mă întorc la pensiune. Mai bine ai merge cu mine până acolo.

— Ţi-e frică de întuneric?

— Nu mi-a fost niciodată frică de întuneric.

— Dacă aş avea un revolver mare cum ai tu, nu m-aş teme de spiriduşi.

— Nu mă tem de spiriduşi. Dar nu cunosc drumul.

— Îmi faci numai greutăţi. Aşteaptă să termin mâna asta. Nu poţi să ştii ce e în mintea unuia ca Lee. Aşa se şi explică faptul că mă bate la cărţi.

Jucau pe bani şi Rooster pierdea. Îl tot sâcâiam, dar el o ţinea înainte:

— Încă o mână.

Curând am adormit cu fruntea pe masă. Într-un târziu, Rooster a prins să mă zgâlţâie:

— Trezeşte-te, spunea el. Trezeşte-te, surioară.

— Ce s-a întâmplat?

Se îmbătase şi umbla bezmetic de colo-colo, ţinând revolverul tatei în mână. Cu degetul indica o ţintă – ceva pe podea, dincolo

de draperia magazinului. M-am uitat şi am văzut un şobolan mare, lung, de hambar. Ghemuit jos pe podea, cu coada întinsă, şobolanul mânca făina care cursese dintr-un sac găurit. Am dat să ţip, dar Rooster mi-a astupat gura cu palma lui mirosind a tutun, m-a prins de obraz şi m-a ţintuit locului.

— Stai liniştită!

M-am uitat în jur după Lee şi mi-am zis că se dusese la culcare.

— Am să-l supun unei experienţe noi. Fii atentă!

Rooster s-a aplecat în faţă şi a început să-i vorbească şobolanului pe un ton scăzut:

— Am aici o ordonanţă prin care ţi se interzice de azi înainte să mai mănânci făina lui Chen Lee. E o ordonanţă pentru şobolani. O ordonanţă pentru un şobolan, şi acum dăm acestei ordonanţe curs oficial.

S-a întors spre mine îşi m-a întrebat:

— Mai ronţăie?

Nu i-am răspuns. Nu mi-am pierdut niciodată vremea dând apă la moară beţivilor şi palavragiilor.

— Nu pare să se fi oprit, continuă tot el.

Ţinea revolverul tatei coborât, în partea stângă a corpului, şi a tras de două ori, fără să ochească. Bubuitura a umplut încăperea şi a făcut perdelele să tremure. Urechile îmi ţiuiau. În jur era o grămadă de fum. Lee s-a ridicat din aşternut şi a spus:

— Locul pentru tir e afară.

— Dădeam curs oficial unor hârtii, a mormăit Rooster.

Şobolanul era mort. M-am dus, l-am ridicat de coadă şi l-am azvârlit pe uşa din dos lui Sterling, care trebuie să-l fi adulmecat şi să-l fi devorat pe loc. I-am spus lui Rooster:

— Nu mai trage cu revolverul ăla. Nu mai am muniţie.

— Chiar dacă ai avea, n-ai şti cum să-l încarci.

— Ştiu cum să-l încarc.

S-a dus la culcuşul lui, s-a aplecat, a tras afară o cutie de tablă şi a pus-o pe masă: zdrenţe pline de ulei, tot felul de cartuşe, bucăţi răzleţe de piele şi de sârmă. A ales câţiva plumbi, nişte capse mici de cupru şi o pungă cu pulbere.

— Foarte bine, ia să te vedem! Uite, ai aici pulbere, capse şi gloanţe.

— Nu vreau să-ţi arăt acum. Mi-e somn şi vreau să mă întorc la pensiune.

— Nici nu mi-a dat prin gând că ai fi în stare.

A început să încarce la loc cele două ţevi. N-a făcut o treabă

grozavă. Toate îi scăpau din mână ori erau potrivite strâmb. Când a terminat, a spus:

— E prea mare şi prea grosolan pentru tine. Te-ai descurca mult mai uşor dacă ai avea unul care să funcţioneze cu cartuşe.

A scotocit prin cutie şi a scos un pistol mic, nostim, cu mai multe butoiaşe.

— Uite ce-ţi trebuie, a continuat. E o râşniţă calibrul douăzeci şi doi; are cinci focuri şi, uneori, le trage pe toate dintr-odată. I se spune „însoţitorul doamnelor”. Ştii, trăieşte în oraşul nostru o damă veselă, pe nume Big Faye, în care sora ei vitregă a tras de două ori cu arma asta. Big Faye se laudă cu vreo două sute nouăzeci de livre. Gloanţele nu i-au putut atinge nici un organ vital. Ceva cu totul ieşit din comun. Dar în cazul oamenilor obişnuiţi, te va sluji de minune. E un pistol ca şi nou. Mă învoiesc să-l schimb pe vechitura asta a ta.

— Nu. A fost arma tatei. Sunt gata de plecare. Mă auzi?

Mi-am luat revolverul şi l-am vârât în pungă. Rooster şi-a mai turnat nişte whisky.

— Nu li se pot întocmi hârtii şobolanilor, surioară!

— Nici n-am spus asta.

— Avocaţii, care nu sunt buni decât să încurce iţele, cred că e posibil, dar nu e posibil. Nici că le pasă lor de hârtii. Ce zici?

— Ai de gând să bei tot whisky-ul?

— Judecătorul Parker ştie. E un bătrân vântură-lume, dar îi cunoaşte pe şobolani. Până să se pripăşească aici chiţibuşarii ăştia de avocaţi, curtea n-a dat niciodată greş. Dacă te uiţi la hainele lui Polk Goudy, zici că e un gentleman pe cinste, dar în realitate e cel mai mizerabil pui de căţea căruia Dumnezeu i-a dat vreodată suflare. Îl cunosc bine. Acum l-au asmuţit pe judecător împotriva mea. Şi pe şerif. Şoricelul e prea aspru cu şobolanii. Aşa susţin dumnealor. *Mai domol cu şobolanii. Să le oferim o şansă.* Ce şansă i-au oferit ei lui Columbus Potter? Spune-mi. Om mai bun ca el n-am cunoscut.

M-am ridicat şi am ieşit, gândindu-mă că o să-l fac să se ruşineze şi să mă conducă până acasă, dar Rooster n-a venit după mine. Încă mai vorbea când am plecat. În partea aceea a oraşului era întuneric de-a binelea. Am mers repede şi n-am întâlnit nici ţipenie de om, deşi auzeam muzică şi voci şi zăream lumini către râu, acolo unde se aflau barurile.

Când am ajuns pe strada Garrison, m-am oprit să mă orientez. Am avut totdeauna simţul direcţiei. N-am făcut mult până la pensiune. Casa era cufundată în beznă. Am ocolit-o şi m-am dus

la uşa din dos, gândindu-mă că, din pricina drumului până la toaletă, ar putea fi descuiată. Avusesem dreptate. Întrucât nu plătisem şi pentru noaptea aceea, mi-a trecut prin minte că doamna Floyd a instalat, probabil, vreun oaspete în patul bunicuţei Turner, vreun căruţaş ori vreun agent de la căile ferate. Găsindu-mi liberă porţiunea mea de pat, m-am simţit de-a dreptul uşurată. Am luat păturile şi le-am aranjat, aşa cum făcusem şi cu o noapte înainte. Mi-am spus rugăciunile şi a mai trecut o vreme până să adorm. Tuşeam.

A DOUA ZI MI-ERA RĂU. M-AM SCULAT ŞI M-AM dus la micul dejun, dar n-am mâncat cine ştie ce. Ochii şi nasul îmi curgeau, aşa că m-am întors înapoi în pat. Mă simţeam foarte bolnavă. Doamna Floyd mi-a înfăşurat în jurul gâtului o cârpă muiată în terebentină şi unsă cu grăsime. M-a pus apoi să înghit ceva ce se numea *Stimulentul pentru fiere al doctorului Unterwood.*

— Timp de o zi, două, vei avea impresia că pluteşti pe o mare albastră, dar să nu intri în panică. Asta e reacţia pe care o dă medicamentul, mi-a spus ea. O să te simţi grozav de uşurată. Bunicuţa Turner şi cu mine blagoslovim ziua în care l-am descoperit.

Pe etichetă scria că doctoria nu conţine mercur şi că e indicată şi de medici, şi de preoţi. La efectul ei coloristic uluitor, s-au adăugat ameţelile şi delirul. Nutresc azi bănuiala că poţiunea era preparată pe bază de codeină sau de laudanum. Jumătate din femeile ţinutului arătau, îmi amintesc, de parcă ar fi fost năuce.

Vreme de două zile am zăcut la pat. Doamna Floyd a fost cumsecade şi mi-a adus mâncarea în odaie. Încăperea era atât de rece, încât ea nu-şi pierdea vremea cu prea multe întrebări. Se interesa de două ori pe zi la oficiul poştal dacă mi-a sosit scrisoarea.

În fiecare după-amiază bunicuţa Turner se vâra în pat să se odihnească, iar eu îi citeam. Îşi îndrăgise doctoria, pe care şi-o lua într-un pahar cu apă. I-am citit din „New Era” şi din „Elevator” despre procesul Wharton. I-am mai citit şi *Dezamăgirile tinerei Bess Calloway,* o cărţulie uitată de cineva pe masă. Era vorba acolo despre o fată din Anglia care nu se putea hotărî cu cine să se mărite: cu un bogătaş care avea o sumedenie de câini şi care se numea Alee, sau cu un preot. Bess era o fată drăguţă, ducea o viaţă îndestulată, nu trebuia să gătească, nu trebuia să facă nimic şi ar fi putut să-l aibă pe acela pe care şi-l dorea. Se complica singură, pentru că nu spunea niciodată limpede ce gândeşte, se înroşea doar şi vorbea pe ocolite. Le stârnea tuturor curiozitatea, făcându-i să se întrebe mereu care erau adevăratele ei intenţii. Asemenea lucruri te ţin totdeauna cu sufletul la gură. Cartea ne-a plăcut, atât mie, cât şi bunicuţei Turner. Părţile pline de haz a trebuit să le citesc de două ori. Bess s-a măritat cu unul din pretendenţi, un meschin şi un neghiob până la urmă. Am uitat cu care din ei.

A doua zi pe seară m-am simţit ceva mai bine, aşa că m-am sculat şi m-am dus să mănânc. Comis-voiajorul cu abacele lui liliputane plecase; mai existau încă vreo patru, cinci locuri

neocupate.

Spre sfârşitul mesei, şi-a făcut apariţia un străin cu două pistoale la brâu, cerând să i se dea casă şi masă. Era un bărbat plăcut la înfăţişare, de vreo treizeci de ani, cu un „vârtej” în creştetul capului. Deşi murdar şi nebărbierit, se vedea că nu asta era condiţia lui firească. Părea de familie bună. Avea ochii de un albastru pal şi părul castaniu. Purta o haină lungă, din catifea reiată. Era plin de sine, iar zâmbetul lui încrezut te enerva, îndată ce-ţi era adresat.

Nu şi-a scos pintenii înainte de a se aşeza la masă şi doamna Floyd l-a mustrat pentru asta, spunându-i că nu dorea ca picioarele scaunelor ei să fie şi mai zgâriate decât erau, că arătau şi aşa destul de rău. El şi-a cerut scuze şi i-a îndeplinit dorinţa. Pintenii erau din cei mexicani, cu rozete mari. I-a aşezat pe masă, lângă farfurie. Apoi şi-a adus aminte de pistoale, şi-a desfăcut cartuşiera şi a atârnat-o de spătarul scaunului. Curios echipament mai avea. Centura era groasă şi lată, prevăzută cu cartuşe, iar mânerele pistoalelor albe. Cam în genul celor pe care le poţi vedea astăzi în spectacolele despre vestul sălbatic.

Cu excepţia mea, zâmbetul şi siguranţa lui în purtări i-au Intimidat pe toţi mesenii; aceştia se agitau, se grăbeau să-i facă diferite servicii, de parcă ar fi fost cine ştie cine. Trebuie să recunosc totuşi că, din pricina părului ciufulit şi a nasului meu roşu, m-a făcut să-mi fie un pic necaz.

Pe când mânca, mi-a adresat un zâmbet peste masă şi mi-a spus:

— Salut!

Am dat din cap, fără să scot vreo vorbă.

— Cum te cheamă? m-a întrebat el.

— Soarbe-Zeamă, am răspuns eu.

— Pot să pun rămăşag că numele tău e Mattie Ross.

— De unde ştii asta?

— Mă numesc LaBoeuf, a mai spus el.

A pronunţat „LaBeef”, dar aşa cum l-a dictat, literă cu literă, numele era LaBoeuf.

— Ţi-am văzut mama chiar acum două zile. Era îngrijorată din pricina ta.

— Ce treabă ai avut cu ea, domnule LaBoeuf?

— O să-ţi destăinui asta după ce mănânc. Aş vrea să stăm de vorbă între patru ochi.

— Se simte bine? S-a întâmplat ceva?

— Nu, se simte bine. Fii liniştită. Caut eu pe cineva. O să

vorbim despre asta după masă. Acum sunt lihnit de foame.

Doamna Floyd a spus:

— Dacă e vreun amănunt legat de moartea tatălui ei, ştim totul. A fost ucis chiar în faţa casei ăsteia. Mai sunt încă urme de sânge pe terasă, acolo unde i-au transportat cadavrul.

— E vorba despre altceva, a spus LaBoeuf.

Doamna Floyd a descris din nou scena asasinatului şi a încercat să-l tragă de limbă despre afacerile lui, dar LaBoeuf nu făcea decât să zâmbească, dându-i înainte cu mâncarea şi reuşind să nu se lase prins.

După cină ne-am dus într-un colţ al salonului, departe de ceilalţi locatari, şi LaBoeuf a aşezat două scaune cu faţa la perete. Cum stăteam amândoi în poziţia asta bizară, el a scos o fotografie mică din haina de catifea şi mi-a arătat-o. Fotografia era boţită şi neclară. Am studiat-o. Omul acela avea faţa mai tânără, fără vreo pată neagră, dar nici vorbă că semăna leit cu Tom Chaney. I-am spus asta lui LaBoeuf.

— Mama ta l-a recunoscut şi ea. Ascultă acum nişte noutăţi. Numele lui adevărat e Theron Chelmsford. A împuşcat un senator pe nume Bibbs, în Waco, Texas, iar eu mă aflu pe urmele lui de vreo patru luni bune. Înainte de a-şi face apariţia la ferma tatălui tău, a ars gazul prin Monroe, statul Louisiana, şi prin Pine Bluff, în Arkansas.

— De ce nu l-ai prins la Monroe sau la Pine Bluff?

— E foarte viclean.

— Eu una nu l-am socotit niciodată prea isteţ.

— Ăsta era jocul lui.

— L-a jucat bine. Reprezinţi în vreun fel legea?

LaBoeuf mi-a arătat o scrisoare conform căreia servea ca sergent de infanterie în Texas, într-un loc numit Ysleta, lângă El Paso.

— Momentan sunt detaşat, a spus el. Lucrez pentru familia senatorului Bibbs din Waco.

— Şi cum de-a ajuns Chaney să ucidă un senator?

— Totul a pornit de la un câine. Chelmsford a omorât prepelicarul senatorului. Bibbs l-a ameninţat cu biciul pentru treaba asta, iar Chelmsford l-a împuşcat, surprinzându-l pe verandă într-un balansoar.

— Dar în câine pentru care motiv a tras?

— Nu ştiu. De ticălos ce e. Chelmsford e un criminal înrăit. Pretinde că prepelicarul ar fi lătrat la el. Nu ştiu dacă a lătrat sau

nu.

— Şi eu îl caut, am spus, pe individul ăsta căruia îi spui Chelmsford.

— Da, am priceput asta. Am avut azi o discuţie cu şeriful. M-a informat că stai aici şi te interesezi de un detectiv care s-o pornească pe urmele lui Chelmsford, în Teritoriul Indian.

— Am găsit omul.

— Cine e?

— Se numeşte Cogburn. E şerif federal. E tipul cel mai dur pe care îl au şi cunoaşte o bandă de tâlhari condusă de un anume Lucky Ned Pepper. Se bănuieşte că Chaney s-ar fi înhăitat cu ei.

— Da, aşa trebuie procedat, a spus LaBoeuf. Ai nevoie de un împuternicit federal. Cam tot la asta m-am gândit şi eu. Am nevoie de cineva care să cunoască împrejurimile şi care să poată aresta un om în mod legal. S-ar putea întâmpla să-l car pe Chelmsford tot drumul până-n comitatul Melennan, doar ca să aud acolo un judecător corupt spunând că a fost răpit şi că trebuie pus în libertate. Ar fi ceva, nu?

— Te-ar lăsa cu buzele umflate.

— S-ar putea să mă alătur ţie şi şerifului tău.

— Pentru asta trebuie să vorbeşti cu Cogburn.

— Avantajul va fi reciproc. El cunoaşte ţinutul, iar eu îl ştiu pe Chelmsford. E nevoie de cel puţin doi oameni ca să fie prins viu.

— Prea puţin îmi pasă dacă aşa se vor petrece lucrurile sau nu, atâta doar că, în clipa când vom pune mâna pe Chaney, el nu va porni spre Texas. Va veni cu noi la Fort Smith, ca să fie spânzurat.

— Hm! Hm! a făcut LaBoeuf. Nu contează locul în care-o să atârne în ştreang. Ce părere ai?

— Pentru mine contează. Pentru dumneata nu?

— Pentru mine înseamnă o mulţime de bani. Un spânzurat nu e la fel de bun în Texas ca şi în Arkansas?

— Nu. Chiar dumneata ai spus că acolo s-ar putea întâmpla să i se dea drumul. Judecătorul de aici îşi va face datoria aşa cum trebuie.

— Dacă nu-l spânzură el, îl împuşcăm noi. Poftim, ai cuvântul meu de cavalerist.

— Vreau ca Chaney să dea socoteală pentru faptul că mi-a omorât tatăl, nu pentru un prepelicar din Texas.

— Nu pentru un prepelicar, fireşte, ci pentru un senator şi pentru tatăl tău. Mai mort de-atât nici că s-ar putea şi, înţelegi tu, o să plătească pentru toate crimele deodată.

— Nu, nu înţeleg. Nu aşa văd eu lucrurile.

— O să discut cu şeriful.

— N-are nici un rost să vorbeşti cu Cogburn, din moment ce el lucrează pentru mine şi trebuie să facă aşa cum îi spun eu.

— Cred că, oricum, tot vom avea o discuţie împreună.

Mi-am dat seama că, destăinuindu-mă acestui străin, făcusem o greşeală. Dacă ar fi avut altă înfăţişare, m-aş fi ferit mai mult. Pe deasupra, îndopată cum eram cu stimulentul pentru fiere, gândeam încet şi nu prea bine. I-am spus:

— Vreme de câteva zile n-o să poţi avea cu el nici o discuţie.

— Cum vine asta?

— E plecat la Little Rock.

— Cu ce treburi?

— Treburi de şerif.

— Atunci o să discutăm la întoarcere.

— Ar fi mai înţelept să-ţi alegi alt şerif. Au o mulţime. Eu şi Rooster Cogburn am şi căzut la învoială.

— Mai vad eu, a spus. Am impresia că mama ta nu s-ar bucura să te ştie amestecată în asemenea chestii. Ea crede că ai aici grijă de un cal. Urmărirea criminalilor e o treabă murdară şi plină de primejdii şi cel mai bun lucru e să o laşi pe mâna bărbaţilor, care se pricep la aşa ceva.

— Dumneata te pricepi, presupun. Păi eu, dacă în patru luni de zile n-aş fi reuşit să-l găsesc pe Tom Chaney, care mai are şi un semn pe faţă, asemenea proscrisului Cain, nu m-aş încumeta să le dau altora sfaturi cum s-o facă.

— N-aş zice că obrăznicia mă încântă.

— N-am de gând să mă las intimidată.

S-a ridicat şi a spus:

— Ceva mai devreme m-a bătut gândul să-ţi fur o sărutare, cu toate că eşti prea tânără, şi bolnavă, şi pe deasupra lipsită de farmec, dar acum înclin să-ţi ard cinci, şase lovituri bune cu centura.

— Şi una şi alta ar fi la fel de neplăcute, am răspuns eu. Atinge-mă numai, şi o să vezi ce păţeşti. Eşti texan şi nu cunoşti obiceiurile noastre, dar oamenii cumsecade din Arkansas nu-i iartă prea uşor pe indivizii care abuzează de femei şi de copii.

— Tinerii din Texas sunt educaţi în aşa fel încât să fie politicoşi şi să arate respect celor mai în vârstă.

— Mai observ că oamenii din statul acela îşi vlăguiesc caii cu pinteni mari, greoi.

— Mergi prea departe cu obrăznicia.

— N-am nici un fel de consideraţie pentru dumneata.

Era mânios şi în starea asta m-a şi părăsit, zornăind din podoabele lui texane pe măsură ce se îndepărta.

A DOUA ZI M-AM SCULAT DEVREME. CU TOATE că-mi mai tremurau şi acum picioarele, mă simţeam mai bine. M-am îmbrăcat la repezeală şi, fără să mai aştept micul dejun, am pornit în grabă spre oficiul poştal. Corespondenţa sosise, dar tocmai se sorta, astfel că ghişeul era închis.

Am strigat prin deschizătura pe sub care strecori scrisorile, şi în felul ăsta un funcţionar a venit la fereastră. Am arătat cine sunt şi i-am spus că aşteptam o scrisoare importantă din punct de vedere juridic. Ştia de ea din întrebările doamnei Floyd şi a fost destul de drăguţ să-şi întrerupă îndatoririle obişnuite şi s-o caute. A găsit-o în câteva clipe.

Am deschis-o cu degete nerăbdătoare. Am găsit chitanţa legalizată (bani în buzunarul meu!), precum şi câteva rânduri de la avocatul Daggett. Iată cum sunau aceste rânduri:

„Draga mea Mattie,

Sper că vei găsi satisfăcător documentul alăturat. Aş dori să laşi asemenea probleme pe de-a-ntregul în grija mea; sau, cel puţin, fă-mi plăcerea şi consultă-mă înainte de a pune la cale astfel de aranjamente. Nu te cert, dar vreau să-ţi atrag atenţia că într-o bună zi încăpăţânarea o să te aducă într-un adevărat impas.

Astea fiind zise, trebuie să recunosc că, după toate aparenţele, ai încheiat un târg avantajos cu bunul colonel. Nu ştiu nimic despre el, despre cinstea sau lipsa lui de cinste, dar în locul tău nu i-aş da chitanţa înainte de a avea banii în mână. Sunt convins că ţi-ai şi format o părere despre el.

Mama ta suportă bine situaţia, dar e foarte îngrijorată din pricina ta şi abia aşteaptă să te întorci acasă. Aici sunt de părerea ei.

Fort Smith nu e un loc potrivit pentru o fată singură, nici chiar pentru o *Mattie.* Frank stă la pat, îl dor urechile, dar ăsta nu constituie, fireşte, un motiv serios de îngrijorare. Victoria se simte bine. Am considerat cu toţii că, în ziua înmormântării, cel mai nimerit lucru ar fi să rămână acasă.

Cum domnul MacDonald încă nu se întorsese de la vânătoare, i s-a cerut domnului Hardy să oficieze slujba, iar acesta a venit cu un text inspirat din capitolul 16 al Evangheliei după Ioan: „Am cucerit lumea”. Ştiu că domnul Hardy nu se bucură de prea multă apreciere pentru purtările sale, dar în felul lui este un om cumsecade şi nimeni n-ar putea să spună că nu studiază cu mare sârguinţă Biblia. Cheltuielile de înmormântare le-a suportat loja

masonică din Danville. Nu mai are rost să adaug că întreaga comunitate e uimită şi îndurerată. Frank, slavă Domnului, nu ducea lipsă de prieteni.

Mama ta şi cu mine am dori să iei primul tren către casă, de cum îţi închei treburile cu colonelul. Să-mi telegrafiezi despre asta imediat; te aşteptăm într-o zi, două. Vreau să pun ordine în averea lui Frank aşa cum prevede testamentul şi am multe lucruri importante de discutat cu tine. Mama ta n-o să ia nici o hotărâre fără tine, n-o să semneze nimic, nici măcar chitanţele obişnuite, aşa că nu e nimic de făcut până nu vii. Acum, Mattie, tu eşti sprijinul ei, iar pentru mine o perlă nepreţuită, însă există momente când îi pui la grea încercare pe cei ce te iubesc. Întoarce-te mai repede.

Al tău devotat,

Jonathan Daggett”.

Dacă vrei ca un lucru să iasă bine, trebuie să te îngrijeşti singur de el. Nici astăzi nu înţeleg cum de-au putut lăsa un individ atât de fistichiu ca Oven Hardy să oficieze slujba. Una e să cunoşti Evanghelia, şi cu totul alta s-o propovăduieşti. Mai bine un baptist sau chiar un campbellit, decât el. Dacă aş fi fost acasă, n-aş fi îngăduit aşa ceva, dar nu puteam să mă aflu în două locuri deodată.

În dimineaţa asta Stonehill n-avea chef de ceartă. Nu trăsnea şi nu bufnea din orice, mai curând părea trist şi năuc, semănând cu unii bătrâni zănatici pe care îi cunoşteam eu. Trebuie să mărturisesc, însă, că omul nu era pur şi simplu nebun. Comparaţia, cam prea aspră, n-am folosit-o decât pentru a accentua schimbarea pe care o suferise. A vrut să-mi semneze un cec şi ştiu că totul ar fi fost în ordine, dar nu voiam să ajung până acolo încât să risc să fiu trasă pe sfoară, aşa că am insistat să mi se achite cu bani peşin. A spus că mi-i va înmâna de îndată ce se va deschide banca lui.

— N-arăţi bine, i-am spus eu.

— Frigurile, ca-n fiecare an.

— Şi eu am fost cam bolnavă. Ai luat chinină?

— Da, sunt plin până la refuz de scoarţa asta peruviană. Din pricina ei îmi ţiuie pur şi simplu urechile. Nu-şi mai face, ca altădată, efectul.

— Sper să te simţi în curând mai bine!

— Mulţumesc. O să-mi treacă.

M-am întors la pensiune să-mi iau micul dejun, pentru care

plătisem. LaBoeuf, texanul, stătea la masă, ras şi ferchezuit. Cât priveşte vârtejul, cred că nu-l putea aranja cu nici un chip. Ba poate chiar şi-l cultiva! Era un individ prost şi încrezut. Doamna Floyd a întrebat dacă-mi sosise scrisoarea.

— Da, o am. A sosit în dimineaţa asta.

— Atunci sunt sigură că te simţi uşurată.

Apoi către ceilalţi:

— Aşteaptă scrisoarea asta de zile întregi.

Şi din nou către mine:

— L-ai văzut pe colonel?

— De-acolo vin.

— Care colonel? a întrebat LaBoeuf.

— Păi Colonelul Stockhill[1], negustorul de pietre, i-a răspuns doamna Floyd.

— Asta e o problemă personală, am întrerupt-o eu.

— Ţi-ai rezolvat treburile? a urmat doamna Floyd care, asemenea unei mori stricate, nu-şi putea ţine gura.

— Ce fel de pietre? a întrebat LaBoeuf.

— E vorba de Stonehill, negustorul de vite, am spus eu. Nu se ocupă de pietre, ci de vite. I-am vândut nişte ponei din Texas, aproape morţi de foame. Asta-i tot.

— Eşti mult prea tânără pentru negoţul cu cai, a ripostat LaBoeuf. Ca să nu mai vorbim că porţi şi fustă.

— Da, şi dumneata eşti mult prea îndrăzneţ pentru un străin.

— Tatăl ei a cumpărat poneii de la colonel, chiar înainte de-a fi ucis, i-a spus doamna Floyd lui LaBoeuf. Micuţa Mattie nu s-a lăsat până nu l-a convins să-i ia înapoi, la un preţ bun.

În jurul orei nouă m-am dus la grajduri, unde am schimbat chitanţa pe trei sute douăzeci şi cinci de dolari în bancnote. Mi-au trecut mie prin mână sume mai importante, dar îmi imaginam că banii ăştia aveau să-mi aducă o mulţumire mai mare decât valoarea lor reală. Nici vorbă, însă! Erau, pur şi simplu, trei sute douăzeci şi cinci de dolari în hârtie, iar plăcerea mi-a fost mai mică decât sperasem. Am simţit uşoara dezamăgire care m-a cuprins, dar nu i-am dat importanţă. Eram, probabil, afectată de starea deprimantă în care se afla Stonehill.

— Aşadar, conform înţelegerii, ne-am ţinut amândoi de cuvânt până la capăt.

— Asta aşa e, a spus el. Ţi-am dat bani pentru un cal care nu există şi am luat înapoi nişte ponei cu totul nefolositori, pe care

---

[1] Joc de cuvinte între stock = vite şi stone = piatră.

nu-i mai pot revinde.

— Ai uitat de calul sur!

— Hrană pentru ciori!

— Priveşti lucrurile dintr-un unghi greşit.

— Le privesc în lumina eternului adevăr al lui Dumnezeu.

— Nu crezi, sper, că te-aş fi nedreptăţit cu ceva.

— Nu, câtuşi de puţin, a spus el. De când am venit aici, la „pomul lăudat”, norocul mi-a ieşit de-a dreptul în cale. Cu tine n-a fost decât o întâmplare în plus, şi încă una relativ fericită. Mi s-a spus că oraşul ăsta va deveni un Chicago al Sud-Vestului. Ei bine, mica mea prietenă, nu e un Chicago al Sud-Vestului. Nu pot spune cu exactitate ce e. Aş lua bucuros condeiul în mână ca să scriu o carte groasă despre nenorocirile prin care am trecut aici, dar nu îndrăznesc s-o fac de teamă să nu fiu considerat un romancier mincinos.

— Frigurile sunt de vină. Curând o să găseşti un cumpărător pentru ponei.

— Deocamdată am, de la fabrica de săpun Pfitzer din Little Rock, o ofertă demnă de luat în seamă: zece dolari pe cap.

— Ar fi păcat să omori nişte cai atât de iuţi ca să-i faci săpun.

— Asta cam aşa e. Sunt convins că târgul nu se va încheia.

— O să mă întorc mai târziu să iau şaua.

— Foarte bine.

M-am dus la prăvălia chinezului, am cumpărat un măr şi l-am întrebat pe Lee dacă Rooster e acasă. Mi-a spus că încă nu se ridicase din aşternut. Nu mai văzusem până atunci stând în pat, la ora zece dimineaţa, decât oameni bolnavi, totuşi ăsta era locul în care se afla Rooster. Când am dat draperia la o parte şi am intrat, Rooster s-a trezit. Era atât de greu, încât patul se curbase la mijloc, aproape până-n podele. Parcă era un hamac. Rooster stătea sub pături, cu toate hainele pe el. Sterling Price, cotoiul bălţat, era încolăcit la picioarele patului. Rooster a tuşit şi a scuipat pe jos, şi-a răsucit o ţigară, a aprins-o şi a tuşit din nou, apoi mi-a cerut nişte cafea – şi eu am luat o ceaşcă şi ulcica de pe sobă şi i le-am adus. În vreme ce-şi sorbea cafeaua, stropi mici, întunecaţi i se aninau de mustaţă, ca picăturile de rouă. Dacă i-ai lăsa singuri, bărbaţii ar trăi ca nişte ţapi. Nu părea defel surprins să mă vadă, aşa că am adoptat şi eu aceeaşi tactică şi, stând cu spatele lipit de sobă, am început să-mi mănânc mărul.

— Ar mai trebui nişte stinghii la patul ăla, am spus.

— Ştiu. Asta e nenorocirea, că n-are nici un fel de stinghie. E un afurisit de pat din frânghie. Ce i-aş mai da foc!

— Dacă dormi aşa, îţi nenoroceşti spatele.

— Şi aici ai dreptate. La vârsta mea, sărac cum sunt, ar trebui să am măcar un pat ca lumea. Cum e afară?

— Bate un vânt de-a dreptul tăios. La răsărit se cam adună nori.

— Pun prinsoare c-o să ningă. Ai văzut noaptea trecută luna?

— Azi nu cred să ningă.

— Pe unde mi-ai fost, surioară? Am aşteptat să te întorci, apoi am renunţat să mă mai gândesc la tine. Mi-am închipuit că te-ai dus acasă.

— Nu, am stat toată vremea la pensiune. Am zăcut de un fel de laringită difterică.

— Te-ai vindecat? Generalul şi cu mine ţi-am fi foarte recunoscători dacă nu ne-ai molipsi.

— Boala aproape c-am învins-o. Am crezut, pe când zăceam, c-o să întrebi de mine sau chiar o să vii să mă vezi.

— Ce te-a făcut să crezi asta?

— Am făcut-o fără vreun motiv, atâta doar că n-am pe nimeni altcineva în oraş.

— Ţi-ai închipuit, probabil, că sunt un preot care se tot învârte de ici până colo şi-i vizitează pe bolnavi.

— Nu, nu mi-am închipuit asta.

— Preoţii n-au altceva mai bun de făcut. Eu, însă, am fost obligat să-mi văd de treburi. Şerifii guvernului tău nu-şi pot permite prea multe vizite. Sunt prea ocupaţi, străduindu-se să urmeze toate regulamentele impuse de Unchiul Sam. Domnul ăsta vrea note cinstit şi corect întocmite, altfel nu plăteşte.

— Da, văd că-ţi dau serios de lucru.

— Ai în faţa ochilor un cetăţean onest, care a trudit jumătate din noapte la notele de decont. E o treabă a dracului de întortocheată şi Potter nu mă mai poate ajuta. Fără carte nu mai e de trăit în ţara asta, surioară. Aşa stau lucrurile. Nu, domnule, un individ fără carte nu mai are nici o şansă. Oricât i-ar fi lui pipota de curajoasă, vin alţii, nişte sfrijiţi şi nişte pricăjiţi care-au învăţat la căldurică ortografia, şi-l dau la o parte.

— Am citit în ziar despre locul în care-l vor spânzura pe Wharton, am spus eu.

— Nu era altceva de făcut. Păcat că nu-l pot spânzura de trei sau patru ori.

— Când o să se întâmple?

— Au fixat luna ianuarie, dar avocatul Goudy se duce la Washington să vadă dacă preşedintele Hayes nu comută

pedeapsa. Minnie Wharton, mama băiatului, mai are niscaiva bunuri, şi Goudy nu se lasă până nu pune mâna pe toate.

— Crezi că preşedintele o să-l ierte?

— E greu de spus. Ce ştie preşedintele despre afacerea asta? O să-ţi spun eu. Nimic. Goudy o să susţină că băiatul a fost provocat şi o să înşire despre mine minciuni cu ghiotura. Mai bine îi înfigeam glontele în cap decât în claviculă. Dar m-am gândit la recompensă. Uneori laşi banii să se suprapună noţiunii de dreptate.

Am scos bancnota împăturită din buzunar şi am ridicat-o în aer, arătându-i-o.

— Doamne! Ia te uită! Cât ai acolo? m-a întrebat Rooster. Dacă aş avea mâna la fel de mică, mi-aş strecura-o într-a ta.

— Ai crezut că nu mă mai întorc, aşa e?

— Nu ştiam ce să cred. Cu tine nu se ştie niciodată.

— Mai eşti hotărât?

— Hotărât? M-am născut hotărât, surioară, şi nădăjduiesc să mor tot aşa.

— Cât timp îţi trebuie ca să fii gata de plecare?

— Gata de plecare încotro?

— Spre Teritoriu. Spre Teritoriul Indian, ca să pui mâna pe Tom Chaney, omul care l-a împuşcat pe tatăl meu, Frank Ross, în faţa pensiunii Monarch.

— Am uitat pentru cât ne-am înţeles.

— M-am oferit să-ţi plătesc cincizeci de dolari.

— Da, acum îmi amintesc. Şi eu ce-am spus?

— Ai spus că vrei o sută de dolari.

— Aşa e, îmi amintesc. Păi, nu s-a schimbat nimic. O să te coste o sută de dolari.

— Foarte bine.

— Numără-i colo pe masă.

— Mai întâi vreau să ne înţelegem. Putem pleca în după-amiaza asta?

Rooster s-a ridicat în capul oaselor.

— Aşteaptă, a spus el. Stai aşa. Tu nu mergi.

— Cum ne-a fost târgul? am întrebat eu.

— Nu se poate!

— Şi de ce nu? Ţi-ai făcut o părere greşită despre mine dacă îţi închipui că sunt atât de proastă încât să-ţi dau o sută de dolari şi să mă uit cum o ştergi. Nu, vreau să văd cu ochii mei treaba dusă până la capăt.

— Sunt şerif al Statelor Unite.

— Ceea ce nu înseamnă mare lucru pentru mine. R. B. Hayes e preşedintele Statelor Unite, şi totuşi se spune că l-ar fi expulzat pe Tilden peste noapte.

— Până acum n-ai pomenit nimic despre asta. Nu pot să înfrunt banda lui Ned Pepper şi să am în acelaşi timp grijă de un bebeluş.

— Nu sunt un bebeluş. N-o să fie nevoie să-ţi faci griji din pricina mea.

— O să mă ţii în loc, o să mă împiedic mereu de tine. Dacă vrei o treabă făcută repede şi ca lumea, lasă-mă să procedez aşa cum ştiu eu. Ai încredere, îmi cunosc meseria. Ce s-ar întâmpla dacă te-ai îmbolnăvi iar? Nu te-aş putea ajuta cu nimic. Mai întâi m-ai luat drept preot, acum mă iei drept un doctor care, din cinci în cinci minute, cu un beţigaş în mână, trebuie să se uite la limba ta.

— N-o să-ţi încetinesc ritmul. Călăresc destul de bine.

— N-o să mă opresc pe la pensiuni cu paturi calde şi cu mâncăruri fierbinţi pe masă. O să merg repede şi o să înghit te miri ce. Puţintelul pe care o să-l dorm, o să-l dorm pe pământ.

— Am mai dormit noaptea afară. Ne-a luat tata vara trecută, pe mine şi pe Frank, la Petit Jean la vânătoare de ratoni.

— Vânătoare de ratoni?

— Am stat toată noaptea-n pădure, sub cerul liber, în jurul unui foc mare, şi Yarnell ne-a spus poveşti cu stafii. Ne-am distrat de minune.

— Naiba s-o ia de vânătoare de ratoni. Asta nu e vânătoare de ratoni, nu e la patruzeci de mile ca s-o poţi numi vânătoare de ratoni.

— Seamănă cu vânătoarea de ratoni. Numai că dumneata încerci să-ţi prezinţi treaba ca fiind mult mai grea decât este.

— Uită vânătoarea de ratoni. Acolo unde mă duc, nu e locul potrivit pentru un copil care să se ţină scai după mine.

— Aşa au spus şi ei, când cu vânătoarea de ratoni. La fel şi despre Fort Smith. Şi iată-mă aici!

— Prima noapte petrecută afară, şi o să şi plângi după mămica.

— Am isprăvit şi cu plânsul, ca şi cu hlizitul. Acum hotărăşte-te! Nu dau doi bani pe toată discuţia asta. Mi-ai spus care e preţul şi m-am învoit. Uite banii. Am de gând să-l prind pe Tom Chaney şi, dacă-ţi lipseşte îndrăzneala, găsesc eu pe un altul care s-o aibă. Tot ce ştiu despre dumneata sunt numai vorbe. Ştiu că poţi să bei whisky şi te-am văzut omorând un şobolan

cenuşiu. În rest, numai vorbe. Mi s-a spus că eşti curajos, iată de ce mă aflu aici. Nu plătesc pentru conversaţie. Pot pălăvrăgi cât îmi dă ghes inima, ba chiar şi mai mult, la pensiunea Monarch.

— Ar trebui să-ţi ard câteva palme.

— Şi cum propui s-o faci din cocina aia de porci în care te-ai afundat? Mi-ar fi ruşine să trăiesc într-o asemenea murdărie. Dacă aş mirosi atât de urât ca dumneata, n-aş locui într-un oraş, ci m-aş duce să-mi continui zile pe vârful muntelui Magazine, unde în afara iepurilor şi a salamandrelor n-aş supăra pe nimeni.

S-a dat jos din aşternut, vărsând cafeaua şi alungind motanul care miorlăia. S-a îndreptat spre mine, dar am tulit-o repede din preajma lui şi m-am ascuns după plită. Am luat de pe masă un pumn de hârtii şi am ridicat cu cleştele unul din ochiurile plitei. Le ţineam deasupra flăcărilor.

— Mai bine ai rămâne la distanţă dacă notele astea prezintă vreo însemnătate pentru dumneata, i-am spus.

— Pune foile înapoi pe masă!

— Nu, dacă nu te îndepărtezi.

S-a tras vreo doi paşi înapoi.

— Nu-i suficientă distanţa, am spus. Treci lângă pat.

Lee a privit înăuntru, pe după draperie. Rooster s-a aşezat pe marginea patului. Am pus capacul înapoi pe plită şi am aşternut hârtiile pe masă.

— Du-te înapoi în prăvălia ta, a spus Rooster, îndreptându-şi mânia asupra lui Lee. Totul e în ordine. Surioara şi cu mine facem vrăji.

— Perfect. Ei, ce ai de spus? Mă grăbesc.

— Nu pot părăsi oraşul până când foile astea de decont nu sunt gata. Întocmite şi aprobate.

M-am aşezat la masă şi am lucrat la ele mai bine de o oră. Nu era nimic greu în treaba asta, numai că trebuia să şterg o bună parte din ceea ce făcuse el până atunci. Formularele aveau rubrici pentru explicaţii şi cifre, dar scrisul lui Rooster era atât de mare şi de fără noimă, încât acoperea liniile şi răsărea când deasupra, când dedesubtul acestora. În consecinţă, explicaţiile nu se potriveau totdeauna cu sumele de bani indicate.

Ceea ce numea el „acte de decont” erau nişte simple notiţe mâzgălite, de cele mai multe ori fără dată. Sunau cam aşa: „Provizii pentru Cecil 1,25 dolari”, sau „Vorbe importante cu Red 65 cenţi”.

— Care Red? l-am întrebat. N-au să-ţi plătească pentru o asemenea explicaţie.

— Society Red. Tăia de obicei traverse pentru Katy. Oricum, trece şi asta acolo. S-ar putea să-mi dea ceva.

— Când s-a întâmplat? Pentru ce anume? Cum poţi plăti 65 de cenţi pentru „vorbe importante”?

— Trebuie să fi fost prin vara. Nu l-am mai văzut din august, când ne-a dat informaţiile despre Ned.

— Asta e motivul pentru care l-ai plătit?

— Nu, pentru asta l-a plătit Schmidt. Eu i-am dat nişte cartuşe, cred. I-am dat o mulţime de cartuşe. Nu-mi pot aminti de toate afacerile astea mărunte.

— O să pun data de 15 august.

— Imposibil. Trece 17 octombrie. Toate hârtiile din tranşa asta trebuie să fie după 1 octombrie. Din urmă nu mi se mai plăteşte. O să le punem celor vechi o dată mai nouă.

— Ziceai că nu l-ai văzut pe individ de prin august.

— Să schimbăm atunci numele în Pig Satterfield şi să punem data de 17 octombrie. Pig ne ajută în toate problemele cu cheresteaua, şi funcţionarii sunt obişnuiţi să-i vadă numele.

— Pig e numele lui de botez?

— N-am auzit niciodată să i se spună altfel.

Am stăruit să-mi dea date aproximative şi fapte care, să-i justifice cât de cât pretenţiile. A fost grozav de încântat de munca mea. Când am terminat, a privit cu admiraţie foile şi a spus:

— Ia te uită cât de curate sunt. Potter n-a făcut niciodată o treabă la fel de bună. Pun prinsoare că au să-şi atingă ţinta.

Am întocmit un scurt contract privind afacerea care ne interesa pe noi doi şi l-am pus să-l semneze. I-am dat douăzeci şi cinci de dolari şi i-am spus că o să-i mai dau încă douăzeci şi cinci atunci când vom porni la drum. Restul de cincizeci de dolari – după încheierea cu succes a misiunii.

— Avansul ăsta, am spus, va acoperi cheltuielile pentru amândoi. Presupun că te vei îngriji dumneata de hrana noastră şi de grăunţele cailor.

— Va trebui să-ţi aduci singură ceva de dormit, a spus el.

— Am câteva pături şi o manta de ploaie impermeabilă. Voi fi gata de drum chiar în după-amiaza asta, numai să-mi fac rost de un cal.

— Nu, a spus el. Am treabă la judecătorie. Trebuie să aranjez anumite lucruri. Dar putem porni mâine în zori. O să luăm bacul, căci vreau să trec pe la un informator de-al meu, un indian cherokee.

— O să vin să te văd mai târziu, ca să punem la punct şi ultimele detalii.

La prânz am luat masa la pensiune. LaBoeuf n-a apărut şi, plină de speranţă, am presupus că o ştersese. După ce am tras un pui de somn, m-am dus la grajduri şi m-am uitat la poneii din ţarc. În afară de culoarea părului, nu se deosebeau prea mult între ei. M-am hotărât până la urmă pentru unul negru, cu picioarele din faţă albe. Era un căluţ tare drăgălaş. Tata ar fi cumpărat doar cai cu cel mult un picior de culoare albă. Există şi o poezie nostimă, des citată de călăreţi, în care se spune că asemenea cai, mai cu seamă dacă au toate picioarele albe, nu fac două parale. Am uitat cum sună exact poezia, dar o să vă convingeţi pe parcursul acestei povestiri că nu-i adevărat.

L-am găsit pe Stonehill în birou. Înfăşurat într-un şal, stătea foarte aproape de plită, cu palmele întinse deasupra ei. Suferea, fără îndoială, de friguri. Mi-am tras lângă el o ladă şi m-am încălzit şi eu.

— Tocmai auzisem că o tânără de pe Towson Road a căzut într-un puţ adânc de cincizeci de picioare, cu capul în jos. Am crezut că tu ai fost aia, a spus Stonehill.

— Nu, n-am fost eu.

— Se zvoneşte că s-a înecat.

— Nu mă miră.

— S-a înecat ca suava Ofelia. Fireşte, cazul Ofeliei a fost de două ori mai tragic. Cu inima frântă de durere, scoasă din minţi, n-a făcut nimic pentru a se salva. Mă uimeşte cum pot oamenii să reziste şi să-şi continue existenţa sub loviturile fără sfârşit ale sorţii.

— Trebuie să fi fost o proastă. Ce veşti ai de la Little Rock, cu săpunul?

— Nici una. Totul s-a împotmolit. De ce mă întrebi?

— Te-aş scăpa de unul din ponei. Ăla negru cu ciorapi albi în faţă. O să-l botez „Negruţ”. Îl vreau potcovit chiar în după-amiaza asta.

— Cât dai?

— Preţul pieţei. Parcă spuneai că individul cu fabrica de săpun ţi-a oferit zece dolari de cap.

— Da, dar urma să vând cu toptanul. Adu-ţi aminte că exact azi-dimineaţă ai luat de la mine douăzeci de dolari de bucată.

— Asta era atunci preţul pieţei.

— Aha! Văd cam unde baţi. Spune-mi, nu cumva plănuieşti să-ţi iei pentru totdeauna tălpăşiţa din oraşul ăsta?

— Plec mâine în zori spre ţinutul indienilor choctaw. Şeriful Rooster Cogburn şi cu mine o pornim pe urmele asasinului ăluia de Chaney.

— Cogburn? a întrebat Stonehill. Cum de-ai ajuns la vagabondul ăsta soios?

— Se spune că e plin de curaj. Aveam nevoie de un asemenea om.

— Da. Bănuiesc că e. Un bătăuş notoriu. N-aş împărţi bucuros patul cu el.

— Eu nici atât.

— Se zvoneşte că ar fi călărit sub clar de lună cu Quantrill şi cu Bloody Bill Anderson. Eu unul nu m-aş încrede prea mult în el. Am mai auzit că, înainte de-a veni aici şi de-a lucra pentru judecătorie, a fost *particeps criminis* într-o afacere de la căile ferate.

— Va căpăta banii atunci când îşi va încheia misiunea, am spus. I-am dat un avans pentru cheltuielile de drum şi a rămas să primească restul după ce vom pune mâna pe individ. Îi plătesc un onorariu frumos, o suta de dolari.

— Ispită mare, nu glumă. Dar cine ştie, poate că totul se va aranja aşa cum îţi doreşti. O să mă rog pentru tine să te întorci teafără şi încununată de succes. Călătoria s-ar putea dovedi anevoioasă.

— Un adevărat creştin nu se dă în lături din faţa greutăţilor.

— Dar nici nu le caută cu lumânarea, ca un nesăbuit. Adevăratul creştin nu e nici îndărătnic, nici îngâmfat.

— Gândeşti că nu procedez aşa cum trebuie!

— Gândesc că eşti prea încăpăţânată.

— Rămâne de văzut.

— Da, mă tem că asta e.

Stonehill mi-a vândut poneiul cu optsprezece dolari. Potcovarul negru l-a prins şi l-a tras de funie înăuntru, apoi i-a răzuit copitele şi i-a bătut potcoavele în caiele. Eu i-am scos ciulinii din păr şi l-am ţesălat. Era vioi şi plin de neastâmpăr, dar nu dezlănţuit, şi s-a supus tratamentului fără să ne muşte ori să dea din copite.

Căpăstrul i l-am pus eu, dar l-am rugat pe potcovar să-i pună şaua tatei, prea grea pentru mine. Potcovarul s-a oferit să-l încalece el mai întâi. I-am spus că speram să-l pot stăpâni şi singură. M-am suit în şa cu băgare de seamă. Vreme de un minut, sau cam pe-acolo, Negruţ a rămas liniştit, după care m-a luat prin surprindere: a ţâşnit de două ori în sus şi, când a atins

din nou pământul cu toată puterea, ţinându-şi picioarele din faţă încordate, mi-a zdruncinat al naibii „noada” şi gâtul. M-ar fi azvârlit la pământ dacă nu m-aş fi ţinut bine de cornul şeii şi de un smoc din coama lui. N-am putut să mă sprijin de altceva, scările atârnând mult mai jos decât picioarele mele. Potcovarul a izbucnit în hohote de râs, dar pe mine nu prea mă interesa să am o ţinută frumoasă ori să salvez aparenţele. I-am frecat lui Negruţ grumazul şi i-am vorbit cu blândeţe. N-a mai săltat, dar nici să înainteze n-a vrut.

— Nu ştie cum să se poarte cu un călăreţ atât de uşor ca tine, a spus potcovarul. Crede că are pe spinarea lui un tăun.

L-a prins de hăţuri din scurt şi l-a îmboldit să meargă. L-a purtat de jur-împrejurul grajdului, apoi a deschis una dintre uşi şi l-a scos afară. Mi-a fost teamă că lumina zilei şi vântul rece îl vor întărită din nou pe Negruţ, dar nu, îmi şi făcusem din el un „prieten”.

Potcovarul a dat drumul hăţurilor şi eu am pornit să călăresc la pas, în josul străzii noroioase. Negruţ nu prea răspundea la comenzi; din pricina zăbalei îşi smucea nervos capul. Mi-a luat câtva timp ca să-l fac să se întoarcă. Mai fusese încălecat, dar cred că nu pentru multă vreme. Curând a devenit ascultător. L-am călărit prin oraş până a început să asude.

Când ne-am întors la grajduri, fierarul mi-a spus:

— Nu-i chiar aşa de rău. Ce părere ai?

— Da, e un ponei pe cinste.

Am potrivit scările cât mai sus cu putinţă, iar potcovarul a scos şaua şi l-a vârât pe Negruţ într-o boxă. I-am dat să mănânce nişte grăunţe, dar nu prea multe, căci mi-era teamă să nu i se facă rău de pe urma unei hrane prea consistente. Stonehill le dădea poneilor aproape numai fân.

Se făcuse târziu. Am pornit în grabă spre prăvălia lui Lee, foarte mândră de calul meu şi emoţionată la gândul aventurii de-a doua zi. Mă durea gâtul de pe urma smuciturilor neaşteptate, dar lucrul ăsta nu mă deranja prea tare când mă gândeam la călătoria care mă aştepta.

Am intrat prin spate fără să bat la uşă şi l-am găsit pe Rooster stând la masă cu LaBoeuf. Uitasem de el.

— Ce faci aici? l-am întrebat.

— Secret, a răspuns LaBoeuf. Am o discuţie cu şeriful. Până la urmă nu s-a dus la Little Rock. Avem afaceri împreună.

Rooster mânca bomboane.

— Stai jos, surioară, şi ia o caramea. Găgăuţă ăsta se numeşte

LaBoeuf. Susţine că e texan, din garda de cavalerie. A venit aici să ne povestească despre cum mănâncă vaca varză.

— Îl cunosc.

— Zice că e şi el pe urmele omului nostru. Vrea să ni se alăture.

— Ştiu ce vrea, dar i-am spus că ajutorul lui nu ne interesează. A încercat să mă lucreze pe la spate.

— Cum vine asta? m-a întrebat Rooster. Care-i necazul?

— Nu e nici un necaz, în afară de acela pe care şi-l pricinuieşte singur. Mi-a făcut o propunere şi eu am respins-o. Asta-i tot. N-avem nevoie de el.

— Păi pică tocmai la ţanc, a spus Rooster. Nu ne costă nimic. Dacă suntem cumva atacaţi de bivoli sau de elefanţi, are el o carabină Sharps de calibru mare. Zice că ştie cum s-o folosească. Eu sunt de părere să-l luăm cu noi. Putem da de vreun bucluc.

— Nu, n-avem nevoie de el. I-am mai spus-o. Am făcut rost de un cal şi cu asta eu sunt gata. Dumneata ţi-ai rezolvat treburile?

— În afară de haleală, care tocmai se pregăteşte, totul e în ordine. Şeriful ăl mare a vrut să ştie cine-a întocmit hârtiile alea. A spus că, dacă vrei o slujbă, te angajează aici cu leafă bună. Mâncarea o găteşte nevasta lui Potter. Nu e ceea ce aş numi eu o bucătăreasă ideală, dar e destul de pricepută şi are nevoie de bani.

— Cred că n-am dat de omul care-mi trebuia, a spus LaBoeuf. Te laşi jupuit de ţânci, Cogburn?

Rooster şi-a aţintit ochiul drept, rece, spre texan.

— Ai spus *jupuit?*

— *Jupuit,* a făcut LaBoeuf. Aşa am spus.

— Poate ţi-ar place să asişti de-adevăratelea la o jupuială!

— Nu e vorba de nici o jupuială în treaba asta, am spus eu. Şeriful lucrează pentru mine. Îl plătesc.

— Cât îi plăteşti? a întrebat LaBoeuf.

— Asta nu e treaba dumitale.

— Cogburn, cât îţi plăteşte?

— Plăteşte destul, a spus Rooster.

— Îţi plăteşte cinci sute de dolari?

— Nu.

— Atât a pus la bătaie guvernatorul din Texas pentru Chelmsford.

— Grăieşte aşa, omule! a spus Rooster.

După care a meditat. Apoi:

— Mda, sună bine, dar am încercat şi eu să încasez

recompense de la guvernatori şi de la căile ferate. Te duc cu vorba mult mai mult decât ar face-o un ins oarecare. Dacă obţii jumătate din cât au promis ei să plătească, se cheamă că ai făcut o afacere bună. Uneori nu obţii nimic. Oricum, sună dubios. Pentru ucigaşul unui senator, cinci sute de dolari e o sumă a dracului de mică.

— Bibbs făcea parte dintre senatorii mărunţi, a spus LaBoeuf. De fapt, n-ar fi pus ei nimic la bătaie, dar în cazul asta cu ce ochi ar fi privit oamenii întreaga tărăşenie?

— Care sunt condiţiile? a întrebat Rooster.

— Plata la pronunţarea sentinţei.

Rooster a cântărit cele auzite.

— S-ar putea să fim nevoiţi să-l ucidem.

— Nu, dacă procedăm cu băgare de seamă.

— Chiar dacă n-o facem, s-ar putea ca ei să nu-l găsească vinovat. Şi chiar dacă-l găsesc, până la pronunţarea sentinţei se vor afla acolo o jumătate de duzină de amici poliţişti care să pretindă banii. Cred că rămân de partea surioarei noastre.

— N-ai auzit partea cea mai interesantă, a spus LaBoeuf. Familia Bibbs a oferit pentru Chelmsford o mie cinci sute de dolari.

— Şi mai e de actualitate? a întrebat Rooster. Aceleaşi condiţii?

— Nu. Iată condiţiile: Chelmsford să fie doar predat şerifului din districtul Melennan, în Texas. Nu contează dacă viu sau mort. Plătesc de îndată ce va fi identificat.

— Asta e mai pe placul meu, a spus Rooster. Cum ai de gând să împărţi banii?

— Dacă îl prindem viu, împart juma-juma cu tine cei o mie cinci sute de dolari şi îmi opresc recompensa oferită de guvernator. Dacă suntem nevoiţi să-l împuşcăm, îţi dau a treia parte din banii familiei Bibbs. Adică cinci sute de dolari.

— Ai de gând să păstrezi pentru tine toţi banii de la stat?

— Sunt aproape patru luni de când m-am vârât în afacerea asta. Socotesc că mi se cuvin.

— Familia o să plătească?

— O să fiu sincer cu tine şi o să-ţi spun că alde Bibbs nu sunt prea largi la pungă. Se agaţă de bani ca funia de spânzurat. Dar de data asta n-au încotro. Au făcut declaraţii în public şi au dat anunţuri prin ziare. Unul din băieţi, Fatty Bibbs, vrea să ia locul bătrânului, în Austin. Va fi nevoit să plătească.

A scos din haina de catifea reiată anunţurile cu recompensa şi

tăieturile din ziare şi le-a răsfirat pe masă. Rooster le-a cercetat o vreme, apoi m-a întrebat:

— Spune-mi, surioară, ce te supără? Vrei să mă lipseşti de nişte bani în plus?

— Individul ăsta are de gând să-l ducă pe Chaney în Texas. Şi eu nu vreau. Nu aşa ne-a fost înţelegerea.

— Indiferent cum, tot punem mâna pe el. Vrei să fie prins şi pedepsit, nu? Păi tocmai asta vrem şi noi să facem.

— Vreau să ştie că e pedepsit pentru că l-a ucis pe tata. Nu mă interesează câte potăi ori câţi grăsani a omorât el în Texas.

— Poţi să-l faci s-o afle, a spus Rooster. Poţi să i-o trânteşti în faţă. Poţi să-l scuipi şi să-l sileşti să muşte ţărâna. Poţi să-i tragi un glonţ în picior, şi eu o să te ajut. Dar mai întâi de toate trebuie să-l prindem. O să avem nevoie de ajutor. Eşti încăpăţânată ca un catâr. Eşti tânără. Ar fi timpul să afli că nu poţi să-ţi impui punctul de vedere în chiar toate amănuntele. Îşi au şi alţii interesele lor.

— Când m-am învoit şi am dat bani pentru un anume lucru, vreau să-mi impun punctul de vedere. Altfel de ce-aş mai plăti?

— Oricum, ea n-o să meargă, a spus LaBoeuf. Nu înţeleg discuţia asta. Nu-şi are rostul. Nu sunt obişnuit să cer părerea copiilor cu privire la treburile mele. Hai, dă fuga acasă, băieţoiule, mămica nu mai poate de dorul tău.

— Şterge-o dumneata acasă. Nu te-a chemat nimeni să vii aici cu pintenii ăia uriaşi.

— I-am spus că poate să meargă, a intervenit Rooster. O să am eu grijă de ea.

— Nu, a spus LaBoeuf. O să ne stea mereu în cale.

— Îţi asumi cam multe drepturi, i-a întors-o Rooster.

— N-o să avem de pe urma ei decât necazuri şi încurcături. Ştii asta la fel de bine ca şi mine. Stai şi gândeşte-te. Te-ai lăsat prostit de obrăznicia ei.

— Poate că ar fi mai bine să-l prind pe Chaney ăsta de unul singur şi să iau eu toţi banii, i-a spus Rooster.

LaBoeuf a căzut pe gânduri.

— Poţi să-l predai, a spus LaBoeuf. O să am eu grijă să nu încasezi nimic.

— Şi cum o să faci asta, găgăuţă?

— O să contest pretenţiile tale. O să tulbur apele. N-o să le trebuiască prea mult ca să bată în retragere. Când totul se va fi sfârşit, s-ar putea să-ţi strângă mâna şi să-ţi mulţumească pentru osteneala ta, sau poate nici atât.

— Dacă ai face asta, te-aş omorî. Ce-ai avea de câştigat?

— Dar tu? a întrebat LaBoeuf. Şi-apoi, eu unul n-aş fi prea sigur că pot să urmăresc un individ pe care nu-l cunosc.

— Pe tine aş putea să te urmăresc foarte bine, a spus Rooster. N-am întâlnit până acum vreun texan căruia să nu-i pot veni de hac. Umblă tu cu matrapazlâcuri dintr-astea, LaBoeuf, şi o să simţi în spinare tot focul iadului. O să ajungi să invidiezi soarta oamenilor lui Travis, la Alamo.

— Doboară-l, Rooster, am strigat eu.

LaBoeuf a izbucnit în râs.

— Cred că încearcă să te aţâţe din nou, a spus. Hai să ne vedem de treburile noastre. Ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă ca s-o ajuţi pe această domnişoară, aproape nimeni n-ar fi făcut mai mult, şi totuşi ea continuă să se arate îndărătnică. Trimite-o să-şi vadă de-ale ei. Omul o să i-l prindem. Asta v-a fost înţelegerea. Dacă i se întâmplă ceva? Te-ai gândit? Familia o să arunce vina asupra ta şi probabil că şi legea o să aibă un cuvânt de spus. De ce nu te gândeşti la tine? Crezi că ei îi pasă de interesele tale? Nu face decât să se folosească de tine şi nimic mai mult. Trebuie să pui piciorul în prag.

— Aş regreta ca nimeni altul dacă i s-ar întâmplat ceva rău, a murmurat Rooster.

— Eşti cu gândul la recompensă, i-am spus eu. Banii ăia sunt ca cioara de pe gard. Tot ce-ai auzit din gura lui LaBoeuf nu sunt decât vorbe goale, pe când eu ţi-am dat bani gheaţă. Dacă eşti dispus să crezi tot ce-ţi spune, încep să mă îndoiesc de judecata dumitale. Uită-te la rânjetul lui. O să te tragă pe sfoară.

— Trebuie să mă gândesc şi la mine.

— Şi ce intenţii ai? Nu poţi să fii în acelaşi timp şi călare, şi pe jos.

— O să-ţi prindem omul, mi-a spus el. Asta-i lucrul cel mai important.

— Vreau cei douăzeci şi cinci de dolari înapoi. Dă-i încoa'.

— I-am cheltuit.

— Lepădătură scârboasă ce eşti!

— O să încerc să ţi-i restitui. O să ţi-i trimit.

— Minciuni gogonate! Dacă ai impresia că o să mă duci cu preşu' în halul ăsta, te înşeli. Încă n-ai văzut de ce e în stare Mattie Ross până la urmă… nu, nici pe departe!

Eram atât de furioasă, încât aş fi putut scuipa venin. Ghicindu-mi mânia, Sterling Price, motanul, şi-a lăsat urechile pe spate şi a şters-o din calea mea, făcându-mi loc de trecere.

Cred că am plâns puţin, dar era o noapte rece şi, până la pensiune, furia mi s-a domolit în asemenea măsură, încât puteam acum să judec limpede şi să întocmesc planuri. N-aveam destul timp ca să caut un alt detectiv. Curând avocatul Daggett avea să vină după mine, probabil chiar a doua zi. M-am gândit să întocmesc o plângere către şeful poliţiei. Nu, pentru asta mai era vreme. Rooster! Îl voi pune pe avocatul Daggett să-l jupoaie de viu şi să-i ţintuiască pielea scârboasă pe zid! Important era să nu pierd din vedere obiectivul principal, adică prinderea lui Tom Chaney.

Am cinat şi m-am apucat apoi să-mi strâng lucrurile. Am rugat-o pe doamna Floyd să-mi aducă nişte şuncă şi biscuiţi şi să-mi pregătească vreo câteva sandvişuri micuţe. Dar nu chiar atât de mici, căci unul din biscuiţii ei făcea cât doi de-ai mamei. Cu toate astea nu erau deloc pufoşi, căci doamna Floyd se calicea la praful de copt. Am mai cumpărat de la ea o bucăţică de brânză şi nişte piersici uscate. Le-am vârât pe toate într-o pungă.

Doamna Floyd fremăta de curiozitate. I-am spus că mă duc pe Teritoriul Indian cu nişte şerifi federali ca să văd un individ pe care l-au arestat. Asta n-a satisfăcut-o nici pe departe, dar am pretins că nu ştiu alte amănunte. I-am spus că voi lipsi probabil câteva zile; în cazul în care mama sau avocatul Daggett s-ar interesa de mine (o certitudine!), am rugat-o să le dea asigurări că nu mă aflam în primejdie.

Am înfăşurat punga cu mâncare în pături, apoi păturile în mantaua de ploaie şi am legat totul strâns, cu nişte sfoară. Mi-am pus peste haină scurta grea a tatei. Am fost nevoită să îi răsucesc manşetele. Pălăria mea nu era la fel de groasă şi de călduroasă ca a lui, aşa că am schimbat-o şi pe ea. Îmi era, fireşte, prea mare şi, ca să mi-o potrivesc, am împăturit nişte foi din *New Era* şi am căptuşit-o cu ele. Mi-am luat bocceaua şi sacul cu revolverul şi am plecat la grajduri.

Când am ajuns acolo, Stonehill tocmai pleca. Fredona de unul singur, cu o voce groasă de bas, imnul *Beulah Land.* Lira una din melodiile mele preferate. Văzându-mă, s-a oprit din cântat.

— Iarăşi tu! Ai de făcut vreo plângere în legătură cu poneiul?

— Nu, sunt foarte încântată de el. Negruţ îmi e prieten la cataramă.

— Un client mulţumit îţi înveseleşte inima.

— Sper că te-ai mai refăcut de când am plecat eu.

— Da, stau ceva mai bine. Sunt din nou Richard, teafăr şi nevătămat. Sau măcar până la sfârşitul săptămânii o să fiu. Ne

părăseşti?

— O pornesc de mâine dis-de-dimineaţă şi m-am gândit să-mi petrec restul nopţii în grajdul dumitale. Nu văd pentru ce i-aş plăti doamnei Floyd tariful întreg doar pentru câteva ore de somn.

— Asta cam aşa e.

M-a luat cu el în grajd şi i-a spus paznicului că-mi pot petrece noaptea pe patul din birou. Paznicul era un om bătrân. M-a ajutat să scutur pătura îmbâcsită de praf. M-am dus apoi şi m-am uitat în boxa lui Negruţ, convingându-mă că totul e în ordine. Paznicul mă urma îndeaproape.

— Dumitale ţi-a zburat dinţii? l-am întrebat eu.

— Nu, lui Tim. Pe-ai mei i-a scos dentistul. Unul care se dădea drept dentist.

— Dumneata cine eşti?

— Toby.

— Aş vrea se te rog ceva.

— Ce anume?

— M-am legat să nu discut despre asta. Uite zece cenţi pentru dumneata. Cu două ore înainte de răsăritul soarelui, vreau să-mi hrăneşti poneiul. Îi dai doi pumni de ovăz, cam tot pe atâta porumb, dar nu mai mult, şi ceva paie. Cu o oră înaintea răsăritului, mă trezeşti. După aceea pui căpăstrul şi şaua pe ponei. Ai înţeles ce trebuie să faci?

— Sunt doar bătrân, nu şi ramolit. De cincizeci de ani mă ocup de cai.

— În cazul ăsta n-o să-ţi fie greu să te descurci. Ai vreo treabă pe-aici prin birou în noaptea asta?

— Cred că nu.

— Dacă ai ceva de făcut, fă acum.

— N-am nevoie de nimic din birou.

— Perfect. O să închid uşa şi o să încerc să dorm, aşa că nu vreau nici un fel de foială în jurul meu.

Am dormit bine, învelită cu pătura. Focul din sobă fusese stins, dar odăiţa nu era atât de rece încât să ţi se pară foarte neplăcut înăuntru. Paznicul Toby s-a ţinut de cuvânt şi m-a trezit în bezna îngheţată, înainte de răsăritul soarelui. M-am sculat şi într-o clipă mi-am şi încheiat ghetele, în vreme ce Toby punea şaua pe cal m-am spălat, folosind un pic din apa lui fierbinte, pregătită pentru cafea, ca să încropesc apa rece dintr-o găleată. Mi-am dat seama abia acum că ar fi trebuit să păstrez la îndemână, şi nu în fundul boccelei, unul din sandvişurile cu şuncă, dar nu te poţi

gândi întotdeauna la toate. N-aveam chef să mai dezleg păturile. Toby mi-a dat o porţie din terciul lui de mălai, pe care l-a încălzit.

— N-ai nişte unt să pun în el? l-am întrebat.

— Nu.

Am fost nevoită să-l mănânc gol. Am legat apoi bocceaua în spatele şeii, aşa cum am văzut că făcea tata, şi am verificat-o de două ori, să văd dacă e prinsă bine. Nu vedeam nici un loc potrivit pentru revolver. L-aş fi vrut la îndemână, dar centura era prea largă pentru mijlocul meu, iar revolverul prea mare şi prea greu ca să-l pot vârî la cingătoare. În cele din urmă am legat gâtul sacului în care se afla arma de cornul şeii, făcând un nod cam de mărimea unui ou de curcă.

L-am scos pe Negruţ din boxa şi l-am încălecat. Era un pic nervos, sălta mărunt, dar nu s-a mai ridicat în două picioare. Apoi Toby i-a strâns chinga.

— Ai luat totul? m-a întrebat el.

— Da, cred că sunt gata. Deschide uşa, Toby, şi urează-mi noroc. O pornesc spre ţinutul indienilor choctaw.

Afară era întuneric şi un frig ascuţit, cu toate că, din fericire, nu prea bătea vântul. De ce domneşte atâta linişte dimineaţa? O să observaţi că totul în jur e de obicei paşnic şi lin înainte de revărsatul zorilor. Noroiul îngheţat al străzilor, brăzdat de făgaşe, îl făcea pe Negruţ, cu potcoavele lui noi, să meargă nesigur. Din când în când, dorind parcă să se uite la mine, fornăia şi-şi zvâcnea brusc capul. Eu îi vorbeam, spunându-i tot felul de drăgălăşenii.

În vreme ce călăream pe strada Garrison, n-am întâlnit decât vreo patru, cinci oameni, grăbiţi şi ăştia să ajungă dintr-un loc cald într-altul. Zăream prin ferestre lumina lămpilor. Oamenii de treabă din Fort Smith începeau să se agite în întâmpinarea unei noi zile.

Când am ajuns la bacul de pe râu, am descălecat şi am început să aştept. Ca să nu îngheţ, a trebuit să mă mişc şi să ţopăi întruna. Am scos sulurile de ziar din pălărie şi mi-am înfundat-o peste urechi. Cum n-aveam nici mânuşi, am tras în jos mânecile de la haina tatei şi mi-am acoperit mâinile cu ele.

Doi oameni lucrau la bac. După ce au ajuns în dreptul meu şi au lăsat pe mal un călăreţ, unul dintre ei mi-a strigat:

— Mergi în partea ailaltă?

— Aştept pe cineva. Care e taxa?

— Zece cenţi pentru cal şi călăreţ la un loc.

— L-aţi văzut pe şeriful Cogburn în dimineaţa asta?

— Pe Rooster Cogburn?
— Da, pe el.
— Nu l-am văzut.
Erau puţini pasageri la ora aceea, dar cum îşi făceau apariţia unul sau doi, bacul se şi urnea. Părea să nu aibă un program anume, ci să meargă în funcţie de cerinţe. Oricum, în dreptul acela râul nu era prea lat. Pe măsură ce se crăpa de ziuă, am început să desluşesc prin lumina tulbure bucăţi mari de gheaţă plutind în josul apei.
Bacul a mai făcut cel puţin două curse până să se ivească Rooster şi LaBoeuf şi să coboare călări panta spre debarcader. Începuse să-mi fie teamă că i-am scăpat. Rooster călărea un armăsar murg înalt, iar LaBoeuf un ponei cu părul lung, nu mult mai mare decât al meu.
Ce minunăţie să-i priveşti aşa, cu toate armele asupra lor! Îşi petrecuseră amândoi centurile peste îmbrăcăminte; cu pistoalele lui albe şi cu pintenii aceia mexicani, LaBoeuf era o apariţie splendidă. Rooster îşi pusese peste haina neagră a costumului o jachetă din piele de căprioară. La brâu purta numai un revolver, o piesă cu nimic ieşită din comun, montată în cedru ori alt lemn roşiatic. În partea cealaltă, în dreapta, avea un pumnal. Centura lui nu era împodobită ca a lui LaBoeuf, nu era decât un brâu simplu şi îngust, fără bucle pentru cartuşe. Rooster îşi păstra cartuşele în buzunar, într-un săculeţ. Dar avea şi el două pistoale în scobitura şeii, în dreptul coapselor. Erau amândouă mari, ca al meu. Puştile şi le ţineau pe şa, de-a curmezişul: Rooster o armă cu repetiţie Winchester şi LaBoeuf o carabină Sharps, un tip pe care nu-l mai văzusem. Îmi spuneam în gând: *Păzea Chaney!*
Au descălecat şi şi-au dus caii pe bac, flecărind fără întrerupere; îi urmam îndeaproape. Nu spuneam nimic. Nu încercam să mă ascund, dar nici nu făceam nimic ca să le atrag atenţia. Să se fi tot scurs un minut înainte ca Rooster să mă recunoască.
— Avem, mai mult ca sigur, companie, a spus el.
LaBoeuf şi-a ieşit rău de tot din fire.
— Cap sec ce eşti! Dă-te jos! Îţi închipui că o să mergi cu noi?
— Bacul ăsta e pentru toată lumea. Mi-am plătit taxa, am răspuns eu.
LaBoeuf s-a căutat prin buzunare şi a scos un dolar de aur. L-a dat unuia dintre luntraşi, spunându-i:
— Slim, du-o pe fata asta în oraş şi predă-o şerifului. A fugit de-acasă. Familia e îngrijorată de moarte. Se plăteşte o

recompensă de cincizeci de dolari pentru aducerea ei.

— Minţi, am strigat eu.

— Să-l întrebăm pe şerif. Ce-ai de spus, Cogburn?

— Da, cel mai bun lucru ar fi s-o duceţi înapoi. E o lupani în toată legea. Se numeşte Ross şi vine din districtul Yell. S-a dat şi un anunţ pentru ea.

— S-au înţeles amândoi să mintă, m-am plâns eu. Am treabă pe partea ailaltă a râului şi, dacă te amesteci, te poţi trezi la judecată, Slim, unde nu cred că vrei să ajungi. Am un avocat pe cinste.

Dar şobolanul ăla de apă nici n-a luat în seamă protestele mele. Mi-a mânat poneiul înapoi pe mal, iar bacul a pornit să se îndepărteze fără mine.

— Nici nu mă gândesc să urc dealul pe jos, am spus eu.

Am încălecat pe Negruţ şi şobolanul ăla de apă ne-a dus până spre creastă. Când am ajuns sus, i-am strigat:

— Stai, opreşte-te o clipă!

— Ce e? a întrebat el.

— Ceva nu e în ordine cu pălăria mea.

Omul s-a oprit şi s-a întors.

— Cu pălăria ta?

Mi-am scos atunci pălăria, l-am plesnit cu ea peste faţă de vreo două-trei ori şi l-am făcut să scape dârlogii, pe care i-am apucat eu. Apoi, învârtindu-l pe Negruţ în cerc, l-am gonit la vale cât îl ţineau puterile. N-aveam pinteni şi nici nuia, dar îl biciuiam peste coaste cu pălăria, şi rezultatul a fost mulţumitor.

La vreo cincizeci de paşi mai jos de debarcader, râul se îngusta; ochisem dinainte locul. Înaintam peste bancurile de nisip ca o furtună. Îl plesneam tot timpul pe Negruţ cu pălăria, căci îmi era teamă să nu se sperie de apă şi nu voiam să-i ofer prilejul să se gândească la ea. Pe urmă am atins cursul râului şi Negruţ fornăia şi-şi arcuia acum spatele, împotrivindu-se apei reci ca gheaţa, dar, odată intrat, a început să înoate ca şi cum pentru asta ar fi fost făcut. Mi-am săltat picioarele la spate şi m-am apucat bine de cornul şeii, slăbind hăţurile şi lăsându-l pe Negruţ în voia lui. Eram stropită de sus şi până jos.

Alesesem prost locul de traversare, căci porţiunea mai îngustă a unui râu e totodată şi cea mai adâncă şi mai rapidă, cu maluri mai abrupte, dar la asemenea lucruri nu m-am gândit atunci. Drumul cel mai scurt mi se părea a fi şi cel mai bun. Am ieşit pe uscat un pic mai la vale şi, după cum vă spuneam, malul era râpos, aşa că Negruţ a avut mult de furcă până să-l urce.

Când am ajuns sus, teferi amândoi, l-am strunit pe Negruţ şi el s-a scuturat zdravăn. Rooster, LaBoeuf şi luntraşul ne priveau de pe bac. Le-o luasem înainte cu traversatul. Am rămas pe loc acolo unde mă aflam. Când s-a dat jos din luntre, LaBoeuf mi-a strigat:

— Cară-te înapoi!

Nu i-am răspuns. LaBoeuf s-a sfătuit cu Rooster. Jocul lor mi-a devenit curând limpede. Au încălecat în grabă şi au pornit în galop, cu gând să se piardă de mine. Ce plan prostesc! Să îmboldeşti nişte cai împovăraţi cu oameni în toată firea, nădăjduind să-l întreci astfel pe Negruţ, cu greutatea lui atât de mică în spinare.

Mergeam spre nord-vest, pe drumul către Fort Gibson, dacă îl puteai numi drum. Urma să pătrundem în ţinutul indienilor cherokee. Negruţ se deplasa anevoie, în trap istovit; l-am făcut să şi-l iuţească şi apoi să şi-l încetinească, până când şi-a găsit ritmul, un fel de pas săltăreţ, care nu era atât de supărător. Bun ponei, şi destul de sprinten! Aveai impresia că plimbarea aceea îi place.

Am mers astfel cam două mile, sau şi mai mult, Negruţ şi cu mine ţinându-ne la vreo sută de iarzi în spatele celor doi. În cele din urmă, văzând că nu pot câştiga teren, Rooster şi LaBoeuf şi-au strunit caii la pas. Am făcut şi eu la fel. După vreo milă, sau cam aşa ceva, s-au oprit şi au descălecat. M-am oprit şi eu, păstrând distanţa, dar am rămas în şa. LaBoeuf mi-a strigat:

— Hai, vino! Vrem să avem o discuţie cu tine!

— Poţi vorbi şi de acolo de unde te afli, am răspuns eu. Ce vrei să-mi spui?

Cei doi s-au mai sfătuit o vreme. Apoi LaBoeuf a strigat din nou către mine:

— Dacă n-o ştergi chiar acum, te bat cu cravaşa.

Nu i-am dat nici un fel de răspuns. LaBoeuf a ridicat o piatră şi a aruncat-o în direcţia mea. Piatra a căzut undeva în faţă, la vreo cincizeci de iarzi.

— Iată cel mai idiot lucru pe care l-am văzut de când mă ştiu, am spus eu.

— Vrei să te biciuiesc, asta vrei? m-a întrebat LaBoeuf.

— N-o să biciuieşti pe nimeni, i-am răspuns eu.

Au mai discutat cât au mai discutat, dar nu păreau să fi ajuns la nici o hotărâre; după o vreme au pornit din nou la galop, de data asta într-un ritm plăcut.

Pe drum erau puţini călători. Ici-colo un indian călare pe cal

sau pe catâr, ori vreo familie într-o căruţă fără coviltir. Trebuie să recunosc că prezenţa lor mă cam speria, deşi nu erau, după cum bine vă puteţi da seama, comanşi sălbatici, cu feţe vopsite şi cu găteli bizare, ci mai curând indieni din neamurile creek şi cherokee şi choctaw, indieni civilizaţi, din statele Mississippi şi Alabama, care avuseseră sclavi şi luptaseră de partea Confederaţiei şi purtau veşminte cumpărate de la magazin. Nici măcar nu erau ursuzi sau gravi. După felul cum mişcau din cap şi dădeau bineţe, îi bănuiam din tagma celor veseli.

Uneori, când treceam peste vreo colină sau când drumul mărginit de pomi cotea, îi pierdeam din ochi pe Rooster şi pe LaBoeuf, dar numai pentru scurtă vreme.

Şi acum să vă spun ceva în legătură cu ţinutul. Unii cred că actualul stat Oklahoma nu e decât o câmpie întinsă şi stearpă. Se înşală. Partea de răsărit (pe unde călătoream noi) e deluroasă şi înzestrată din belşug cu stejari obişnuiţi, cu stejari negri şi alte esenţe tari. Ceva mai departe, spre sud, cresc o mulţime de pini, dar de-a lungul drumului pe care o luaserăm noi nu vezi în sezonul ăsta decât cedri, ilice şi câţiva chiparoşi, jos pe fundul văilor.

Mai existau totuşi şi locuri deschise, poiene micuţe şi întinderi de prerie, astfel că de pe culmile dealurilor puteai să priveşti până hăt departe.

Apoi iată ce s-a întâmplat. În loc să fiu numai ochi şi urechi, călăream cu gândul aiurea şi, când am ajuns pe o ridicătură, am descoperit că drumul se întindea pustiu la picioarele mele. L-am îmboldit pe inimosul Negruţ cu călcâiele. Cei doi nu puteau fi prea departe. Puneau la cale vreun „truc”, fără îndoială.

La poalele colinei, o perdea de copaci şi un pârâiaş. Nici prin gând nu mi-a trecut să-i caut acolo. Credeam că o luaseră repede înainte. Dar tocmai când Negruţ îşi croia drum prin pârâu, stropind în toate părţile, Rooster şi LaBoeuf au ţâşnit călare din tufişuri. Drept în calea mea. Negruţ s-a ridicat în două picioare – şi mai-mai să mă azvârle din şa.

Cât ai zice peşte, LaBoeuf a şi descălecat şi a ajuns lângă mine. M-a trântit la pământ, cu faţa în jos. Mi-a răsucit unul din braţe la spate şi şi-a înfipt genunchiul între coastele mele. Dădeam din picioare şi mă zbăteam, dar zdrahonul de texan era prea puternic pentru mine.

— Ia să vedem cu ce glăscior ne cânţi, a spus el.

A rupt o creangă dintr-o salcie şi a început să-mi tragă, peste cizmă, unul din crăcii pantalonilor. Dădeam cu furie din picioare,

încercând să-l împiedic.

Rooster a rămas pe cal. Stătea acolo sus, îşi răsucea o ţigară şi se uita la noi. Cu cât îmi agitam eu picioarele, cu atât apăsa şi LaBoeuf mai tare cu genunchiul, şi în curând am înţeles că partida era pierdută. Am renunţat să mai lupt. LaBoeuf mi-a ars două lovituri straşnice cu nuiaua.

— Am de gând să-ţi fac piciorul numai dungi.

— Să vedem cu ce mare scofală te alegi din asta, am spus.

Nu mă puteam stăpâni şi am început să plâng, dar nu atât de durere, cât de furie şi de ruşine. L-am întrebat pe Rooster:

— Ai de gând să-l laşi?

El şi-a azvârlit ţigara şi a răspuns:

— Nu, cred că n-o să-l las. Aruncă nuiaua, LaBoeuf! A îndurat destule din partea noastră.

— Din partea mea nu, i-a întors-o cavaleristul.

— Atâta îi ajunge, gata! a continuat Rooster.

LaBoeuf nu l-a luat în seamă. Rooster a ridicat vocea:

— Lasă nuiaua jos, LaBoeuf! N-auzi ce-ţi spun?

LaBoeuf s-a oprit şi s-a uitat la el, apoi:

— Vreau să termin ce-am început.

Rooster şi-a scos pistolul cu plasele din lemn de cedru, i-a tras cocoşul cu degetul mare şi l-a îndreptat spre LaBoeuf.

— Ar fi cea mai mare greşeală săvârşită în viaţa ta, golan împopoţonat din Texas!

LaBoeuf a aruncat nuiaua scârbit şi s-a ridicat în picioare.

— I-ai ţinut tot timpul partea, Cogburn. De data asta nu-i faci nici un bine. Crezi că procedezi cum trebuie? Greşeşti, ascultă ce-ţi spun eu.

— Ajunge. Hai, încalecă! mi-a strigat Rooster.

M-am scuturat de praful de pe haine şi mi-am spălat mâinile şi faţa în apa rece a pârâului. Tot acolo se adăpa şi Negruţ.

— Ascultaţi aici, le-am spus. M-am gândit la ceva. „Festa” pe care mi-aţi jucat-o mi-a dat o idee. Când vom descoperi urma lui Chaney, n-ar fi rău să ne repezim la el din tufişuri, să-l trăsnim cu beţele la mir şi să-l lăsăm lat. Îi legăm apoi mâinile şi picioarele cu o funie şi-l ducem înapoi viu. Ce ziceţi?

Dar Rooster era mânios şi n-a făcut decât să mormăie:

— Încalecă!

Ne-am reluat călătoria într-o tăcere de mormânt, călărind toţi trei alături şi afundându-ne pe Teritoriul Indian, în necunoscut.

VREMEA PRÂNZULUI A VENIT ŞI A TRECUT, ŞI noi călăream mai departe. Eram flămândă şi simţeam dureri în tot trupul, dar nu scoteam o vorbă; ştiam că amândoi abia aşteaptă să mă plâng ori să spun ceva ca să mă repeadă că mă port ca o răsfăţată. Eram hotărâtă să nu le dau prilejul să-şi râdă de mine. Începuseră să cadă fulgi mari, umezi de nea. Curând s-au transformat într-o burniţă domoală, apoi s-au oprit de tot şi a ieşit soarele. De pe drumul către Fort Gibson am luat-o la stânga, mergând în jos spre fluviul Arkansas. Am spus „jos”, cu toate că sudul nu e „jos” mai mult decât e nordul „sus”. Am văzut la emigranţii aflaţi în drum spre California, hărţi care indicau vestul în partea de sus şi estul în partea de jos.

Ne-am ales ca loc de popas o prăvălie pe malul fluviului. În spatele ei exista un mic pod umblător. Am descălecat şi ne-am legat caii. Picioarele mă usturau, le simţeam moi, iar în mers mă cam clătinam. Nimic nu te vindecă de ifose ca un drum lung, făcut călare.

De veranda prăvăliei era priponit cu catâr negru. Avea o funie de bumbac legată în jurul gâtului, chiar sub falcă. Soarele făcuse ca funia, udă la început, să se strângă, iar catârul gâfâia acum din greu, căznindu-se să răsufle. Din ce se frământa mai mult, din aia suferea mai cumplit. Cocoţaţi pe marginea verandei, doi băieţi cu priviri răutăcioase îşi băteau joc de suferinţa catârului. Unul era alb şi celălalt indian. Amândoi la vreo şaptesprezece ani.

Rooster a retezat funia cu pumnalul şi catârul a putut din nou să respire în voie. Animalul s-a îndepărtat recunoscător, scuturându-şi întruna capul. Drept treaptă spre verandă fusese aşezată o buturugă de chiparos. Rooster a urcat primul, s-a dus spre cei doi băieţi şi, cu latul cizmei, i-a azvârlit în noroi.

— Vă distraţi, ai? i-a întrebat el.

Cei doi nu mai erau acum decât nişte băieţandri peste măsură de surprinşi.

Stăpânul prăvăliei, un indian pe nume Bagby, ţinea de nevastă o indiancă. Femeia ne-a încălzit peştele rămas de la prânzul lor. LaBoeuf şi cu mine ne-am aşezat la masă, lângă sobă, şi am început să mâncăm, în vreme ce Rooster, în fundul prăvăliei, se sfătuia cu Bagby.

Indianca vorbea bine englezeşte şi am aflat cu surprindere că era tot prezbiteriană. Învăţase carte cu un misionar. Ce pastori erau pe vremea aceea! Ei semănau, într-adevăr, cuvântul Domnului atât la „drumul mare”, cât şi pe „potecile lăturalnice”.

Rooster a sfârşit discuţia şi ni s-a alăturat la masă. Doamna Bagby a împachetat nişte turtă dulce, s-o iau cu mine pe drum. La ieşire, trecând prin verandă, Rooster i-a împins din nou pe cei doi băieţi în mâzgă.

— Unde e Virgil? i-a întrebat el.

Băiatul alb a răspuns:

— E jos la mlaştină cu domnul Simmons, să caute nişte vite care s-au rătăcit.

— Şi cine conduce bacul?

— Eu şi cu Johnny.

— Nu s-ar zice că aveţi destulă minte ca să umblaţi cu un pod plutitor. Nici unul din voi.

— Ştim cum să-l manevrăm.

— Atunci hai să ne treceţi râul.

— Domnul Simmons o să vrea să ştie cine a dat drumul catârului, a continuat băiatul.

— Spune-i că a făcut-o domnul James, inspector de bancă din districtul Clay, Missouri. O să ţii minte numele?

— Da, domnule.

Ne-am mânat caii până la marginea apei. Bacul sau pluta era o drăcovenie şubredă, îmbibată de apă; când am încercat să-i facem să urce, caii au început să necheze, împotrivindu-se. Nu prea-i puteam învinui pentru asta. LaBoeuf a fost nevoit să-şi lege la ochi poneiul. De-abia am încăput cu toţii. Înainte de a porni cu bacul în larg, băiatul a mai întrebat:

— James aţi spus?

— Exact. Ăsta-i numele.

— Se zice despre fraţii James c-ar fi subţiri la trup.

— Unul din ei s-a mai îngrăşat, a spus Rooster.

— Nu cred să fiţi nici Jesse, nici Frank James.

— Catârul n-o să rătăcească prea departe… Vezi cum menţii direcţia, băiete, altfel mă întorc într-o noapte, îţi retez căpăţâna şi las ciorile să-ţi ciugulească albul ochilor. Acum tu şi cu amiralul Semmes treceţi-ne râul. Cred c-ar trebui să vă cam grăbiţi.

În vreme ce ne îndepărtam de ţărm, o ceaţă sumbră s-a aşternut pe suprafaţa apei, învăluindu-ne până la brâu. Răi şi leneşi cum erau, cei doi băieţi mânuiau totuşi ambarcaţiunea cu o măiestrie remarcabilă. Ne trăgeau de-a curmezişul apei în lungul unui otgon, gros, strâns legat, pe ambele maluri, de nişte copaci. În larg, la o cotitură a râului, pluta, furată cu totul de vârtej, s-a răsucit şi a început să se balanseze; ne-am udat picioarele. Simţeam o mare bucurie la gândul că voi coborî de pe

drăcovenia aia.

Drumul pe care l-am ales pe malul de sud era doar cu puţin mai lat decât o cărare pentru porci. Tufişurile se arcuiau şi se închideau în faţa noastră, iar crengile ne înţepau şi ne plesneau peste obraji. Eu veneam călare ultima şi cred că m-am ales cu tot ce era mai rău.

Iată ce-a aflat Rooster de la Bagby. Lucky Ned Pepper fusese văzut în urmă cu trei zile la prăvălia lui McAlester, pe traseul de cale ferată M.K & T. Nu i se cunoşteau intenţiile. Se ducea din când în când acolo, la o târfă. Cu el mai fuseseră văzuţi un ins pe nume Haze şi un mexican. Asta era tot ce ştia omul.

Rooster zicea că ar fi bine s-o pornim într-acolo, poate reuşim să prindem banda înainte ca tâlharii să părăsească împrejurimile şi să se întoarcă în ascunzătoarea lor tainică din munţii Winding Stair.

— Cât e până la McAlester? l-a întrebat LaBoeuf.

— Şaizeci de mile bune, i-a răspuns Rooster. Mai facem astăzi cincisprezece, iar mâine o pornim cu noaptea-n cap.

Am oftat şi m-am strâmbat la gândul că vom călări încă cincisprezece mile. Rooster s-a întors şi m-a surprins:

— Ei, cum îţi place vânătoarea asta de ratoni? m-a întrebat.

— Nu va fi nevoie să vă pierdeţi timpul căutându-mă, am spus eu. Mă voi afla pe-aproape.

— Şi nu era şi Chelmsford cu el? s-a interesat LaBoeuf.

— N-a fost văzut la McAlester, a spus Rooster. Dar la afacerea cu diligenţa a participat, lucrul e sigur. Pun prinsoare că se află pe undeva prin preajmă. După felul în care îşi toacă Ned banii, înţeleg că băiatul n-a scos la treaba asta destul, aşa că n-a putut s-o întindă departe.

În noaptea aceea ne-am aşezat tabăra pe creasta unui deal, unde pământul nu era atât de umed. Întunericul ne înconjura din toate părţile. Norii joşi şi grei nu lăsau să se zărească nici luna, nici stelele. Rooster mi-a dat o găleată din pânză de cort şi m-a trimis în vale, la vreo două sute de iarzi, după apă. Am luat revolverul cu mine. N-aveam lanternă şi, înainte de-a ajunge prea departe cu găleata plină, m-am împiedicat şi am căzut, aşa că am fost nevoită să mă întorc şi să iau din nou apă. LaBoeuf a scos şeile şi le-a dat cailor de mâncare, atârnându-le nişte trăistuţe în jurul gâtului. La al doilea drum, în vreme ce urcam dealul, a trebuit să mă opresc şi să mă odihnesc de vreo trei ori. Eram înţepenită şi frântă de oboseală şi mă dureau toate încheieturile. Într-o mână duceam revolverul, dar cu asta nu

reuşeam să echilibrez greutatea găleţii, care mă trăgea în partea cealaltă.

Rooster, care stătea ghemuit şi încerca să înfiripe focul, m-a măsurat cu privirea:

— Parc-ai fi un porc pe gheaţă, mi-a spus el.

— Nici nu mă gândesc să cobor din nou. Dacă mai vrei apă, cărăţi-o singur.

— Toţi oamenii mei trebuie să-şi facă partea lor de treabă.

— Oricum, are gust de fier.

LaBoeuf îşi freca poneiul lăţos.

— Ai noroc că izvorul se află la îndemână. Prin părţile mele poţi călări zile întregi fără să dai de vreun strop de apă. Am băut o dată dintr-o urmă de copită şi am fost omul cel mai bucuros. Până nu simţi că eşti gata să pieri de sete, nu-ţi dai seama ce neajuns e ăsta.

— Dacă o să-ntâlnesc vreodată un cowboy care să nu spună că a băut dintr-o urmă de cal, cred că o să-i strâng mâna şi o să-i dăruiesc o pipă Daniel Webster, a spus Rooster.

— Aşadar, nu crezi? a întrebat LaBoeuf.

— De primele douăzeci şi cinci de ori am crezut-o.

— Poate că totuşi a băut dintr-una, am spus eu. E texan din trupele de cavalerie.

— Asta e? s-a minunat Rooster. În cazul ăsta pot să-l cred.

— Ascultă, Cogburn, i-a răspuns LaBoeuf, eşti pe cale să-ţi dezvălui toată ignoranţa. Nu-mi pasă de micile înţepături personale, dar nu vreau să aud de la unul ca tine nimic rău despre trupele de cavalerie.

— Trupele de cavalerie! a exclamat Rooster cu un oarecare dispreţ. Îţi spun eu ce să faci. Du-te şi povesteşte-i lui John Wesley Hardin despre trupele de cavalerie. Nu-mi povesti mie sau surioarei ăsteia.

— Oricum, noi ştim ce trebuie să facem. Şi asta înseamnă mai mult decât pot spune despre voi, şerifii federali.

— Cât timp aţi călărit acolo pe spinarea oilor, băieţi? l-a întrebat Rooster.

LaBoeuf a încetat să-şi mai frece poneiul. A spus:

— Calul ăsta o să galopeze şi după ce armăsarul tău mare, de prăsilă, o să-şi piardă suflul şi o să se prăbuşească. Nu te lua după aspectul exterior. Poneiul cel mai prăpădit la înfăţişare iese de multe ori primul. Cât crezi că m-a costat al meu?

— Dacă e un pic de adevăr în ceea ce spui, aş zice că la vreo mie de dolari.

— Poţi să glumeşti cât vrei, dar m-a costat o sută zece dolari, a spus LaBoeuf. Nu l-aş mai vinde acum pentru suma asta. E greu să faci parte din trupele de cavalerie dacă n-ai un cal care să valoreze o sută de dolari.

Rooster s-a apucat să pregătească cina. Iată ce adusese „de-ale gurii”: o pungă plină cu sare şi alta cu boia de ardei, precum şi o pungă cu bomboane de melasă... toate astea în buzunarele jachetei, apoi nişte cafea, o halcă de carne de porc sărată şi o sută şaptezeci de turtiţe din mălai. Mie uneia nu-mi prea inspirau încredere. „Turtiţele” erau pur şi simplu nişte gogoloaie de cocă opărită. Rooster mi-a spus că femeia care le preparase a crezut că era vorba de o comandă pentru un întreg detaşament.

— Când se întăresc prea mult ca să le mai putem mânca, le terciuim, iar ce rămâne dăm la animale, a spus el.

A fiert nişte cafea într-o cutie de conserve şi a prăjit nişte carne de porc. Apoi a tăiat felii, felii mai multe turtite şi a prăjit bucăţile în untură. Turte prăjite! Era un fel nou de mâncare pentru mine. El şi cu LaBoeuf şi-au făcut repede de lucru cu vreo douăsprezece turtiţe şi cu aproape o livră de carne. Eu am mâncat vreo câteva sandvişuri cu şuncă şi o bucată de turtă dulce şi am băut din apa aceea cu gust de rugină. Făcusem un foc zdravăn; lemnele umede trosneau cu putere şi împrăştiau jerbe de scântei. Deşi în jur domnea întunericul, atmosfera devenise veselă şi încurajatoare.

LaBoeuf a spus că el personal nu era obişnuit cu un foc atât de mare, că-n Texas nu puteau încropi decât focuri din rămurele sau din bălegar uscat de bivol, la care să-şi încălzească fasolea. Apoi l-a întrebat pe Rooster dacă procedam înţelept, trădându-ne astfel prezenţa, într-un ţinut nelocuit. A mai adăugat că trupele de cavalerie aveau o tactică a lor: nu dormeau în acelaşi loc în care fusese pregătită cina. Rooster n-a scos nici o vorbă şi a mai aruncat câteva crengi pe foc.

— V-ar place să ascultaţi povestea cu „Oaspetele de la miezul nopţii?" i-am întrebat eu. Unul din noi va fi „Oaspetele”. Am să vă arăt ce să spuneţi. Eu o să joc singură toate celelalte roluri.

Dar ei nu erau curioşi să asculte poveşti cu strigoi, aşa că mi-am întins haina de ploaie pe pământ, cât am îndrăznit mai aproape de foc, şi m-am apucat să-mi fac patul cu ajutorul păturilor. Picioarele îmi erau atât de umflate, încât abia am reuşit să-mi scot ghetele. Rooster şi LaBoeuf au băut nişte whisky, dar asta nu i-a făcut mai sociabili. Stăteau fără să scoată o vorbă. Curând şi-au aşternut şi ei de dormit.

Drept cearceaf, Rooster a întins o mantie din piele de bivol. Părea să fie călduroasă şi confortabilă, fapt pentru care îl invidiam. A luat apoi o funie din păr de cal şi a trecut-o de jur-împrejurul „patului”.

LaBoeuf s-a uitat la el şi a rânjit.

— Asta-i curata prostie, a spus el. În anotimpul ăsta, toţi şerpii dorm.

— S-au mai văzut cazuri când s-au trezit.

— Vreau şi eu o funie, am spus. Nu mă dau în vânt după şerpi.

— Ce şarpe ar sta să-şi bată capul cu tine? mi-a răspuns Rooster. Prea eşti mică şi numai oase.

A pus pe foc o buturugă de stejar, a îngrămădit deasupra ei cărbuni şi cenuşă şi s-a culcat. Sforăiau amândoi, ba unul din ei mai şi horcăia. Era dezgustător. Deşi frântă de oboseală, nu puteam să adorm. Îmi era destul de cald, dar simţeam sub mine rădăcinile şi pietrele şi mă răsuceam dintr-o parte într-alta, încercând să găsesc o poziţie mai comodă. Mă înjunghiau toate încheieturile, iar mişcările îmi provocau dureri. În cele din urmă am renunţat la ideea de-a mă instala mai bine. Călătoria asta eu mi-o dorisem – mi-o făcusem deci cu propria mină.

Când m-am trezit, aveam zăpadă pe pleoape. Fulgi mari, jilavi se cerneau printre copaci. Pământul era acoperit cu un linţoliu alb. Încă nu se luminase bine de ziuă, dar Rooster, sculat mai demult, fierbea cafeaua şi prăjea nişte carne. LaBoeuf se învârtea pe lângă cai, pe care şi pusese şeile. Simţeam că trebuie să înghit ceva cald; am renunţat aşadar la pesmeţi şi am mâncat carne cu pâine prăjită. Le-am oferit şi lor din brânza mea. Mâinile şi faţa îmi miroseau a fum.

Rooster ne tot zorea să strângem tabăra. Era îngrijorat din pricina zăpezii.

— Dacă ninge şi la noapte, avem nevoie de adăpost, a spus el.

LaBoeuf le dăduse animalelor să mănânce, dar eu am luat o turtiţă şi i-am întins-o lui Negruţ, să văd dacă-i place. A ronţăit-o cu poftă, aşa că i-am mai dat una. Rooster mi-a spus că sarea din ele le place cailor în mod special. Apoi m-a sfătuit să-mi pun mantaua de ploaie.

Răsăritul soarelui n-a fost decât o licărire ştearsă, gălbuie, prin aerul mohorât, dar ne-a găsit încălecaţi şi pregătiţi din nou de drum. Stratul de zăpadă se îngroşa şi fulgii se făceau tot mai mari, ajungând ca puful de gâscă; nu ne izbeau asemenea picăturilor de ploaie, ci mai degrabă ne atingeau uşor şi uniform feţele. Timp de patru ore, s-au aşternut pe pământ într-un strat

de vreo şase, şapte ţoii grosime.

În câmp deschis poteca era greu de urmat; ne opream adeseori, aşteptând ca Rooster să stabilească locul în care ajunseserăm. Treabă destul de anevoioasă, căci pământul nu-i spunea nimic, iar Rooster nu putea să vadă la distanţă punctele de reper. Într-adevăr, oriîncotro am fi privit, se întâmpla câteodată să vedem numai la câţiva paşi. Binoclul lui Rooster era de prisos. N-am dat nici de oameni, nici de case. Înaintam foarte încet.

Pericolul de a ne rătăci nu era totuşi prea mare, căci Rooster avea o busolă şi, atât timp cât menţineam direcţia sud-vest, urma să dăm, mai devreme sau mai târziu, de şoseaua spre Texas şi de linia ferată M.K. & T., dar nu era deloc uşor dacă nu puteam ţine poteca obişnuită, iar pe cai, cu troienele acelea înalte, îi pândea primejdia de a călca în vreo groapă.

Pe la amiază ne-am oprit la un izvor, pe versantul adăpostit al unui munte, ca să adăpăm caii. Acolo am scăpat, pentru câtva timp, de urgia vântului şi a zăpezii. Cred că erau munţii San Bois. Am împărţit brânza care-mi mai rămăsese, iar Rooster şi-a împărţit bomboanele.

Cu asta ne-am rezolvat prânzul. Pe când ne dezmorţeam picioarele, am auzit un şir de zgomote, un fel de fâlfâit în preajma râului, şi LaBoeuf s-a dus în pădure să vadă despre ce era vorba. A descoperit acolo nişte curcani cocoţaţi pe crengile unui copac şi, punând carabina Sharps la ochi, a doborât unul din ei. Pasărea era sfârtecată rău. Cântărea vreo şase livre. LaBoeuf i-a scos maţele şi i-a retezat capul, pe care l-a atârnat de şa.

Rooster a fost nevoit să admită că nu mai puteam ajunge la prăvălia lui McAlester înainte de căderea întunericului şi că soluţia cea mai bună ar fi s-o ţinem spre vest până dăm de un „adăpost în pământ”, pe care un individ îl construise, fără nici un drept legal, nu departe de şoseaua spre Texas. Ne-a spus că nu stă nimeni acolo şi că putem să-l folosim ca adăpost pe timpul nopţii. A doua zi aveam să ne continuăm marşul spre sud, urmând şoseaua către Texas, care era largă, avea o bună vizibilitate şi era bătută întruna de cirezi şi de căruţe cu marfă. În felul ăsta, nu prea riscam să ne schilodim caii.

După ce am făcut popas, am pornit-o din nou la drum, în şir indian, cu calul mare al lui Rooster în faţă, deschizându-ne calea. Nu era nevoie să-l dirijez pe Negruţ, aşa că am înfăşurat hăţurile de cornul şeii şi mi-am vârât mâinile îngheţate în mânecile numeroaselor haine pe care le purtam. Am surprins la un

moment dat o turmă de căprioare rozând scoarţa unor puieţi. LaBoeuf a vrut din nou să-şi scoată arma, dar căprioarele au dispărut înainte de-a o putea el pregăti.

Uneori zăpada era mai mică, totuşi nu înaintam decât la pas. Când am ajuns lângă „adăpost”, se înnoptase de-a binelea. Dându-ne cât de cât lumină, luna ba se ascundea, ba ieşea din nori. Adăpostul se afla la capătul îngust al unei vâlcele, o viroagă în formă de V. Nu mai văzusem până atunci o astfel de construcţie. Era mică, doar de vreo zece picioare pe douăzeci, şi pe jumătate îngropată într-un mal de argilă, ca o peşteră. Partea ieşită-n afară fusese ridicată din ţăruşi şi brazde de pământ, la fel şi acoperişul în două pante, cu un par la mijloc drept proptea. Alături, un şopron construit dintr-un fel de vreascuri şi o vizuină ţinând loc de adăpost pentru vite. S-ar fi găsit acolo destul lemn, ba chiar de esenţă tare, pentru o cabană solidă, din bârne. Dar presupun că omul care făcuse şandramaua aceea fusese şi grăbit şi nici n-avusese uneltele necesare. La spatele cocioabei, prin malul de argilă, se înălţa un horn cam şui, din nuiele lipite cu lut. Gândul m-a dus la ceva construit de o pasăre acvatică, de vreun lăstun ori de vreo rândunică de casă, deşi opera acestor micuţi zidari înaripaţi e mult mai artistică.

Am fost surprinşi să vedem fum şi scântei ieşind pe coş. Prin crăpăturile uşii – o drăcovenie grosolană, joasă, prinsă cu un fel de balamale din piele – se zărea lumină. Nu exista nici o fereastră. Ne-am oprit în mijlocul unui pâlc de cedri. Rooster a descălecat şi ne-a spus să aşteptăm pe loc. Şi-a luat puşca cu repetiţie Winchester şi s-a apropiat de uşă. Spărgând în mers crusta care se formase la suprafaţa zăpezii, făcea un zgomot teribil. Când a ajuns la câţiva paşi de bordei, uşa s-a crăpat de câteva degete. În lumină a apărut faţa unui individ, apoi o mână cu degetul pe trăgaci s-a strecurat afară.

— Cine-i acolo? a întrebat individul.

— Căutăm adăpost. Suntem trei inşi, a răspuns Rooster.

— Nu e loc şi pentru voi.

Uşa s-a închis şi lumina dinăuntru s-a stins cât ai clipi. Rooster s-a întors spre noi şi ne-a chemat printr-un semn. Am vrut să mă desprind din loc, dar LaBoeuf mi-a spus să rămân la adăpostul tufişurilor şi să ţin caii.

Rooster şi-a scos jacheta din piele de căprioară, i-a dat-o lui LaBoeuf şi l-a trimis cu ea sus pe mal, să acopere hornul. S-a tras într-o parte, la vreo trei paşi; şi-a pus un genunchi pe pământ, păstrându-şi puşca la îndemână. Jacheta s-a dovedit a fi un

capac perfect. După o vreme, fumul putea fi văzut cum şerpuieşte în jurul uşii. Din adăpost răzbăteau voci ridicate. Pe urmă s-a auzit un sfârâit, ca şi cum peste flăcări şi peste cărbuni cineva ar fi aruncat apă.

Uşa a fost izbită în lături şi au urmat două rafale repezi de puşcă. M-am speriat de moarte. Am auzit gloanţele căzând printre ramurile copacilor. Rooster a tras şi el câteva focuri. Dinăuntru a răzbătut un strigăt de durere, apoi uşa a fost din nou trântită.

— Sunt şerif federal, a spus Rooster. Cine-i acolo înăuntru? Vorbiţi, şi cât mai repede!

— Un metodist şi un fecior de lele! a sunat, cu neruşinare, răspunsul. Vedeţi-vă de drum.

— Cine e? Emmett Quincy? a întrebat din nou Rooster.

— Nu cunoaştem nici un Emmett Quincy.

— Quincy, ştiu că tu eşti. Ascultă-mă. Sunt Rooster Cogburn. Lângă mine se mai află Columbus Potter şi alţi cinci şerifi. Avem şi o găleată cu gaz. Într-un minut vă dăm foc din amândouă părţile. Predaţi-vă, ieşiţi cu mâinile la ceafă şi n-o să vi se întâmple nimic. Altfel, după ce turnăm gazul pe horn, ucidem tot ce apare în cadrul uşii.

— Nu sunteţi decât trei.

— Continuă tu aşa şi riscă-ţi pe chestia asta viaţa. Câţi sunteţi acolo?

— Moon nu mai poate merge. L-aţi rănit.

— Târăşte-l afară. Şi aprinde lampa aia.

— Ai vreun mandat pe numele meu?

— N-am nici un fel de mandat. Mai bine mişcă-te, băiete. Câţi zici că sunteţi?

— Doar eu şi cu Moon. Spune-le fraţilor să aibă grijă cum umblă cu puştile. Ieşim imediat!

Înăuntru s-a aprins din nou lumina. Uşa s-a dat în lături, apoi o puşcă şi două revolvere au fost azvârlite afară. Cei doi bărbaţi au ieşit şi ei, unul şchiopătând şi sprijinindu-se de celălalt. Rooster şi LaBoeuf i-au pus să se culce cu burta pe zăpadă şi i-au controlat de arme. Individul numit Quincy avea un cuţit lung de vânătoare vârât într-o cizmă şi un pistol micuţ, cu două focuri, în cealaltă. Zicea că uitase de ele, dar asta nu l-a împiedicat pe Rooster să-i ardă un picior.

Eu am adus caii şi LaBoeuf i-a vârât în adăpostul pentru vite. Cu ţeava puştii, Rooster i-a împins pe cei doi înăuntru. Erau băieţi tineri, de vreo douăzeci de ani. Moon arăta palid şi

înspăimântat şi nu părea să fie mai primejdios decât un căţeluş rotofei. Rooster îl rănise la coapsă; cracul pantalonilor mustea de sânge. Quincy avea o faţă prelungă, subţire, cu ochi înguşti şi căutătură de om străin, îmi amintea de nişte slovaci care veniseră în ţinutul nostru cu vreo câţiva ani în urmă, să facă doage pentru butoaie. Cei rămaşi printre noi au devenit buni cetăţeni. Oamenii de prin acele părţi ale lumii sunt de obicei catolici, în cazul în care sunt ceva. Îndrăgesc mult lumânările şi mătăniile.

Rooster i-a dat lui Moon o batistă să şi-o înfăşoare în jurul piciorului, apoi i-a legat pe cei doi flăcăi unul de altul, prinzându-le încheieturile în cătuşe de oţel, şi i-a pus să stea alături, pe o banchetă. În încăpere nu se afla decât o masă joasă, din buşteni cioplіţi aşezaţi pe ţăruşi, cu câte o banchetă de-o parte şi de alta. Am încercat să dau fumul afară, vânturând o bucată de sac în dreptul uşii. În vatră fusese turnată cafeaua dintr-o ulcică, dar tot mai rămăseseră nişte cărbuni aprinşi şi câte va beţe pe de margini, aşa ca am aţâţat din nou flăcările.

Pe foc, într-o oală mare de două galoane, se afla un fel de terci de mălai. Rooster a gustat cu o lingură şi ne-a spus că era o mâncare de-a indienilor, numită sofky. Mi-a oferit şi mie, lăudându-mi-o. Dar era plină de gunoaie şi am refuzat.

— Aşteptaţi oaspeţi, băieţi? i-a întrebat Rooster.

— Mâncarea e şi pentru cină, şi pentru gustarea de mâine dimineaţă, a răspuns Quincy. Mie unuia îmi plac gustările zdravene.

— Aş vrea să te privesc luându-ţi gustarea.

— Sofky iese întotdeauna mai multă decât te-ai fi aşteptat.

— Cu ce vă mai ocupaţi voi, băieţi, în afară de furtul vitelor şi de contrabanda cu băutură? Văd că staţi ca pe jăratec…

— Parcă n-aveai nici un mandat pentru noi, a răspuns Quincy.

— N-am mandate nominale. Dar am câteva în alb, pentru diverse situaţii, şi le-aş putea completa pe numele vostru. Aţi opus rezistenţă unui şerif federal. Pentru asta luaţi un an, cum te văd şi cum mă vezi.

— N-am ştiut că erai dumneata. Putea fi cine ştie ce nebun.

— Mă doare piciorul, s-a plâns Moon.

— Cred şi eu. Stai liniştit şi n-o să mai sângerezi atâta, l-a sfătuit Rooster.

— N-am ştiut cine e afară, a continuat Quincy. Pe o asemenea noapte! Am băut ceva, şi vremea ne-a jucat un renghi. Oricine poate spune că e şerif. Unde sunt ceilalţi?

— Te-am păcălit, Quincy. Când l-ai văzut ultima oară pe bătrânul vostru camarad Ned Pepper?

— Ned Pepper? a întrebat hoţul de vite. Nu-l cunosc. Cine mai e şi ăsta?

— Cred că-l cunoşti, a spus Rooster. Oricum, ai auzit de el.

— N-am auzit niciodată.

— Lucra la domnul Burlingame. N-ai fost şi tu o vreme angajat la el?

— Ba da, dar l-am părăsit; aşa au făcut şi ceilalţi. Zgârcit cum e, îşi pierde toţi oamenii de nădejde. Zgârie brânză, ce mai! Vedea-l-aş în iad, cu gâtul frânt. Nu-mi amintesc de nici un Ned Pepper.

— Se spune despre el că ar fi un cowboy pe cinste. Mă surprinde faptul că nu ţi-l aminteşti. Seamănă cu un căţeluş nervos şi agresiv. Are o buză ciopârţită rău de tot.

— Chestia asta nu-mi aminteşte de nimeni. Caraghioasă buză!

— N-a avut-o întotdeauna aşa. Cred că-l cunoşti. Şi încă ceva. Îl însoţeşte unul nou. E scund şi are un semn de pulbere pe obraz… o pată neagră. Îşi spune Chaney şi uneori Chelmsford. Umblă cu o puşcă Henry.

— Nu-mi amintesc de nimeni. O pată neagră… Mi-aş aminti-o, fără îndoială.

— Nu ştii nimic din ce m-ar interesa pe mine, aşa e?

— Nu, şi chiar dacă aş şti, n-aş sufla o vorbă.

— Ia mai gândeşte-te niţel, Quincy! Şi tu, Moon.

— Încerc de fiecare dată să vin în ajutorul legii, cu condiţia ca lucrul ăsta să nu dăuneze prietenilor mei, a spus Moon. Nici eu nu-i cunosc. Dacă aş putea, v-aş ajuta.

— Dacă nu vrei să mă ajuţi, vă duc pe amândoi în faţa judecătorului Parker, a spus Rooster. Până ajungem la Fort Smith, piciorul ăla ţi se umflă cât un cozonac de Paşti. Faci cangrenă şi rămâi fără el. Pe urmă, dacă reuşeşti să scapi cu zile, vă bag pentru doi, trei ani în închisoarea federală din Detroit. Şi pe tine, şi pe Quincy.

— Vrei să mă sperii, a spus Moon.

— Or să vă înveţe acolo să citiţi şi să scrieţi, dar în rest lucrurile nu stau prea grozav, a continuat Rooster. Dacă nu vreţi, nu e musai să intraţi la puşcărie. Moon, suflă-mi nişte informaţii ca lumea despre Ned şi mâine te duc la McAlester şi te scap de glonţul ăla din picior. Apoi vă dau trei zile ca s-o ştergeţi de pe Teritoriul Indian. În Texas cresc o sumedenie de vite grase şi vouă, chestia asta, băieţi, v-ar prii de minune.

— Nu ne putem duce în Texas, a spus Moon.

— Nu mai trăncăni, Moon, i-a retezat-o Quincy. Lasă-mă pe mine să vorbesc.

— Nu pot să stau liniştit. Am frisoane.

Rooster a luat sticla de whisky şi i-a turnat tânărului hoţ de vite într-o ceaşcă.

— Dacă-l asculţi pe Quincy, fiule, o să mori sau o să-ţi pierzi piciorul, a spus el. Nu pe Quincy îl doare rana.

— Nu-l lăsa să te îmbrobodească, Moon. Poartă-te ca un soldat. Scăpăm noi şi din asta, o să vezi.

A intrat LaBoeuf, cărând aşternuturile noastre şi celelalte bagaje.

— În peşteră sunt şase cai, Cogburn.

— Ce fel de cai?

— Toţi buni de călărie, aşa mi s-a părut. Cred că au şi potcoave.

Rooster le-a pus hoţilor câteva întrebări despre cai. Quincy susţinea că-i cumpăraseră la Fort Gibson şi se duceau acum să-i vândă la Choctaw Light Horse, un post de poliţie indian. Dar n-a putut să arate nici un act de cumpărare sau să dovedească în vreun fel că-s ai lor, şi Rooster n-a crezut nimic din toată povestea. Quincy s-a posomorât şi a refuzat să mai răspundă la întrebări.

M-au trimis afară, după lemne de foc. Am luat cu mine şi lampa, sau mai bine zis felinarul, căci felinar era. Am început să izbesc zăpada cu piciorul şi am scos la suprafaţa nişte beţe şi nişte puieţi doborâţi. N-aveam topor şi nici bardă, aşa că am târât lemnele întregi, făcând câteva drumuri.

Rooster a mai fiert o ulcică de cafea. Pe mine m-a pus să tai felii carnea sărată şi turtiţele de mălai, care îngheţaseră bocnă, iar pe Quincy să jumulească penele curcanului şi să-l facă bucăţi. LaBoeuf ar fi dorit să frigă pasărea deasupra focului, dar Rooster a spus că n-avea pe ea destul de multă grăsime şi că în felul ăsta ar ieşi uscată şi aţoasă.

M-am aşezat pe banchetă, de o parte a mesei; de cealaltă parte stăteau hoţii, sprijinindu-şi pe masă, între ei, mâinile încătuşate. Aranjaseră culcuşuri pe podeaua murdară, lângă foc, şi acum Rooster şi LaBoeuf se aşezaseră pe pături, cu puştile în poală, şi se odihneau. Acolo unde pământul căzuse, pereţii aveau găuri prin care vântul pătrundea şuierând şi făcea ca lampa să pâlpâie puţin, dar încăperea era mică şi focul dădea mai multă căldură decât ne-ar fi fost necesară. Având în vedere unde ne

aflam, eram destul de confortabil instalaţi.

Am turnat peste curcanul ţeapăn o cutie de apă clocotită, dar n-a fost de-ajuns ca să înmoaie toate penele. Quincy le smulgea cu mâna rămasă liberă; cu cealaltă ţinea orătania. Cam neplăcută îndeletnicire, motiv pentru care individul bombănea întruna. Când a fost gata, a tăiat pasărea cu un cuţit zdravăn, de vânătoare, dar a făcut treabă de mântuială, vărsându-şi în felul ăsta tot veninul. Bucăţile n-au ieşit după tipic, ci grosolane, retezate fără pic de grijă.

Moon băuse whisky şi scâncea acum înăbuşit, din pricina durerii. Îmi părea rău de el. M-a prins o dată că-l priveam pe furiş şi a spus:

— La ce te uiţi?

Era o întrebare prostească şi n-am răspuns.

— Cine eşti? Ce cauţi aici? Ce face fata asta aici?

— Sunt Mattie Ross de lângă Dardanelle, statul Arkansas. Acum o să-ţi pun şi eu o întrebare. Ce te-a împins să devii hoţ de vite?

— Ce caută fata asta aici?

— E cu mine, a spus Rooster.

— E cu noi, a spus şi LaBoeuf.

— Ceva nu mi se pare în ordine. Nu înţeleg, a continuat Moon.

— Chaney, omul cu semn pe faţă, mi-a ucis tatăl. Era beţiv ca şi tine. Până la urmă, whisky-ul l-a împins la crimă. Dacă răspunzi la întrebări, şeriful o să te ajute. Am acasă un avocat priceput, care o să te ajute şi el.

— Mă uimeşti.

— Nu sta prea mult la palavre cu ăştia, Moon, a spus Quincy.

— Nu-mi place mutra ta, i-am trântit-o eu.

Quincy s-a oprit din treabă.

— Cu mine vorbeşti, bondoaco?

— Da, şi ţi-o repet. Nu-mi place mutra ta şi nu-mi place nici cum tai curcanul. Sper să intri la puşcărie. Avocatul meu n-o să te ajute.

Quincy a rânjit şi a făcut un gest cu cuţitul, ca şi cum ar fi vrut să mă înjunghie. A spus:

— Eşti taman potrivită să vorbeşti despre înfăţişarea oamenilor. Arăţi de parcă te-ar fi cioplit cineva cu barda.

— Rooster, Quincy ăsta îşi bate joc de curcan. I-a sfărâmat toate oasele, de se vede şi măduva.

— Fă treaba ca lumea, Quincy. Altfel îţi dau să mănânci numai pene.

— Nu mă pricep deloc la aşa ceva, a spus Quincy.

— Individul care se pricepe să jupoaie noaptea o vită şi s-o facă atât de repede ca tine trebuie să fie în stare să taie şi un curcan în bucăţi.

— Am nevoie de un doctor, a scâncit Moon.

— Lasă dracului băutura aia. Te tâmpeşte, i-a spus Quincy.

— Dacă nu-i separăm, nu obţinem nimic de la ei, a fost de părere LaBoeuf. Se tot împiedică unul pe celălalt.

— Moon o să se dea pe brazdă. Un flăcău ca el n-ar vrea, fireşte, să-şi piardă piciorul. E prea tânăr ca să se târâie de colo-colo cu un picior de lemn. Se dă în vânt după dans şi după sport.

— Iar încerci să mă îmbrobodeşti.

— Încerc să scot de la tine adevărul, i-a spus Rooster.

După câteva minute, Moon s-a aplecat la urechea lui Quincy şi i-a şoptit ceva în taină.

— Fără chestii dintr-astea, a spus Rooster, înălţându-şi puşca. Dacă vreun lucru îţi roade creierii, să-l auzim cu toţii.

— I-am întâlnit pe Ned şi pe Haze acum două zile.

— Nu fi neghiob, l-a întrerupt Quincy. Dacă sufli ceva, te omor.

Dar Moon a continuat:

— Sunt pe moarte. Îmi trebuie un doctor. O să spun tot ce ştiu.

Atunci Quincy a coborât repede cuţitul de vânătoare spre mâna încătuşată a lui Moon şi i-a retezat patru degete, care-au zburat prin faţa ochilor mei ca aşchiile dintr-un buştean. Moon a scos un urlet. Un glonte a făcut ţăndări felinarul, izbindu-l pe Quincy în gât. Sângele lui fierbinte mi-a împroşcat faţa. M-am gândit: „Ar fi mai bine s-o şterg din locul ăsta”. M-am rostogolit în spatele banchetei, căutându-mi refugiu pe duşumeaua murdara.

Rooster şi LaBoeuf au ţâşnit în direcţia mea şi, după ce s-au convins că nu sunt rănită, s-au îndreptat spre hoţii prăbuşiţi la pământ. Quincy era pe moarte, sau chiar mort, iar lui Moon îi curgea groaznic sângele din degete şi dintr-o gaură cumplită de cuţit pe care i-o făcuse Quincy în piept, înainte de a se prăbuşi.

— Ah, Dumnezeule, mă prăpădesc, mă prăpădesc! ţipa el.

Rooster a scăpărat un chibrit şi mi-a spus să iau din vatră un ciot de pin. Am găsit o bucată bună, lungă. Am aprins-o şi am venit cu ea, o torţă care scotea mult fum, ca să luminez o scenă groaznică. Rooster a scos cătuşele de la încheietura sărmanului tânăr.

— Fă ceva! Ajută-mă! striga Moon.

— Nu te pot ajuta cu nimic, fiule, i-a spus Rooster. Tovarăşul

tău te-a ucis, iar eu l-am lichidat pe el.

— Nu mă lăsa să zac aici. Nu lăsa lupii să mă sfâşie.

— O să am grijă să fii îngropat cum trebuie, cu toate ca pământul e bocnă. Trebuie să-mi povesteşti acum despre Ned. Unde l-ai văzut?

— L-am văzut acum două zile la McAlester; era cu Haze. Vin aici în noaptea asta, să mănânce şi să-şi schimbe caii. Vor să jefuiască Expresul Katy, la Wagoner's Switch. Asta dacă nu-i împiedică zăpada.

— Sunt patru?

— Au cerut patru cai, asta e tot ce ştiu. Ned era prietenul lui Quincy, nu al meu. Despre prieteni n-aş sufla o vorbă. M-am temut că o să se lase cu împuşcături şi ca, aşa legat cum mă ţineai, n-o să am nici o şansă. Nu-mi pierd niciodată curajul într-o încăierare.

— Ai văzut un individ cu o pată neagră pe faţă? a mai întrebat Rooster.

— N-am văzut pe nimeni în afară de Ned şi de Haze. Când e să se işte vreo bătaie, mă aflu întotdeauna acolo unde primejdia e mai mare. Dacă stau să mă gândesc bine, n-am procedat corect cu Quincy. Ura el legile, dar nu-şi trăda niciodată prietenii.

— La ce oră au spus că vor fi aici?

— Ar fi trebuit să apară până acum. Fratele meu e George Garret. Un metodist care cutreieră călare tot sudul Texasului. Vreau să-mi vinzi lucrurile, Rooster, şi banii să-i trimiţi lui, pe adresa şefului bisericii metodiste din districtul Austin. Murgul ăsta e al meu, l-am plătit. Pe ceilalţi i-am furat noaptea trecută de la domnul Burlingame.

— Vrei să-i povestim fratelui tău ce ţi s-a întâmplat?

— Nu mă interesează ce-o să-i spuneţi. Ştie că sunt amestecat în treburi periculoase. O să-l întâlnesc mai târziu, când ne vom plimba pe străzile raiului.

— Să nu-l cauţi acolo pe Quincy, i-a spus Rooster.

— Quincy s-a purtat întotdeauna cinstit cu mine. Nu mi-a jucat, până-n clipa când m-a omorât, nici un renghi. Daţi-mi o înghiţitură de apă rece.

LaBoeuf i-a adus nişte apă într-o ceaşcă. Moon a întins după ea ciotul însângerat, apoi a luat-o cu mâna cealaltă.

— Îmi simt încă degetele, dar uite că nu le mai am, a spus.

A sorbit adânc, şi asta i-a provocat dureri. A continuat să vorbească, însă dezlânat şi fără nici un sens. Nu răspundea la întrebări. În ochi părea că totul i se învălmăşeşte. Nu după multă

vreme s-a sfârşit, alăturându-se prietenului său. Părea cu vreo treizeci de livre mai uşor.

— Ţi-am spus că ar fi trebuit să-i separăm, a murmurat LaBoeuf.

Rooster n-a răspuns, ca să nu fie obligat să-şi recunoască greşeala. A scotocit prin buzunarele morţilor. Şi a găsit acolo tot felul de mărunţişuri; le-a pus pe masă. Lampa nu mai putea fi reparată, aşa că LaBoeuf a scos o lumânare din coburi. A aprins-o şi a fixat-o pe masă. Rooster a înşirat alături câteva monede, nişte cartuşe, nişte bancnote, fotografia unei fete drăguţe, ruptă cândva dintr-o revistă ilustrată, cuţite de buzunar şi nişte tutun de mestecat. Pe lângă toate astea, în buzunarul vestei lui Quincy a găsit o monedă de aur din California. Când am văzut-o, am scos un strigăt puternic:

— Asta e moneda tatei! Dă-mi voie s-o iau eu.

Nu era o monedă rotundă, ci un fel de bucată dreptunghiulară, bătută în „Statul de Aur”; valora treizeci şi şase de dolari şi câţiva cenţi.

— N-am mai văzut niciodată o asemenea monedă, a spus Rooster. Eşti sigură că asta e?

— Da, bunicul Spurling i-a dat tatei două, atunci când s-a însurat cu mama. Cealaltă se mai află încă la ticălosul de Chaney. Suntem pe urmele lui, fără îndoială.

— Oricum, suntem sigur pe urmele lui Ned, a adăugat Rooster. Îmi închipui că e unul şi acelaşi lucru. Mă întreb cum o fi pus Quincy mâna pe ea. Chaney are obiceiul să joace cărţi?

— Îi plac, într-adevăr, jocurile de cărţi. Dacă n-au venit până acum, am impresia că Ned a renunţat să mai organizeze jaful.

— Ei, n-o să mizăm pe asta, a spus Rooster. Cât îi duc eu pe băieţi afară, tu pune şeile.

— Te-ai gândit s-o luăm la sănătoasa? a întrebat LaBoeuf.

Rooster l-a fixat cu ochiul lui scânteietor:

— Am de gând să fac exact lucrul pentru care mă aflu aici. Pune şaua pe cai.

Mie mi-a spus cum să aranjez interiorul adăpostului. A cărat apoi trupurile afară şi le-a ascuns printre copaci. Eu am vârât resturile curcanului într-un sac, am azvârlit felinarul spart în vatră şi am râcâit cu un băţ podeaua prăfuită, ca să acopăr sângele. Rooster pregătea o capcană. Când s-a întors după cei de-al doilea drum în pădure, a adus cu el şi un mănunchi de crengi. A făcut un foc mare, ca să se zărească lumina şi fumul, semn că bordeiul nu era gol. Apoi s-a dus afară şi s-a postat

lângă LaBoeuf şi lângă cai, în umbra tufişurilor. După cum v-am mai spus, coliba era aşezată pe coastă, într-o vâlcea în care două povârnişuri se uneau în formă de V. Adică tocmai locul potrivit pentru ceea ce intenţiona Rooster să facă.

L-a îndemnat pe LaBoeuf să-şi ia calul şi să-şi găsească o poziţie pe panta dinspre sud. În tot aranjamentul ăsta, cei doi n-au pomenit nimic despre mine, iar eu am preferat să rămân cu Rooster, care a adăugat către LaBoeuf:

— Îţi cauţi acolo un loc bun şi după aia nu te mai foieşti. Nu tragi decât dacă mă auzi pe mine că trag. Interesul nostru e să-i prindem pe toţi înăuntru. Îl omor pe ultimul care intră, apoi vor fi cu toţii în cofă.

— Îl împuşti pe la spate?

— Ca să le dau de ştire că avem intenţii serioase. Ăştia nu sunt copii de ţâţă. Începi să tragi numai în cazul în care se împrăştie. După primul foc, o să strig şi o să văd dacă vor să se predea. Dacă nu, îi împuşcăm în vreme ce ies pe uşă.

— În afară de o mulţime de omoruri, nimic nu se mai află în planul ăsta, a replicat LaBoeuf. Îl vrem pe Chelmsford viu, nu-i aşa? N-o să le dai o reprezentaţie!

— Nu ne-ar folosi la nimic dacă le-am da, lui Ned şi lui Haze, o reprezentaţie. Odată prinşi, nu-i aşteaptă decât spânzurătoarea, şi o ştiu bine. Vor fi în orice clipă gata să se apere cu arma-n mână. Ceilalţi s-ar putea să se sperie şi să se predea. Nu sunt sigur. Pe deasupra, nu ştim nici câţi sunt. Ştim câţi suntem noi, atâta doar.

— De ce n-aş încerca să-l rănesc pe Chelmsford înainte de-a pătrunde în colibă?

— Nu-mi convine, a spus Rooster. Dacă se lasă cu vreo împuşcătură înainte de-a intra ei acolo, ne alegem probabil cu sacul gol. Îl vreau pe Ned. Îi vreau pe toţi.

— Fie, a spus LaBoeuf. Dar dacă se împrăştie, eu mă ţin după Chelmsford.

— S-ar putea să-l omori cu puşca aia a ta uriaşă, indiferent de locul în care-l atingi. Ocupă-te mai bine de Ned, iar eu o să încerc să-l ciuruiesc pe Chaney la picioare.

— Cum arată Ned?

— E unul mărunţel. Nu ştiu ce cal călăreşte. Vorbeşte tot timpul. Uită-te şi tu după cel mai scund dintre ei.

— Şi dacă se baricadează în colibă, lăsându-se asediaţi? Poate au de gând să rămână acolo până se întunecă şi pe urmă năvălesc afară.

— Nu cred că vor proceda aşa. Dar acum nu te mai gândi la asta. Urcă-te colo sus, pe pantă. Dacă ceva nu merge cum trebuie, n-ai decât să-ţi pui mintea la contribuţie.

— Cât vom aştepta?

— Până se luminează de ziuă, în tot cazul.

— Nu cred că vor veni acum.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar întinde-o. Stai cu ochii deschişi şi cu mintea limpede. Să nu dormi sau să faci vreo aiureală.

Rooster a pus mâna pe o creangă de cedru şi a netezit toate urmele din faţa colibei. Apoi ne-am luat caii şi, urmând o cale întortocheată, pe lângă albia stâncoasă a unui pârâu, i-am urcat sus pe deal. Am trecut creasta în partea cealaltă şi Rooster m-a postat acolo, să am grijă de cai. M-a sfătuit să le vorbesc sau să le dau nişte ovăz, ba chiar să le astup nările cu palma dacă încep să sforăie şi să necheze. Şi-a vârât nişte turte de mălai în buzunar şi a pornit spre poziţia pe care şi-o alesese pentru pândă.

— Nu văd nimic din locul ăsta, am spus.

— Aici vreau să stai.

— Merg cu tine, să pot vedea şi eu câte ceva.

— Ba faci aşa cum îţi spun.

— Caii n-or să se agite.

— N-ai văzut destul sânge în noaptea asta?

— Nu rămân aici singură.

Am pornit înapoi peste creastă, păşind alături de el.

— Aşteaptă să mă duc să-mi iau revolverul, am spus.

Dar Rooster m-a înşfăcat cu brutalitate şi eu am lăsat revolverul acolo unde se afla. Am găsit un loc pentru amândoi, în spatele unei buturugi mari; aveam o bună perspectivă asupra adăpostului şi a văii. Am dat în lături zăpada, ca să ne putem întinde picioarele pe frunzele aflate dedesubt. Rooster şi-a încărcat puşca dintr-un săculeţ cu cartuşe, apoi a aşezat săculeţul pe buturugă, să-l aibă la îndemână. După care şi-a scos revolverul şi i-a vârât un cartuş pe ţeava până atunci goală. Aceleaşi cartuşe se potriveau şi la revolver şi la puşcă. Crezusem că e nevoie de tipuri diferite. M-am ghemuit în manta, sprijinindu-mi capul de buturugă. Rooster a mâncat o turtiţă de mălai şi mi-a întins şi mie una.

— Scapără mai întâi un chibrit şi lasă-mă să mă uit la ea.

— De ce?

— Sunt unele mânjite de sânge.

— Nu scăpărăm nici un chibrit.
— Atunci nu vreau. Dă-mi nişte bomboane.
— S-au terminat.
Am încercat să dorm, dar era prea frig. Nu pot să dorm când îmi sunt picioarele îngheţate. L-am întrebat pe Rooster cu ce se ocupa înainte de-a ajunge şerif federal.
— M-am ţinut de toate în afară de şcoală, mi-a răspuns el.
— De pildă?
— Am jupuit bizoni şi am omorât lupi, pentru recompensă, în ţinutul Yelow House Creek din Texas. Am văzut acolo lupi care cântăreau o sută cincizeci de livre.
— Şi-ţi plăcea ce făceai?
— Eram destul de bine plătit, dar nu mă prăpădeam după ţinutul acela deschis. Prea mult vânt, pentru gustul meu. De-acolo şi până-n Canada nu dădeai decât de vreo şase pomi. Unora le place. Tot ce creşte pe-acolo poartă crestătura cuţitelor de vânătoare.
— Ai fost vreodată în California?
— Niciodată.
— Bunicul meu Spurling trăieşte la Monterey, în California. Are acolo o prăvălie şi, ori de câte ori îi vine chef, poate să privească pe fereastra spre apele albastre ale oceanului. Îmi trimite cinci dolari în fiecare an, de Crăciun. A îngropat două neveste şi acum are una noua, Jenny, de treizeci şi unu de ani. Cu un an mai tânăra decât mama. Mama nu vrea nici să-i rostească numele.
— Mi-am pierdut ceva timp prin Colorado, dar n-am ajuns niciodată în California. Transportam mărfuri pentru unul numit Cook, din Denver.
— Ai luptat în război?
— Da, am făcut-o şi pe-asta.
— La fel şi tata. A fost un bun soldat.
— Îmi închipui.
— L-ai cunoscut?
— Nu. Unde a luptat?
— La Elkhorn Tavern, în Arkansas, şi la Chickamauga, în nordul statului Tennessee, unde a fost grav rănit. Apoi s-a întors acasă, dar cât pe-aci să moara pe drum. A făcut parte din brigada generalului Churchill.
— Eu am fost mai mult în Missouri.
— Ochiul ţi l-ai pierdut în război?
— L-am pierdut în bătălia de la Lone Jack, pe lângă Kansas City. Calul s-a prăbuşit sub mine; am rămas întreg, dar nu mai

vedeam nimic, orbisem. Atunci Cole Younger s-a târât sub o ploaie de gloanţe şi m-a adus înapoi. Sărmanul Cole, îşi duce zilele, împreună cu Bob şi Jim, în închisoarea din Minnesota. Bagă de seamă, când va ieşi adevărul la suprafaţă, au să descopere că cel care l-a împuşcat pe casierul din Northfield a fost Jesse W. James.

— Îl cunoşti pe Jesse James?

— Nu mi-l amintesc. Potter îmi spunea ca a fost cu noi la Centralia, unde a omorât un maior yankeu. Ca era un adevărat pui de năpârcă, deşi abia îi dăduseră tuleiele. Mai rău chiar decât Frank. Şi asta spune ceva. Mi-l amintesc bine pe Frank. Îl poreclisem pe vremea aceea Ţapul. De Jesse, însă, nu-mi amintesc.

— Acum lucrezi pentru yankei.

— Vremurile s-au schimbat de când a murit Betsy. Pe-atunci nici nu mi-ar fi trecut prin cap să dau înapoi. „Picioarele Roşii" le-au dat foc alor mei şi le-au luat vitele şi uneltele. N-aveau altceva de mâncare decât lapte acru şi boabe prăjite. Poţi să mănânci o baniţă de boabe prăjite, că tot flămând te duci la culcare.

— Ce-ai făcut după terminarea războiului?

— Păi, să-ţi spun ce-am făcut. Când am auzit că în Virginia s-au dat cu toţii bătuţi, Potter şi cu mine am intrat călare în Independence şi am predat armele. Ne-au întrebat dacă suntem gata să respectăm guvernul de la Washington şi să depunem jurământul în faţa drapelului lor. Am spus că da, că n-aveam ce face. Am făcut-o, am înghiţit găluşca, dar tipii nu ne-au lăsat să plecăm pe loc. Ne-au dat o permisie de-o zi şi ne-au spus să ne prezentăm dimineaţă la raport. Auziserăm că-n noaptea aceea venea un maior din Kansas, ca să ne cerceteze pe toţi şi să-i descopere pe *bushwhackeri*[2].

— Ce-s ăia *bushwhackeri?*

— Nu ştiu. Aşa ne spuneau nouă. Oricum, ne cam ţâţâia fundul când am auzit de maiorul din Kansas. N-aveam idee dacă ne vor închide sau poate şi mai rău, întrucât fusesem împreună cu Bill Anderson şi căpitanul Quantrill. Potter a săltat dintr-un birou un revolver şi am şters-o în timpul nopţii, călare pe doi catâri de-ai guvernului. Călătoresc şi acum cu permisiunea aia de-o zi şi am impresia că individul din Texas tot mă mai aşteaptă. Hainele ne erau ferfeniţă şi n-aveam amândoi la un loc bani nici pentru

[2] Partizani în războiul civil din SUA (1861-1865).

câteva foi de tutun. La vreo opt sute de mile de oraş am întâlnit un căpitan federal şi trei soldaţi. Voiau să ştie dacă apucaseră pe drumul cel bun spre Kansas City. Căpitanul era casier; i-am uşurat, drăgălaşii de ei, de peste patru mii, în monede. Schelălăiau ca şi cum ar fi fost banii lor. Dar nu erau decât ai guvernului, iar noi aveam nevoie de rezerve pentru drum.

— Patru mii de dolari?

— Da, şi toţi de aur. Le-am luat şi caii. Potter şi-a vârât în buzunar partea lui de bani şi a coborât spre Arkansas. Eu m-am dus cu partea mea la Cairo, în statul Illinois, şi am început să-mi spun Burroughs. Am cumpărat un birt numit „Broasca Verde” şi m-am căsătorit cu o femeie divorţată. Birtul avea o masă de biliard. Mâncau la noi atât doamne, cât şi bărbaţi, dar mai cu seamă bărbaţi.

— Nu ştiam că ai fost însurat.

— De, gândeşte-te şi tu. Îi intrase în cap că ar trebui să mă fac avocat. Să ţină un birt era prea înjositor pentru ea. A cumpărat o carte voluminoasă, intitulată *Daniels despre titlurile la purtător,* şi m-a pus s-o citesc. N-am înţeles o iotă. Bătrânul Daniels mă scotea din sărite. M-am apucat de băutură şi am început s-o şterg de-acasă cu prietenii câte două-trei zile în şir. Erau mulţi, şi nevastă-mea nu-i putea suferi. S-a săturat până peste cap şi a hotărât să se întoarcă la primul ei soţ, vânzător la un magazin de fierărie din Paducah. Mi-a spus: „La revedere, Reuben, dragostea pentru buna-cuviinţă nu sălăşluieşte în tine”. Auzi cine să vorbească despre buna-cuviinţă! O muiere divorţată! I-am zis-o: „La revedere, Nola, şi sper că prăpăditul tău de vânzător de ţinte o să te facă de data asta fericită”. Mi-a luat şi băiatul cu ea. Oricum, nu-mi semăna. Cred că-i vorbeam foarte brutal, dar fără vreo intenţie anume. Un copil mai neîndemânatic decât Horace nici c-ai putea să vezi. Pun prinsoare că a spart peste patruzeci de ceşti.

— Cu „Broasca Verde” ce s-a întâmplat?

— Un timp am vrut să mă ocup eu de birt, dar n-am găsit un ajutor ca lumea şi n-am învăţat niciodată să cumpăr singur carne. Nu ştiam ce să fac. Eram ca unul care se războieşte cu albinele. Până la urmă am renunţat, l-am vândut cu nouă sute de dolari şi am plecat să cutreier ţara. Atunci am bătut eu câmpiile îngrădite ale Texasului şi am împuşcat bizoni împreună cu Vernon Shaftoe şi cu un indian din tribul cap-turtit, pe nume Olly. Shaftoe a fost alungat din Great Salt Lake de mormoni, dar nu mă întreba motivul. Gândeşte-te la o neînţelegere şi las-o aşa. N-

are rost să-mi pui întrebări, căci n-o să-ţi răspund. Olly şi cu mine am jurat solemn să păstrăm tăcerea. Ei bine, domnule, marile întinderi sălbatice au dispărut aproape cu totul. E ruşinos la culme. Aş da chiar acum trei dolari pe o marinată din limbă de bizon.

— Nu te-au prins niciodată pentru furtul banilor ălora?

— Nu consider că a fost vorba de un furt.

— Ba a fost. Nu erau banii tăi.

— N-am avut niciodată mustrări de conştiinţa. Dorm ca un prunc. Aşa dorm de ani de zile.

— Colonelul Stonehill zice ca ai fost agent de cale ferată înainte de-a ajunge şerif.

— Aha, mă miram eu cine împrăştie astfel de vorbe. Domnul ăsta bătrân ar face mai bine să-şi vadă de treburile lui.

— Atunci nu sunt decât vorbe.

— Doar puţin mai mult decât vorbe. M-am trezit într-o frumoasă zi de primăvară în Las Vegas, statul New Mexico, fără nici un ban de drum şi am jefuit acolo una din băncile care dau bani cu dobândă mare. Am făcut o treabă bună, fără îndoială. Un hoţ nu poate fi jefuit! Ce părere ai? N-am jefuit niciodată un simplu cetăţean. N-am luat niciodată ceasul cuiva.

— Oricum, tot hoţie se numeşte, am spus eu.

— Asta a fost şi părerea indivizilor din New Mexico. Şi ca să-mi apăr pielea, a trebuit să şterg putina. Trei ciocniri într-o singură zi. Bo era pe vremea aceea un mânz puternic şi nu exista cal pe întreg teritoriul care să-l întreacă la goană. Dar nu-mi plăcea să fiu hăituit şi să se tragă după mine ca după un tâlhar. Când potera s-a mai împuţinat, ajungând la vreo şapte oameni, l-am întors pe Bo, am luat frâul în dinţi şi am pornit drept spre tipii ăia; descărcăm în direcţia lor cele două pistoale marinăreşti cu câte şase gloanţe, pe care le port întotdeauna la şa. Îmi închipui că erau cu toţii oameni însuraţi, care-şi iubeau familiile, căci s-au împrăştiat repede şi au întins-o pe la casele lor.

— Asta o cred mai greu.

— Cum adică?

— Unul singur, călărind în felul ăsta împotriva a şapte oameni.

— E totuşi adevărat. Am mai făcut asemenea isprăvi în timpul războiului. Am văzut cum o duzină de călăreţi curajoşi împrăştie o trupă ordonată de cavalerie. Te repezi la cineva cu duritate şi îndeajuns de repede, şi el nu mai are vreme să se gândească la numărul tovarăşilor care-l însoţesc, se gândeşte doar la propria-i piele şi la felul cum ar putea să se ferească de mânia pe cale să

se reverse asupra lui.

— Cred că „ai cam întrecut măsura”.

— Exact aşa s-a întâmplat. Eu şi cu Bo am trecut graniţa în Texas fără să gonim. La pas. Acum probabil că n-aş mai fi în stare de-o asemenea ispravă. Sunt mai bătrân şi mai robust, la fel şi Bo. Mi-am pierdut acolo paralele cu nişte şnapani, jucători la cursele de cai; am pornit după ceata aia de vagabonzi peste râul Red, până-n ţinutul indienilor chickasaw, unde le-am pierdut urma. S-a întâmplat apoi să mă înţeleg cu un tip pe nume Fogelson, care ducea o cireadă de vite în Kansas. Am avut cu juncanii lui o perioadă straşnică. Ploua în fiecare noapte şi iarba era deasă şi umedă. În timpul zilei, cerul era acoperit de nori şi ne mâncau ţânţarii. Fogelson ne bruftuluia ca un tată vitreg. Nici nu mai ştiam ce-i ăla somn. Când am ajuns la South Canadian, fluviul îşi ieşise din matcă, dar Fogelson avea de respectat termenul trecut în contract şi nu putea să aştepte. Ne-a spus: „Băieţi, trecem dincolo”. Am pierdut în timpul traversării şaptezeci de capete de vite şi ne-am socotit norocoşi. Am pierdut şi căruţa, aşa că am dus-o în continuare fără pâine şi fără cafea. Pe malul fluviului North Canadian, povestea s-a repetat. „Băieţi, trecem dincolo.” O parte din bouleni s-au înfundat în mocirlă şi eu trăgeam de ei, să-i scot la liman. Bo abia mai putea să răsufle; cu o voce cavernoasă, l-am chemat pe Hutchens în ajutor. Dar el stătea cocoţat pe cal şi trăgea din pipă. Vezi tu, nu era simplu văcar. Locuia la Philadelphia şi investise în cireadă o anumită sumă de bani. Mi-a răspuns: „Descurcă-te singur, pentru aia eşti plătit”. Am tras în el, acolo pe loc. N-ar fi trebuit să procedez astfel, dar eram frânt de oboseală şi nici cafea nu băusem. Glonţul nu l-a rănit prea tare, doar i-a jupuit pielea capului, făcându-l să-şi muşte pipa, însă dumnealui nu şi nu, să mă ducă la judecată. Nu existau reprezentanţi ai legii prin împrejurimi, şi Fogelson i-a amintit asta. Atunci Hutchens a dat poruncă să fiu dezarmat şi m-a dus, împreună cu alţi doi văcari, la Fort Reno. Acolo, celor din armată nu le-a prea păsat de certurile lui personale, dar s-a întâmplat să se afle printre ei şi doi şerifi federali, veniţi să pună mâna pe nişte traficanţi de whisky. Unul era chiar Potter.

Aproape că adormisem. Rooster m-a înghiontit cu cotul şi a repetat:

— Ziceam că unul din şerifi era chiar Potter.

— Prietenul tău din război? Unul şi acelaşi?

— Da, Columbus Potter în carne şi oase. M-am bucurat mult.

Potter s-a făcut că nu mă cunoaşte. I-a spus lui Hutchens să mă lase pe seama lui, că o să aibă el, Potter, grijă să mi se intenteze proces. Hutchens a zis că se întoarce la Fort Smith când îşi termină treburile în Kansas şi depune mărturie împotriva mea. Atunci Potter i-a spus că declaraţia pe care o dăduse era suficientă ca să fiu condamnat pentru acte de violenţa. Hutchens i-a spus că nu mai auzise niciodată de tribunale unde martorii să nu fie necesari. Potter i-a arătat că ei consideră că în felul ăsta îi scutesc pe oameni să-şi mai piardă vremea. Ne-am dus apoi la Fort Smith, şi Potter m-a ajutat să fiu numit ajutor de şerif. Generalul Shelby e ştab la căile ferate, sus în Missouri, şi îi cunoaşte pe republicani. Jo Shelby garantase pentru Potter la şeriful cel mare şi-i obţinuse slujba. Tot el a scris o scrisoare frumoasă de recomandare şi pentru mine. Mare lucru să ai un prieten de nădejde. Potter a fost un băiat de zahăr.

— Îţi place meseria asta?

— Mai mult decât toate meseriile făcute de la război încoace. Prefer orice, numai să nu mân vite. Nimic din ceea ce mi-ar conveni să fac nu se plăteşte bine.

— Cred că Chaney nu mai are de gând să se arate.

— Punem noi mâna pe el, fii fără grijă!

— Sper s-o facem chiar în noaptea asta.

— Ziceai că-ţi place vânătoarea de ratoni.

— Nu m-am aşteptat să fie uşor. Sper încă să-l prindem în noaptea asta şi să isprăvim.

Rooster a vorbit tot timpul. Aţipeam şi mă trezeam şi el trăncănea întruna. Povestirile lui aveau uneori prea multe personaje şi erau greu de urmărit, dar au ajutat să treacă orele şi m-au făcut să uit frigul. Nu le-am crezut pe toate. Rooster susţinea, de pildă, că ştie o femeie din Sedalia, în Missouri, care a călcat într-un ac pe când era fată şi, nouă ani mai târziu, acul a ieşit prin coapsa celui de-al treilea copil al ei. Zicea că i-a uluit pe doctori.

Dormeam în clipa în care şi-au făcut apariţia bandiţii. Rooster m-a scuturat, trezindu-mă, şi mi-a spus:

— Uite-i că vin!

Am tresărit şi m-am întors pe burtă, ca să pot privi pe deasupra buturugii. Începuse să se crape de ziuă; distingeai formele mari şi contururile, nu însă şi detaliile. Călăreţii se apropiau în şir indian, râzând şi vorbind între ei. I-am numărat. *Şase!* Şase oameni înarmaţi, contra doi! Nu-şi luau nici o măsură de prevedere şi m-a fulgerat gândul: *Planul lui Rooster se*

desfăşoară perfect. Dar când au ajuns la vreo cincizeci de iarzi de colibă, s-au oprit. Focul dinăuntru se micşorase, totuşi pe horn mai ieşea un firicel de fum.

Rooster mi-a şoptit:

— Îţi zăreşti omul?

— Nu le pot distinge feţele, am spus eu.

— Ăla mic şi fără pălărie e Ned. Şi-a pierdut pălăria. Călăreşte în frunte.

— Ce fac?

— Cercetează împrejurimile. Capul jos!

Lucky Ned Pepper purta pantaloni albi, despre care am aflat mai târziu că erau pantaloni de cowboy făcuţi din piele de oaie. Unul dintre bandiţi a scos un sunet ca de curcan. A aşteptat o vreme şi a, scos din nou sunetul acela gutural, apoi încă o dată, însă din adăpostul gol n-a venit, fireşte, nici un răspuns. Alţi doi bandiţi s-au apropiat călare de colibă şi au descălecat. Unul dintre ei l-a strigat de vreo câteva ori pe Quincy.

— Ăsta e Haze, a spus Rooster.

Cei doi au pătruns în colibă, cu armele pregătite. După vreun minut au ieşit afară şi au început să caute în toate părţile. Haze l-a strigat de mai multe ori pe Quincy, imitând la un moment dat semnalul porcarului care-şi cheamă porcii. Apoi către bandiţii rămaşi mai în urmă, tot călare:

— Caii sunt aici. Pare-se că Moon şi Quincy au plecat undeva.

— Unde să plece? a întrebat căpetenia bandiţilor, Lucky Ned Pepper.

— Nu pot reconstitui nimic după semnele pe care le am, a spus Haze. Sunt şase cai. Pe foc e o oală cu sofky, dar focul s-a stins. Nu-nţeleg nimic. Poate că s-au dus să vâneze.

Lucky Ned Pepper i-a răspuns:

— Nu e Quincy omul care să lase căldura focului şi să plece noaptea la prins iepuri. Nu poate fi asta explicaţia.

— În faţa colibei zăpada e răscolită toată, a continuat Haze. Vino şi tu şi spune ce părere ai, Ned.

Tipul care îl însoţea pe Haze a intervenit:

— Ce contează? Hai să schimbam caii şi s-o ştergem de-aici. Căpătăm noi ceva de mâncare la Mămica.

— Lasă-mă o clipă să mă gândesc, a spus Lucky Ned Pepper.

Dar individul care era cu Haze:

— Pierdem un timp pe care l-am petrece mai cu folos călărind. Am pierdut destulă vreme cu zăpada asta şi am lăsat şi nişte urme cât toate zilele.

Când individul a vorbit a doua oară, Rooster l-a recunoscut; era un jucător de cărţi mexican din Fort Worth, statul Texas, care îşi zicea Bob Mexicanul „get-beget”. Nu vorbea limba mexicanilor, deşi presupun ca o ştia. Am privit stăruitor spre bandiţii încălecaţi, dar asta nu mă ajuta prea mult să străpung întunericul şi să le disting feţele. Nici aspectul lor fizic nu-mi spunea cine ştie ce, căci purtau haine groase şi pălării mari, iar caii lor se mişcau în cerc. N-am recunoscut-o pe Judy, iapa tatei.

Lucky Ned Pepper şi-a scos unul din revolvere şi a tras repede trei focuri în aer. În vâlcea a răsunat o bubuitură, după care a urmat o linişte încordată.

Aproape în acelaşi timp s-a auzit un foc puternic de armă de pe creasta opusă şi calul lui Lucky Ned Pepper s-a prăbuşit, parcă secerat de un baltag. Au urmat apoi alte focuri – şi bandiţii au fost cuprinşi de panică şi de confuzie. Era LaBoeuf, care trăgea de acolo cu puşca lui uriaşă, pe cât de repede putea s-o încarce.

Rooster a scăpat o înjurătură, s-a ridicat în picioare şi a început şi el să tragă şi să-şi alimenteze carabina cu repetiţie Winchester. I-a doborât pe Haze şi pe Bob Mexicanul înainte ca ei să poată încăleca. Haze a murit cât ai clipi. Tuburile cartuşelor lui Rooster îmi cădeau fierbinţi pe mână şi eu le îndepărtam cu izbituri bruşte. Când s-a întors şi şi-a îndreptat focul spre ceilalţi bandiţi, Bob Mexicanul, care era doar rănit, s-a ridicat în picioare, s-a săltat pe cal şi a zbughit-o pe urmele tovarăşilor săi. Se agăţase de cealaltă parte a calului, doar cu un picior petrecut pe deasupra lui, ca să se poată astfel sprijini. Dacă n-ai fi urmărit întreaga scenă de la cap la coadă, aşa cum am făcut eu, ai fi crezut că nu se află nici un călăreţ în şa. În felul ăsta a scăpat el atenţiei lui Rooster. Eu rămăsesem ca hipnotizată, fără să pot fi de vreun ajutor.

Acum o să mă întorc cu povestirea la ceilalţi tâlhari. Lucky Ned Pepper s-a rostogolit cu cal cu tot, dar s-a târât repede pe sub animalul mort şi şi-a eliberat coburii de la şa, tăindu-le legăturile cu un cuţit. Ceilalţi trei dăduseră pinteni cailor, îi scoseseră adică din raza morţii, cum aş numi-o eu, şi îşi descărcaseră, pe când fugeau, puştile şi pistoalele în direcţia lui LaBoeuf. Rooster şi cu mine eram în spatele lor, la o distanţă mult mai mare decât se afla LaBoeuf. Dacă-mi amintesc bine, nici un foc n-a fost tras spre noi.

Lucky Ned Pepper îşi striga tovarăşii şi-i urma pe jos, mergând în zig-zag. Într-o mână ducea coburii, petrecuţi pe după braţ, în

cealaltă pistolul. Rooster nu l-a putut nimeri. Banditului i se spunea pe drept cuvânt „Lucky”[3]; norocul nu-l părăsea nici acum. Prin iureşul, prin fumul şi învălmăşeala aceea, s-a întâmplat ca unul din oamenii lui să-i audă strigătele, să-şi întoarcă din drum calul şi să se năpustească spre Ned, pentru a-l salva. Tocmai când omul a ajuns lângă el şi s-a aplecat să-i întindă o mână şi să-l ajute să urce, a fost curăţat din şa cu un foc bine plasat, slobozit de arma puternică a lui LaBoeuf. Lucky Ned Pepper s-a căţărat cu abilitate pe cal, fără să-i adreseze un cuvânt sau măcar o privire de bun rămas prietenului său căzut, care se întorsese să-l scape. Ned călărea acum aplecat, iar Bob Mexicanul, folosind acelaşi şiretlic, a pornit-o după el şi amândoi au dispărut. Secvenţa asta a durat mult mai puţin decât mi-a trebuit mie ca s-o descriu.

Rooster mi-a spus să aduc caii şi a coborât dealul în goană. Banditţii lăsaseră în urmă pe doi dintre tovarăşii lor şi noi îi obligaserăm pe ceilalţi să-şi continue fuga pe nişte cai sleiţi de puteri, dar cred că nu prea aveam pentru ce să ne felicităm. Morţii din zăpadă nu mai puteau „ciripi”. Printre banditţii scăpaţi nu l-am recunoscut pe Chaney. Fusese oare cu ei? Ne aflam noi cu adevărat pe urmele lui? Am descoperit, de asemenea, că Lucky Ned Pepper o ştersese cu cea mai mare parte din prada luată la atacul trenului.

Probabil că întreaga poveste s-ar fi desfăşurat în avantajul nostru dacă n-ar fi început LaBoeuf ostilităţile înainte de vreme. Dar nu pot fi sigură. Cred că Lucky Ned Pepper n-a avut nici o clipă intenţia să intre în colibă ori să se apropie mai mult de ea, atunci când a descoperit lipsa inexplicabilă a celor doi hoţi de vite. Aşa că planul nostru tot ar fi eşuat. Rooster era dispus să arunce întreaga vină în cârca lui LaBoeuf. Când am ajuns eu cu caii la poalele dealului, îl ocăra pe texan de mama focului. Sunt sigură că cei doi ar fi ajuns să se încaiere, dacă LaBoeuf n-ar fi fost înnebunit de durere din pricina unei răni. Un glonţ îi izbise patul armei – şi aşchii de lemn şi schije de plumb îi sfâşiaseră carnea în partea de sus a braţului. LaBoeuf zicea că nu văzuse bine din poziţia în care se afla şi că tocmai se muta într-un loc mai potrivit, când i-au ajuns în ureche cele trei împuşcături trase de Lucky Ned Pepper. A crezut că începuse lupta şi, cum stătea ghemuit, s-a ridicat şi l-a luat repede la ochi pe individul considerat de el drept căpetenia bandiţilor.

[3] Norocosul.

Rooster a zis că asta era o minciună bine ticluită şi l-a acuzat pe LaBoeuf că adormise şi că, trezindu-se la auzul împuşcăturilor, a apăsat pe trăgaci cuprins de panică. Cred însă că dreptatea era de partea lui LaBoeuf; prima lui împuşcătură lovise şi omorâse calul lui Lucky Ned Pepper. Dacă ar fi tras, aşa cum susţinea Rooster, sub imperiul panicii, ar fi fost el cât pe-aci să-l nimerească din primul foc pe şeful bandiţilor? Pe de altă parte, LaBoeuf pretindea că e trăgător experimentat şi, dacă ar fi fost atent şi ar fi tras, cu premeditare, nu şi-ar fi atins oare ţinta? Ciondăneala lor m-a făcut să-mi pierd răbdarea. Cred ca Rooster era supărat din două motive: ratase miza, iar Lucky Ned Pepper îl trăsese din nou pe sfoară.

Cei doi nu făceau nici un gest ca să pornească pe urmele bandei de hoţi, şi eu am sugerat că mai bine ar face-o. Rooster a spus că ştia unde se duc să se ascundă şi că n-avea chef să nimerească, de-a lungul drumului, în vreo capcană. LaBoeuf i-a atras atenţia că noi avem cai proaspeţi, pe când ai lor erau sleiţi de puteri. Mai zicea că putem să le găsim cu uşurinţă urma şi să-i prindem, fără a le mai da răgaz. Dar Rooster voia să ducă bandiţii morţi şi caii furaţi la McAlester şi să ceara din vreme recompensa oferită de căile ferate M.K. & T. O puzderie de şerifi, agenţi de căi ferate şi informatori, spunea el, au să-şi vâre curând naşul în afacerea asta.

LaBoeuf îşi freca braţul rănit cu zăpadă, încercând să oprească sângele. Şi-a scos eşarfa de la gât şi a dat s-o folosească drept bandaj, dar n-a putut s-o înfăşoare cu o singură mână şi eu l-am ajutat. Privindu-mă cum oblojesc braţul texanului, Rooster mi-a spus:

— De ce te amesteci? Du-te înăuntru şi fă nişte cafea!

— N-o să-mi ia mult timp, am răspuns.

— Lasă-l şi fă cafeaua!

— Nu fi prost, l-am repezit eu.

Rooster s-a îndepărtat şi eu am terminat de bandajat braţul. Am încălzit apoi terciul, culegând din el gunoaiele, şi am fiert nişte cafea pe vatră. LaBoeuf a intrat după Rooster în vizuina unde se aflau animalele; acolo au legat cei şase cai laolaltă, folosind căpestrele şi o funie lungă, după care au azvârlit cele patru cadavre pe spinarea lor, ca pe nişte saci cu porumb. Murgul care îi aparţinuse lui Moon sărea mereu într-o parte, îşi arăta dinţii şi nu îngăduia să i se pună în spinare stăpânul mort. Au găsit un alt cal, mai puţin sensibil.

Rooster nu i-a putut identifica pe bărbatul care s-a întors din

drum ca să sară în ajutorul lui Ned Pepper. Am spus „bărbat”, dar era de fapt doar un băieţandru, nu cu mult mai mare decât mine. Rămăsese cu gura deschisă şi eu nu suportam să-l privesc. Haze era bătrân. Avea o faţă măslinie, zbârcită. Cei doi s-au chinuit destul până să-i smulgă revolverul din mâna cuprinsă de „încleştarea morţii”.

Au găsit calul lui în pădurea din apropiere. Nu era rănit. Purta în spinare doi saci de cânepă şi în aceşti saci se aflau vreo treizeci şi cinci de ceasuri, inele de damă, câteva pistoale şi cam şase sute de dolari în bancnote şi monede. Pradă de la pasagerii Expresului Katy! Tot cercetând terenul pe care luptaseră bandiţii, LaBoeuf a descoperit nişte tuburi de cartuşe făcute din cupru. I le-a arătat lui Rooster.

— Ce sunt astea? am întrebat eu.

— Tuburi calibru patruzeci şi patru, de la o puşcă Henry.

Mai deţineam astfel o cheie. Dar nu puseserăm mâna pe Chaney. Nici măcar nu dăduserăm ochii cu el. Am mâncat în grabă terciul acela indian şi am părăsit locul.

Până la şoseaua spre Texas nu era decât o oră de mers călare. Alcătuiam o caravană în toată puterea cuvântului. Cine s-ar fi nimerit pe-acolo în dimineaţa aceea luminoasă de decembrie ar fi întâlnit doi şerifi cu ochii roşii şi o fetişcană somnoroasă de pe lângă Dardanelle, statul Arkansas, călărind spre sud la pas şi mânând din urmă şapte cai. Dacă ar fi privit mai bine, ar fi văzut că patru dintre aceştia aveau în spinare cadavre de tâlhari înarmaţi şi de hoţi de vite. Pe drum am şi întâlnit, de fapt, câţiva oameni, şi ei au rămas uluiţi, minunându-se de înspăimântătoarea noastră încărcătură.

Câţiva chiar auziseră despre jefuirea trenului. Un bărbat, un indian, ne-a spus că bandiţii s-ar fi ales cu şaptesprezece mii de dolari, bani lichizi. Alţi doi, dintr-o cabrioletă, că ar fi vorba de şaptezeci de mii de dolari. O diferenţă destul de mare!

Amănuntele privind atacul erau aproximativ exacte. Iată cum s-au petrecut lucrurile. Bandiţii distruseseră macazul de la Wagoner’s Switch şi forţaseră trenul s-o ia pe o linie secundară, pentru transportul vitelor. Apoi i-au luat ca ostateci pe mecanic şi pe fochist şi i-au ameninţat cu moartea dacă slujbaşul de la căile ferate nu deschide uşa vagonului poştal. Slujbaşul era însă un om curajos şi a refuzat sa deschidă. Hoţii l-au ucis atunci pe fochist. Dar slujbaşul continua să se ţină tare pe poziţie. Bandiţii au spart uşa cu dinamită şi bietul om a murit în timpul exploziei. Pentru deschiderea seifului au folosit şi mai multă dinamită. În

vremea asta, doi dintre ei umblau prin vagoane cu pistoalele armate şi culegeau „prada” de la pasageri. Un ins din vagonul de dormit a protestat împotriva unei asemenea ofense; s-au repezit la el plini de furie şi l-au rănit la cap cu ţeava pistolului. În afară de fochist şi de slujbaş, el a fost singurul care a avut de suferit. Bandiţii purtau pălăriile trase pe ochi şi îşi acoperiseră faţa cu batiste, dar Lucky Ned Pepper a fost recunoscut după statura lui mică şi după felul în care poruncea. În rest, n-au identificat pe nimeni. Aşa a fost jefuit Expresul Katy la Wagoner’s Switch.

Se călărea uşor pe şoseaua spre Texas. Era largă şi, după cum o descrisese Rooster, bine bătătorită. Ieşise soarele şi zăpada se topea cu repeziciune sub dogoarea şi sub razele binefăcătoare ale bătrânului astru.

Între timp, poate ca să-şi mai mute gândul de la braţul care-l durea, LaBoeuf începuse să fluiere.

— Lua-i-ar dracu pe ăia care fluieră, a exclamat Rooster.

Nu erau cele mai potrivite cuvinte, dacă voia într-adevăr să-l oprească. Ca să-i arate că puţin îi pasă de părerea lui Rooster, LaBoeuf s-a simţit obligat să fluiere mai departe. După o vreme a scos din buzunar o harfă evreiască şi s-a pornit să zdrăngăne la ea. Cânta melodii pentru vioară. Anunţa dinainte „Bucuria soldatului”, de pildă, apoi începea să cânte. Pe urmă „Flăcăul cel amărât”, şi iar cânta. Pe urmă „8 ianuarie”, şi din nou se punea pe cântat. Toate melodiile sunau cam în acelaşi fel.

— Ai vrea să asculţi ceva în mod deosebit, Cogburn? a întrebat la un moment dat LaBoeuf.

Încerca să-l scoată din „sărite”. Rooster n-a răspuns nimic. Înainte de a-şi strânge ciudatul instrument, LaBoeuf a mai cântat nişte balade. După câteva minute l-a întrebat pe Rooster, arătând spre revolverele lui mari, din coburii şeii:

— Le-ai avut pe astea şi în război?

— Le am de multă vreme, i-a răspuns Rooster.

— Presupun că ai fost la cavalerie.

— Am uitat cum se numea.

— Eu mi-am dorit să fiu la cavalerie, a spus LaBoeuf, dar eram prea tânăr şi n-aveam nici cal. Totdeauna am regretat asta. Am intrat în armată în ziua când am împlinit cincisprezece ani şi am luat parte la ultimele şase luni de război. Mama plângea, căci fraţii mei nu dăduseră de trei ani pe acasă. Se înrolaseră de la prima bătaie a tobei. În armată m-au dat la aprovizionare, unde tot cântăream carnea de vită şi sacii cu ovăz pentru generalul Kirby-Smith, la Shreveport. Ce îndeletnicire pentru un soldat

putea fi asta? Voiam să scap de la serviciul Trans-Mississippi şi să plec în est. Să văd şi eu o bătălie adevărată. Spre sfârşitul războiului mi s-a ivit ocazia; am plecat acolo cu un ofiţer de la aprovizionare, maiorul Burks, care tocmai fusese transferat în Virginia. Eram un grup de douăzeci şi cinci de oameni şi am ajuns tocmai la timp pentru a vedea bătăliile de la Five Forks şi Petersburg, după care totul s-a sfârşit. Regret şi acum că nu am reuşit să lupt alături de Stuart, de Forrest sau de alţii ca el. Shelby ori Early.

Rooster a rămas tăcut.

— Cred că şase luni ţi-au fost de ajuns, i-am spus eu.

— Nu! Sună poate ca o laudă prostească, dar nu mi-au fost de ajuns. Când am auzit de capitulare, aproape că am căzut la pat.

— Tatăl meu spunea că a fost fericit să se poată întoarce acasă. Mai să-şi dea sufletul pe drum.

Apoi LaBoeuf i s-a adresat lui Rooster:

— E greu de crezut că un om nu reuşeşte să-şi amintească unde a servit în timpul războiului. Nu-ţi aminteşti nici măcar regimentul?

— Am impresia că i se zicea „serviciul gloanţelor”. Am slujit acolo vreme de patru ani.

— N-ai o părere prea grozavă despre mine, Cogburn! Aşa e?

— Atâta vreme cât îţi ţii gura, nici nu mă gândesc la tine.

— Te înşeli în privinţa mea.

— Nu-mi plac discuţiile de felul ăsta. Parcă-i pălăvrăgeală de muieri.

— La Fort Smith mi s-a spus că ai fost cu Quantrill şi cu banda lui de la graniţă.

Rooster nu i-a răspuns nimic. LaBoeuf a continuat:

— Am auzit că nici nu erau soldaţi, ci tâlhari sadea.

— Aşa am auzit şi eu.

— Am auzit că la Lawrence, în Kansas, au ucis femei şi copii.

— Am auzit şi asta. E o minciună sfruntată.

— Ai fost şi acolo?

— Unde?

— În incursiunea de la Lawrence.

— Au circulat o groază de minciuni despre ea.

— Negi că au împuşcat militari şi civili, deopotrivă, şi că au dat foc oraşului?

— Jim Lane ne-a scăpat. În ce armată ai fost domnule?

— Mai întâi am fost la Shreveport, cu Kirby-Smith…

— Da, am auzit de serviciile alea. Şi de *partea* cui ai fost?

— Am fost în armata Virginiei de Nord, Cogburn, şi nu mă ruşinez câtuşi de puţin când o spun. Mai glumeşti şi acum pe socoteala chestiei asteia? Încerci doar să dai o reprezentaţie pentru Mattie cu ceea ce crezi că e un limbaj ascuţit.

— Pălăvrăgeală de muiere!

— Aşa, aşa. Scoate-mă nătărău în ochii fetei.

— Cred că te-a ghicit şi singură destul de bine.

— Te înşeli în privinţa mea, Cogburn, şi nu-mi place cum vorbeşti.

— Nu-i treaba ta. Nici asta, şi nici nimic în legături cu căpitanul Quantrill.

— *Căpitanul* Quantrill!

— Mai bine ai trece peste un asemenea subiect.

— Căpitan de ce anume?

— Dacă vrei gâlceavă, îţi stau la dispoziţie. Dacă nu, las-o baltă.

— *Căpitanul* Quantrill. Asta-i bună.

Mi-am îmboldit calul şi, ajungând între ei, am spus:

— Mi-a trecut ceva prin minte. Ia ascultaţi. Erau şase tâlhari şi doi hoţi de vite, şi în vizuină nu erau decât şase cai. Cum se explică asta?

Rooster a răspuns:

— Nu le trebuiau decât şase cai.

Am continuat:

— Da, dar în ăştia şase intră şi caii lui Moon şi Quincy. De furat erau doar patru.

— I-ar fi luat şi pe ceilalţi doi şi i-ar fi schimbat mai târziu. N-ar fi făcut-o pentru prima oară.

— Atunci ce s-ar fi întâmplat cu Moon şi cu Quincy?

— Le-ar fi rămas caii obosiţi.

— Ah, uitasem de ei.

— I-ar fi schimbat doar pentru câteva zile.

— M-am gândit că Lucky Ned Pepper plănuia probabil să-i omoare pe cei doi. Ar fi fost un aranjament perfid, dar în felul ăsta Moon şi Quincy n-ar mai fi putut să „ciripească”. Ei, ce zici?

— Nu, Ned n-ar face una ca asta.

— De ce nu? N-au ucis azi-noapte în tren, el împreună cu banda lui de nelegiuiţi, un fochist şi un slujbaş?

— Dacă n-are un motiv anume, Ned nu se-ncurca să ucidă oamenii. N-o face decât dintr-un motiv temeinic.

— Poţi crede ce vrei, dar eu una sunt convinsă că trădarea intră foarte bine în planurile lui.

În aceeaşi dimineaţă, pe la ora zece, am ajuns la prăvălia lui J. J. McAlester. Oamenii s-au îngrămădit să vadă trupurile celor ucişi, după care au urmat icnete de spaimă şi şuşoteli; spectacolul era îngrozitor, cu atât mai îngrozitor cu cât dimineaţa de iarnă era mai plină de soare şi de veselie. Trebuie să fi nimerit în zi de târg, fiindcă în apropierea prăvăliei se zăreau cai legaţi şi căruţe. Calea ferată trecea chiar prin spate. Cu excepţia prăvăliei şi a câtorva case ori construcţii amărâte din buşteni, nu se înălţa acolo mai nimic, deşi, dacă mi-aduc bine aminte, mica localitate era una dintre cele mai răsărite aşezări din ţinutul indienilor choctaw. Azi prăvălia face parte din modernul orăşel McAlester, statul Oklahoma, unde vreme îndelungată „rege a fost cărbunele”.

Pe vremea aceea nu exista în aşezare nici un doctor, ci doar un tânăr indian priceput oarecum într-ale medicinei, în stare să bandajeze rănile sau să îngrijească oasele rupte. S-a dus şi LaBoeuf să fie pansat.

Eu am plecat cu Rooster, care-şi căuta un cunoscut, un ofiţer de la postul de poliţie indiană Choctaw Light Horse, căpitanul Boots Finch. Postul ăsta de poliţie ancheta doar crimele indienilor; când erau implicaţi şi albi, nu mai avea nici o autoritate. L-au găsit pe căpitan într-o baracă. Stătea lângă sobă, pe o ladă, şi un alt indian îl tundea. Era un bărbat subţirel la trup şi cam de-o vârstă cu Rooster. Nici el şi nici frizerul nu bănuiau ce vâlvă stârnise sosirea noastră.

Rooster s-a strecurat în spatele căpitanului, l-a gâdilat sub coaste cu amândouă mâinile şi i-a spus:

— Cum o mai duci cu sănătatea, Boots?

Căpitanul a tresărit, a apucat pistolul şi abia pe urmă a văzut cine era.

— Aş zice că bine, Rooster. Ce te aduce la oraş atât de devreme?

— Ăsta e oraş? Credeam că sunt undeva în afara oraşului…

Căpitanul Finch a răspuns glumei cu un hohot de râs:

— Trebuie să fi călărit repede dacă te afli aici pentru afacerea de la Wagoner’s Switch.

— Cam pentru asta am venit, într-adevăr.

— E isprava lui Ned Pepper, însoţit de alţi cinci. Cred că ştii.

— Da. Pe cât au pus mâna?

— Domnul Smaliwood zice că din seif au luat şaptesprezece mii de dolari bani gheaţă, plus un teanc de scrisori recomandate. Încă nu se cunosc toate pretenţiile călătorilor. Mi-e teamă că la

noi te afli pe o urmă cam firavă…

— Când l-ai văzut ultima oară pe Ned?

— Mi s-a spus că a fost prin oraş acum două zile. Împreună cu Haze şi cu un mexican călare pe un cal rotofei, numai pete. Personal nu i-am văzut. Nu se mai întorc ei aici.

— Mexicanul e Bob, a spus Rooster.

— Tânărul?

— Nu, bătrânul, Bob Mexicanul „get-beget”, din Fort Worth.

— Auzisem că l-au ciuruit rău de tot la Denison şi că s-ar fi lăsat de nelegiuiri.

— E greu să-l omori pe Bob. Nu-l atingi aşa, cu una, cu două. Dar eu caut un alt tip. Cred că face parte din banda lui Ned. E scund, are un semn negru pe faţă şi o puşcă Henry.

Căpitanul Finch a rămas câteva clipe gânditor.

— Nu, după toate informaţiile mele, aici au fost doar trei persoane. Haze, Bob Mexicanul şi Ned. Ţinem casa muierii lui sub supraveghere. E pierdere de vreme şi treaba nici nu mă priveşte, dar am trimis un om acolo.

— E curată pierdere de vreme, a spus Rooster. Cam ştiu eu pe unde se învârte Ned.

— Da, cred că ştiu şi eu, dar ar fi nevoie de vreo sută de şerifi ca să-l scoată din locul ăla.

— Nu chiar de-o sută.

— De mai puţini, într-adevăr, numai să fie indieni choctaw. Potera din august câţi avea? Patruzeci?

— Spre cincizeci, a spus Rooster. Acţiunea a condus-o atunci, sau mai bine zis n-a condus-o, Joe Schmidt. Acum o conduc eu.

— Mă miră că şeriful cel mare te-a lăsat liber, fără nici un fel de supraveghere, pe urmele unui asemenea vânat.

— De data asta n-a avut ce face.

— Te-aş putea duce acolo, Rooster, să-ţi arăt cum să-l scoţi pe Ned din bârlog.

— Ai putea chiar acum? Deşi un indian face prea mult zgomot pentru gustul meu. Nu ţi se pare, Gaspargoo?

Era numele frizerului. Acesta a râs, ducându-şi mâna la gură. Gaspargoo mai e şi numele unui peşte bun de mâncat.

— Poate te întrebi cine sunt, m-am adresat eu căpitanului.

— Da, chiar m-am întrebat, a spus el. Am avut impresia că eşti o pălărie ambulantă.

— Mă cheamă Mattie Ross. Individul cu semn negru pe obraz îşi zice Tom Chaney, l-a împuşcat şi l-a jefuit pe tata la Fort Smith. Chaney era beat, iar tatăl meu n-avea nici o armă în

momentul acela.

— E o ruşine, a spus căpitanul.

— Când o să dăm de urma lui, o să-i tragem o ciomăgeală, o să-l legăm şi o să-l ducem înapoi la Fort Smith, am adăugat eu.

— Vă urez noroc. Prezenţa lui aici nu ne face nici o plăcere.

— Boots, dă-mi o mână de ajutor, i s-a adresat Rooster din nou. Am curăţat patru inşi: Haze, un ţângău, Emmett Quincy şi Moon Garrett. Mă grăbesc şi aş dori să ştiu dacă primeşti să-i îngropi tu în locul meu.

— Sunt morţi?

— Toţi patru. Cum zice judecătorul? Ravagiile provocate de ei au luat sfârşit.

Căpitanul Finch şi-a scos prosopul de la gât. Apoi au venit cu noi, şi el şi frizerul, până la locul unde ne legaserăm caii. Rooster le-a povestit despre încăierarea din jurul colibei.

Căpitanul îi apuca pe morţi de păr, unul după altul, şi când recunoştea vreo faţă mormăia şi pronunţa numele celui ucis. Haze era chel, aşa că i-a săltat capul trăgându-l de urechi. Am aflat că puştiul se numea Billy. Taică-său avea un joagăr mecanic pe South Canadian, ne-a spus căpitanul, şi o familie numeroasă. Billy făcea parte dintre fraţii mai mari şi-l ajuta sa fabrice cheresteaua. Nu se ştia să mai fi fost amestecat şi înainte în vreo asemenea drăcovenie. Cât despre ceilalţi trei, căpitanul nu putea spune dacă aveau sau nu rude care să le revendice trupurile.

— În ordine, a declarat Rooster. Dă-l pe Billy familiei, iar pe ceilalţi îngroapă-i. O să le afişez numele la Fort Smith şi, dacă îi vrea cineva, poate veni să-i dezgroape.

S-a dus apoi în spatele cailor, lovindu-i uşor peste crupă.

— Ăştia patru au fost furaţi de la domnul Burlingame. Ăştia trei de-aici au aparţinut lui Haze, Quincy şi Moon. Ia pe ei cât poţi, vinde şi şeile, puştile şi hainele şi opreşte-ţi jumătate din bani. E-n ordine?

— I-ai promis lui Moon că banii de pe catrafuse îi trimiţi fratelui său, i-am amintit eu.

— Am uitat unde a spus să-i trimit.

— Pe adresa şefului bisericii metodiste din Austin, Texas. Fratele lui e predicator şi se numeşte George Garrett.

— Austin sau Dallas?

— Austin.

— Ştii precis?

— Austin era.

— Bine, atunci scrie-i căpitanului adresa. Trimite-i omului zece

dolari, Boots, şi spune-i că fratele lui a fost ucis şi înmormântat aici.

— Vă duceţi pe la domnul Burlingame? a întrebat căpitanul Finch.

— N-avem timp, i-a răspuns Rooster. Aş dori să-l anunţi tu. Ca să ştie că Rooster Cogburn a fost omul care i-a găsit caii.

— N-ai vrea să-i scrie fetiţa asta cu ditamai pălăria un bilet?

— Cred că, dacă o să-ncerci, o să-ţi poţi aminti.

Căpitanul Finch a strigat apoi câteva cuvinte spre băieţii care stăteau şi se zgâiau la noi. Am bănuit că le spusese în limba lor, a indienilor choctaw, să se îngrijească de cai şi de îngroparea trupurilor. A fost nevoie să le vorbească din nou, şi încă foarte răstit, ca să-i facă să se apropie de leşuri.

Agentul de la căile ferate era un individ mai în vârstă, pe nume Smaliwood. Ne-a lăudat pentru curajul nostru şi a fost foarte încântat la vederea sacilor cu bani şi cu bijuterii pe care îi recuperaserăm. Aţi putea crede că Rooster nu dădea înapoi când era vorba să-şi însuşească lucrurile morţilor, dar pot să vă spun că nu s-a atins nici măcar de-o para din banii smulşi în tren călătorilor sub ameninţarea armei. Smaliwood a privit prada şi a spus că asta va ajuta, cu siguranţă, la acoperirea pierderii, deşi el personal ştie din experienţă *ca* unii păgubaşi vor depune plângeri exagerate.

Îl cunoscuse pe slujbaşul ucis şi ne-a spus că omul, salariat loial, se afla de câţiva ani la căile ferate M.K.&T. În tinereţe fusese un bine cunoscut alergător din Kansas. Şi-a dovedit curajul până-n ultima clipă. Smaliwood nu-l cunoştea însă pe fochist. În ambele cazuri, ne-a spus ei, compania M.K.&T. va încerca să facă ceva pentru familiile îndoliate, deşi vremurile erau grele şi profiturile mici. Smaliwood i-a mai asigurat pe Rooster că societatea va avea grijă şi de el, cu condiţia să „cureţe” banda lui Lucky Ned Pepper şi să recupereze şi restul fondurilor.

L-am sfătuit pe Rooster sa ceară şi să obţină de la Smaliwood o declaraţie scrisă în acest sens, precum şi o chitanţă privind „captura”, descrisă obiect cu obiect şi purtând data eliberării. Smaliwood avea o fire destul de precaută şi nu voia să-şi ia obligaţii prea mari în numele companiei, dar noi tot am obţinut de la el o chitanţă şi o declaraţie cum că Rooster adusese în ziua respectivă trupurile neînsufleţite a doi bărbaţi „care, pretindea el, luaseră parte la atacul trenului”. Eu cred că Smaliwood era un gentleman, dar gentlemenii sunt şi ei oameni, şi se poate

întâmpla câteodată să-i lase şi pe ei memoria. Afacerile sunt afaceri.

Domnul McAlester, stăpânul prăvăliei, era un bărbat cumsecade din Arkansas. Şi el ne-a lăudat pentru faptele noastre şi ne-a dat prosoape, câteva oale cu apă fierbinte şi săpun parfumat. Nevastă-sa ne-a oferit un prânz ţărănesc gustos, cu lapte bătut proaspăt. La masa aceea bogată ni s-a alăturat şi LaBoeuf. Indianul reuşise să-i îndepărteze toate aşchiile şi schijele de plumb şi-i legase strâns braţul. Fireşte, braţul rămăsese ţeapăn şi încă umflat, dar texanul tot îl putea mişca un pic.

După ce am mâncat pe săturate, nevasta lui McAlester m-a întrebat dacă n-aş vrea să mă întind puţin în patul ei şi să trag un pui de somn. Aveam o poftă grozavă s-o fac, dar le-am înţeles imediat planul. Îl observasem la masă pe Rooster cum vorbeşte cu ea într-ascuns. Am tras concluzia că din nou voia să scape de mine.

— Mulţumesc, doamnă, nu sunt obosită.

A fost cea mai gogonată minciună din viaţa mea. N-am plecat chiar atunci, deoarece Rooster a descoperit că Bo, calul lui, îşi pierduse una dintre potcoavele din faţă. Ne-am dus la o mică fierărie. În vreme ce aşteptam acolo, LaBoeuf a reparat patul spart al carabinei Sharps, legându-l cu sârmă. Rooster îl zorea tot timpul pe fierar, căci nu era dispus să mai zăbovească acolo. Dorea să-şi păstreze avansul faţă de potera şerifilor care, ştia el, se şi porniseră să răscolească tufişurile în căutarea lui Ned Pepper şi a bandei sale.

— Surioară, a sosit timpul să mă mişc mai departe, mi-a spus el. Până unde vreau s-ajung eu acum, e cale de-o zi întreagă în spinarea calului. O să aştepţi aici, şi doamna McAlester o să aibă grijă de tine. Mă întorc mâine sau poimâine cu omul nostru.

— Nu, merg şi eu, am spus.

— Dacă tot a venit până aici, s-a băgat în vorbă LaBoeuf.

— Îi ajunge, a replicat Rooster.

— Crezi că am de gând să renunţ când suntem atât de aproape?

— E ceva adevăr în spusele ei, Cogburn, a intervenit LaBoeuf. După mine, s-a descurcat mulţumitor. Aş zice chiar că şi-a câştigat o bună reputaţie. Asta e părerea mea.

Rooster a ridicat mâna şi l-a întrerupt:

— Foarte bine, aşa să fie. Mi-am exprimat punctul de vedere. N-o să discutăm la nesfârşit despre „reputaţia” pe care şi-a

câştigat-o.

Am plecat de-acolo pe la prânz, luând-o spre est, cu o uşoară deviere către sud. Rooster exagerase când spusese că e cale de-o zi întreagă. Uriaşul Bo, cu picioarele lui lungi, mergea mult mai repede decât caii noştri, dar după câteva mile greutatea a început să-şi spună cuvântul şi, de la o vreme, Negruţ şi poneiul lăţos al lui LaBoeuf au prins să micşoreze distanţa care-i despărţea de el. Am călărit vreo patruzeci de minute ca nişte diavoli, apoi ne-am oprit, am descălecat şi am făcut pe jos câţiva paşi, lăsând caii să se odihnească. Pe când ne plimbam astfel, şi-a făcut apariţia un călăreţ care, strigându-ne, ne-a ajuns din urmă. Ne aflam în prerie şi l-am zărit încă de departe cum se apropia.

Era căpitanul Finch. Ne aducea veşti interesante. Ne-a spus că la puţină vreme după ce plecaserăm noi de la McAlester, i s-a dat de ştire că Odus Wharton a fugit din închisoarea de la Fort Smith. Evadarea a avut loc în zorii zilei. Iată cum s-au petrecut lucrurile. Nu mult după gustarea de dimineaţă, doi deţinuţi de încredere au adus un butoi cu rumeguş pentru scuipătorile din închisoarea aia puturoasă. Era destul de întuneric înăuntru şi, într-un moment în care gardienii nu se uitau la ei, cei doi deţinuţi i-au ascuns în butoi pe Wharton şi pe încă un criminal condamnat la moarte. (Şi unul şi celălalt erau subţirei şi nu cântăreau mai nimic.) Apoi i-au scos afară, redându-le libertatea. O evadare îndrăzneaţă, în plină zi, cu butoiul! O „ispravă” inteligentă! Deţinuţii de încredere au fugit împreună cu condamnaţii şi mai mult ca sigur că au încasat bani buni pentru cutezanţa lor.

Auzind veştile, Rooster nu păru supărat sau tulburat în vreun fel, ci numai amuzat. Poate că faptul o să vă mire. Dar avea motivele lui – şi unul dintre ele era acela că Wharton pierduse orice şansă de a mai obţine comutarea pedepsei de către preşedintele R. B. Hayes; în plus, evadarea urma să-i aducă domnului Goudy necazuri la Washington şi, fără îndoială, o mare pierdere bănească, întrucât clienţii care-şi rezolvă singuri problemele nu prea se grăbesc să achite notele de plată avocatului.

— M-am gândit că e bine să afli toate astea, a spus căpitanul Finch.

— Apreciez gestul tău, Boots. Apreciez faptul că ai bătut atâta drum până aici.

— Wharton o să te caute.

— Dacă nu-i pasă de propria lui persoană, o să mă găsească.

Căpitanul Finch a privit spre LaBoeuf, apoi i s-a adresat din nou lui Rooster:

— El a împuşcat calul de sub Ned?

— Da, el e faimosul ucigaş de cai din El Paso, Texas. Are de gând să-i lase pe toţi să meargă pe jos. Spune că în felul ăsta le limitează numărul nelegiuirilor.

De furie, faţa palidă a lui LaBoeuf s-a făcut roşie ca racul.

— Era foarte puţină lumină şi am tras fără să mai am vreme să-mi sprijin puşca de ceva.

Căpitanul Finch l-a liniştit:

— Nu e nevoie să-ţi ceri scuze pentru împuşcătura aia. Mult mai mulţi au dat greş decât au reuşit să-l atingă pe Ned.

— Nu-mi ceream scuze, a spus LaBoeuf. Explicam doar împrejurările.

— Şi lui Rooster, aici de faţă, i-a scăpat de vreo câteva ori Ned, cu cal cu tot, a precizat căpitanul. Şi acum e pe cale să-i scape din nou.

Rooster avea o sticlă cu ceva whisky pe fund.

— Continuă tu să gândeşti în felul ăsta, a mârâit el.

A dat gata băutura din vreo trei înghiţituri, a vârât la loc dopul şi a azvârlit sticla în aer. Şi-a scos revolverul şi a tras de două ori, dar n-a nimerit-o. Sticla a căzut, rostogolindu-se, şi Rooster a mai tras în ea de vreo două trei ori, şi a făcut-o ţăndări, acolo pe pământ. Şi-a scos apoi săculeţul cu gloanţe şi şi-a încărcat din nou pistolul.

— Iar îmi bagă chinezul meu pe gât gloanţe dintr-astea ieftine.

— Şi eu care credeam că te bate soarele în ochi. Vreau să zic în ăla pe care-l mai ai, a spus LaBoeuf.

Rooster a împins la loc butoiaşul.

— Ochi, da? Îţi arăt eu ţie ochi!

A scos sacul cu turtiţe din bagajele de la şa, a luat o turtiţă, a aruncat-o în aer, a ţintit şi a dat greş. A aruncat apoi încă una şi a reuşit s-o nimerească. Turtiţa s-a făcut fărâme. Părea să fie încântat acum de sine însuşi, căci a scos din bagaje o sticlă proaspătă de whisky şi s-a cinstit cu o duşcă.

LaBoeuf a pus mâna pe revolver, a scos două turtiţe şi le-a aruncat pe amândouă în sus. A tras cu mare repeziciune, dar n-a nimerit decât una. Căpitanul Finch a încercat şi el cu două deodată, însă nu i-a mers deloc figura. A încercat apoi cu una singură şi a avut succes. Rooster a aruncat tot două deodată şi a nimerit numai una. Au băut whisky şi au prăpădit vreo şaizeci de turtiţe. N-a reuşit nici unul să le nimerească pe amândouă dintr-o

împuşcătură cu revolverul, dar a făcut-o până la urmă căpitanul Finch, folosind puşca cu repetiţie Winchester, în vreme ce turtiţele i le arunca altcineva. Un timp a fost amuzant, deşi nu era nimic educativ în toată chestia asta. Îmi pierdeam din ce în ce mai mult răbdarea.

— Haideţi, sunt sătulă până peste cap, am spus eu. N-ajungem nicăieri dacă staţi şi împuşcaţi turte aici în prerie.

Acum Rooster îşi folosea carabina, iar turtiţele le arunca pentru el căpitanul.

— Azvârle acum la înălţime şi nu atât de departe, i-a spus Rooster.

În cele din urmă căpitanul Finch şi-a luat rămas bun şi a plecat, tot pe drumul pe care venise. Ne-am continuat călătoria spre est, având drept ţintă munţii Winding Stair. Pierduserăm o bună jumătate de oră cu împuşcăturile alea prosteşti, dar şi mai rău decât atâta, Rooster se apucase acum să bea.

Continua să bea, chiar şi în timp ce călărea, lucru ce părea destul de dificil. Nu pot spune că îşi încetinea din cauza asta ritmul, dar devenea pur şi simplu stupid. De ce-or *ţine* oamenii cu tot dinadinsul să fie stupizi? Ne-am păstrat acelaşi ritm rapid, călărind din greu vreme de vreo patruzeci sau cincizeci de minute, apoi am mers iarăşi pe jos o bucată. Cred că plimbările astea pe jos constituiau o odihnă mai necesară pentru mine decât pentru cai. N-am pretins niciodată că aş fi rezistentă ca un cowboy. Negruţ nu se legăna. Avea suflu bun şi era în aşa fel alcătuit, încât nu l-ar fi lăsat pe poneiul lui LaBoeuf să i-o ia înainte la loc deschis. Da, puteai să juri că e un căluţ de curse!

Străbăteam câmpii întinse, urcam dealuri calcaroase acoperite cu păduri şi ne croiam drum printre tufişurile din văi şi peste pâraiele îngheţate. Zăpada se topise în bună parte sub razele mângâietoare ale soarelui, dar odată cu umbrele purpurii ale amurgului, care coborau în toată măreţia lor, a început să scadă şi temperatura. Din pricina efortului eram încălziţi straşnic, şi aerul rece al nopţii ne-a făcut mai întâi bine, dar apoi, după ce am rărit pasul, a prins să ne cam supere. Pe întuneric nu mai călăream atât de repede, căci am fi pus în primejdie caii. LaBoeuf zicea că soldaţii din detaşamentele de cavalerie călăreau adeseori noaptea, ca să evite soarele puternic al Texasului, şi că lui treaba asta i se părea acum un fleac. Nici pe mine nu mă deranja. Dar nici nu mă bucuram când se întâmpla să alunecăm sau să ne pierdem echilibrul în vreme ce urcam pantele abrupte ale munţilor Winding Stair. Pe-acolo sunt multe

păduri de pini, şi noi rătăceam când într-o parte, când în alta prin întunericul lor gros. Rooster ne-a oprit de două ori, descălecând şi căutând semne în jur. E puţin spus că se îmbătase. Mai târziu a început să vorbească de unul singur şi iată ce mi-a fost dat să aud într-un rând din gura lui:

— Mda, noi am făcut tot ce s-a putut numai cu ce aveam. Eram în război. Aveam doar revolvere şi cai.

Am presupus că medita la cuvintele grele pe care i le spusese LaBoeuf în legătură cu serviciul lui militar. Vocea i se făcea din ce în ce mai puternică, dar nu puteai să ştii dacă vorbeşte tot cu sine însuşi sau dacă ni se adresează nouă. Cred că şi una şi alta. În timpul urcuşului, pe un prag mai lung, a căzut de pe cal, dar s-a ridicat repede în picioare şi a încălecat la loc.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, a spus. Bo a călcat greşit, nimic altceva. L-a ajuns oboseala. Asta nu e urcuş abrupt. Am cărat eu o sobă de fier pe povârnişuri mult mai repezi, başca nişte carne de porc. Am pierdut paisprezece hălci pe un prag stâncos, şi bătrânul bucătar nici n-a clipit. Am fost un căruţaş destul de bun, m-am înţeles întotdeauna cu catârii, dar cu vitele e altceva. Nu le poţi conduce la fel de uşor ca pe catâri. Le porneşti şi le întorci cu mare greutate, iar de oprit să nu mai vorbim. Am avut nevoie de ceva timp ca să învăţ. Carnea de porc ajunsese la preţuri straşnice, dar bătrânul bucătar era negustor de treabă şi m-a lăsat să lucrez în parte. Da, domnule, plătea şi lefuri bune. Scotea bani, nu glumă, şi nu-l deranja dacă ajutorul lui câştiga şi el. Păi, să-ţi spun eu cât scotea. Cincizeci de mii de dolari pe an cu căruţele alea, dar nu prea se bucura de sănătate. Mereu îl dobora câte ceva. Umbla aplecat în faţă şi avea gâtul ţeapăn din pricina rachiului cu ghimbir. Era nevoit să te privească uite-aşa printre laţele care-i atârnau pe obraz, în afara cazului când stătea întins, şi, cum spuneam, prostănacul ăla bogat era mai toată vremea bolnav. Avea un păr des, castaniu, şi aşa şi l-a păstrat până la moarte. E drept că atunci când a murit era tânăr. Doar părea bătrân. Pe lângă grija afacerilor, toată viaţa l-a mai ros şi o tenie de vreo şapte metri lungime, şi asta îl făcea să pară atât de bătrân. În cele din urmă l-a dat gata. Nimeni n-a ştiut, până după moartea lui, c-o avea, deşi băga în el ca un salahor, câte cinci sau şase mese bune pe zi. Dacă s-ar mai afla astăzi în viaţă, cred că tot acolo aş fi. Asta fără doar şi poate. Aş avea probabil şi bani la bancă. Dar când treburile au rămas pe mâna neveste-sii, am fost nevoit să-mi iau valea. Dumneaei mi-a spus: „Nu mă poţi lăsa aşa, Rooster. Toţi căruţaşii mă părăsesc”. I-am

răspuns: „Eşti toată vremea cu ochii pe mine”. Da, domnule, n-aveam chef să lucrez pentru ea şi i-am spus-o. Femeile nu sunt deloc generoase. Vor să le intre în casă totul, şi nimic să nu mai iasă apoi. Nu au încredere în nimeni. Doamne Dumnezeule, cum le mai place să nu te plătească! Sunt în stare să stoarcă din tine munca a doi bărbaţi şi-mi închipui că, dacă le-ar sta în putere, te-ar biciui fără milă. Un bărbat nu se angajează să lucreze pentru o femeie, nu! Doar dacă, în loc de creieri, are lapte covăsit.

— Eu ce ţi-am spus la Fort Smith?

Nu ştiu dacă texanul a făcut remarca asta în legătură cu mine, dar dacă aşa a fost, ea nu m-a atins nici cât se lipeşte apa de coada raţei. N-are rost să iei în seamă cuvintele unui om beat şi, pe deasupra, ştiam că Rooster nu se gândea la mine atunci când vorbea de rău femeile şi banii pe care-i plăteau ele. Aş fi putut să-l zăpăcesc, în neghiobia lui, întrebându-l: „Despre mine ce ai de spus? Ce zici de cei douăzeci şi cinci de dolari pe care ţi i-am dat?” Dar n-aveam nici puterea şi nici dorinţa să discut cu un beţiv. Nu câştigi nimic ajutând un nătâng.

Am crezut că n-o să ne mai oprim niciodată. Ne aflam probabil în apropiere de Montgomery, în Alabama. Din când în când LaBoeuf şi cu mine îl întrerupeam pe Rooster şi-l întrebam cât mai aveam de mers, iar el răspundea: „Nu mai avem mult”, şi alegea pe urmă un nou capitol din lungul şi aventurosul roman al vieţii lui.

Când în cele din urmă ne-am oprit, Rooster n-a spus decât atât:

— Cred că aici e bine.

Trecuse de miezul nopţii. Ne aflam, mai mult sau mai puţin, pe un platou întins, într-o pădure de pini, sus pe dealuri, şi de altceva eu una nu-mi mai puteam da seama. Eram atât de obosită şi de înţepenită, încât nici să gândesc cum trebuie nu mai reuşeam.

Rooster ne-a spus că, după calculele lui, făcuserăm vreo cincizeci de mile – *cincizeci de mile!* – de la prăvălia lui McAlester şi că ne aflam la numai patru mile de cuibul bandei lui Ned Pepper. Apoi s-a înfăşurat în mantia din piele de bivol şi s-a retras fără prea multă vorbă, lăsându-l pe LaBoeuf să se îngrijească de cai.

Texanul i-a adăpat din bidoane, le-a dat să mănânce şi i-a priponit. I-a lăsat cu şeile pe ei, să le ţină de cald, dar cu chingile slăbite. Sărmanii cai erau sleiţi. N-a făcut foc. Eu am înghiţit la repezeală nişte sandvişuri cu şuncă şi nişte biscuiţi. Biscuiţii se

cam întăriseră. Sub zăpadă se aflau ace de pin. Râcâind cu mâinile, am adunat un morman gros şi mi-am făcut din el saltea. Acele erau murdare, sfărâmicioase şi cam jilave, dar şi aşa au alcătuit cel mai bun pat din călătoria aceea. M-am înfăşurat în pături şi în mantaua de ploaie, apoi m-am cufundat în aşternutul din ace de pin. Era o noapte de iarnă senină şi, printre crengile copacilor, am zărit Carul Mare şi Steaua Polară. Luna coborâse aproape de orizont. Mă dureau şalele şi aveam picioarele umflate; eram atât de obosită, încât îmi tremurau mâinile. Dar tremurul mi-a trecut şi, nu după multă vreme, mă aflam în „ţara viselor”.

A DOUA ZI ÎN ZORI, ÎNAINTE CA SOARELE SĂ se fi ridicat peste munţii mai înalţi de la răsărit, Rooster se tot foia de colo până colo. Părea destul de proaspăt, în ciuda drumului obositor, a excesului de băutură şi a somnului prea scurt. A ţinut cu tot dinadinsul să bea nişte cafea şi, ca să fiarbă apa, a făcut un foc mititel, din crenguţe de stejar. De-abia dacă ieşea un pic de fum, norişori mici, albi, care se destrămau imediat, dar LaBoeuf a numit asta imprudenţă prostească, având în vedere că ne aflam atât de aproape de ţintă.

Mă simţeam de parcă abia cu o clipă înainte aş fi închis ochii. Apa din bidoane era pe terminate şi nu m-au lăsat să iau nici un strop ca să mă spăl. Am pus mâna pe găleata de pânză, am vârât revolverul înăuntru şi am pornit-o în josul dealului, să caut vreun izvor sau vreun pârâu.

La început panta a fost lină, apoi a devenit cam abruptă. Tufişurile se îndeseau din ce în ce şi eu coboram cu multă grijă, ţinându-mă de ele. Şi astfel am tot coborât. Pe măsură ce mă apropiam de poalele dealului, înfricoşată la gândul urcuşului care mă aştepta la înapoiere, în ureche îmi răsunau pleoscăituri şi sforăit de cai. Mi-am zis: *Ce naiba!* Şi apoi m-am trezit într-un luminiş, pe malul unui pârâu. Dincolo, am zărit un om care adăpa nişte cai.

Omul nu era altul decât Tom Chaney!

Vă puteţi cu uşurinţă imagina că am simţit o tresărire puternică la vederea asasinului aceluia bondoc. El nu mă observase încă şi, din pricina zgomotului făcut de cai, nici nu mă auzise venind. Puşca şi-o ţinea petrecuta la spate cu ajutorul unei curele. M-am gândit să mă întorc şi s-o iau la fugă, dar nu m-am putut mişca din loc. Am rămas acolo împietrită.

Apoi Chaney m-a văzut. A tresărit şi şi-a pregătit repede puşca. O ţinea îndreptată spre mine şi mă studia, fixându-mă stăruitor de pe malul celălalt al pârâului.

— Mda, acuma ştiu cine eşti, a spus el. Te cheamă Mattie. Eşti micuţa Mattie, care ţineai socotelile. Formidabil, nu?

A rânjit şi, scoţându-şi puşca din bătaie, şi-a aruncat-o neglijent pe umăr.

— Te-am recunoscut şi eu, Tom Chaney! am spus.

— Ce faci aici? m-a întrebat.

— Am venit să iau apă.

— Ce cauţi prin munţii ăştia?

Mi-am vârât mâna în găleată şi am scos revolverul. Am aruncat găleata şi, ţinând revolverul cu amândouă mâinile, am

spus:

— Mă aflu aici ca să te iau şi să te duc înapoi la Fort Smith.

Chaney a izbucnit în hohote de râs:

— Iar eu n-o să merg. Ce părere ai?

— Sus pe deal e o întreagă poteră şi ofiţerii te vor obliga să mergi.

— Uite nişte veşti interesante. Câţi sunt?

— Vreo cincizeci. Sunt bine înarmaţi şi îşi cunosc meseria. Ce vreau eu acum de la tine e să laşi caii, să treci pârâul şi s-o porneşti pe deal în sus înaintea mea.

— Cred că le voi lăsa ofiţerilor grija de-a veni după mine.

A început să adune caii la un loc. Erau cinci cu toţii, dar Judi, iapa tatei, nu se afla printre ei.

— Dacă refuzi să mergi, voi fi obligată să te împuşc.

El a continuat să-şi vadă de treabă şi mi-a spus:

— Da? Atunci mai bine ai trage cocoşul.

Uitasem de asta. Am tras percutorul cu degetele mari de la amândouă mâinile.

— Până la capăt, până se înţepeneşte, a continuat Chaney.

— Ştiu cum trebuie să-l trag.

Când am isprăvit, l-am întrebat:

— Tot nu vii?

— Cred că nu, a spus el. Şi află că lucrurile se vor petrece exact pe dos. O să vii tu cu mine!

L-am ochit cu revolverul în burtă şi l-am doborât. Explozia m-a trântit pe spate, făcându-mă să-mi pierd echilibrul, şi pistolul mi-a căzut din mână.

L-am ridicat cât ai clipi şi am sărit în picioare. Glonţul îl atinsese pe tâlhar în coastă, răsturnându-l pe un trunchi de copac. Rooster, sau poate LaBoeuf, a început să mă strige.

— Sunt aici jos, am răspuns eu.

A urmat un alt strigăt, de pe dealul din spatele lui Chaney.

— N-am crezut că ai s-o faci, a spus el, ţinându-se cu amândouă mâinile de coastă.

— Acum crezi?

— Mi-ai rupt o coastă. Mă doare de câte ori trag aer în piept.

— Tata a încercat să te ajute şi tu l-ai ucis. Am găsit una din monezile pe care le-ai luat de la el. Acum dă-mi-o şi pe cealaltă.

— Îmi pare rău că am apucat să trag. Domnul Ross a fost bun cu mine, dar nu trebuia să se amestece în treburile mele. Băusem şi-mi pierdusem capul. Toate mi-au ieşit prost.

Pe dealuri strigătele se înteţeau.

— Eşti un gunoi, asta eşti. Se spune că în Texas ai împuşcat un senator.

— Omul ăla mi-a pus viaţa în primejdie. Am avut tot dreptul s-o fac. Toate sunt împotriva mea. Poftim, acum zac doborât de un copil.

— Ridică-te şi treci pârâul până nu trag din nou. Tatăl meu te-a primit la el când mureai de foame.

— O să trebuiască să mă ajuţi.

— Nu, n-o să te ajut. Ridică-te singur.

Chaney a făcut o mişcare rapidă şi a luat în mână o bucată de lemn. Am apăsat pe trăgaci, dar nimerisem peste o capsă defectă. Am încercat în grabă un alt cartuş – şi din nou n-a luat foc. Chaney a aruncat cu bucata aceea grea de lemn şi m-a izbit în piept, trântindu-mă pe spate.

A trecut pârâul împroşcând apa în jur, m-a săltat apucându-mă de haină şi a început să mă pălmuiască şi să mă blesteme pe mine şi pe tata. Caracter de om laş, care se schimbă din miel blând în taur înfuriat, după cum se prezintă împrejurările. Şi-a vârât revolverul meu la centură şi m-a tras după el prin apă, făcându-mă să mă împiedic. Caii se foiau în jur şi Chaney a reuşit să prindă de căpăstru numai doi dintre ei, în vreme ce cu mâna cealaltă mă ţinea pe mine.

I-am auzit pe Rooster şi pe LaBoeuf alunecând iute la vale printre tufele din spatele nostru şi strigându-mă.

— Aici! Grăbiţi-vă! urlam eu, şi Chaney, care mă ţinea în continuare de haină, mi-a dat drumul doar atâta cât să-mi poată arde încă o palmă zdravănă.

Trebuie să vă spun că amândouă malurile pârâului se înălţau abrupte. Pe când cei doi coborau în fugă dintr-o parte, prietenii lui Chaney veneau alergând din partea cealaltă, astfel că şi unii şi alţii se îndreptau spre aceeaşi ţintă – vâlceaua cu micul pârâiaş de munte.

Cursa au câştigat-o bandiţii. Erau doi şi mi-am dat seama, pe bună dreptate, că unul dintre ei, un omuleţ în pantaloni de lână, era Lucky Ned Pepper însuşi. N-avea nici de data asta pălărie. Celălalt, mai înalt de statură şi destul de bine îmbrăcat, purta un costum din pânză de în şi o scurtă din blană de urs, iar pălăria şi-o ţinea strâns legată sub bărbie cu o sfoară. Era Bob Mexicanul, jucătorul de cărţi. S-au năpustit brusc în direcţia noastră şi au slobozit o rafală teribilă pe deasupra pârâului, cu puştile lor Winchester. Lucky Ned Pepper i-a strigat lui Chaney:

— Ia-ţi caii şi întinde-o!

Chaney aşa a şi făcut, şi am pornit-o amândoi cu caii, pe deal în sus. Lucky Ned Pepper şi Bob Mexicanul au rămas în urmă schimbând focuri de armă cu Rooster şi cu LaBoeuf şi încercând totodată să prindă şi ceilalţi cai. Când unul dintre ei a ajuns pe malul pârâului am auzit plescăituri, apoi o rafală care l-a făcut să se retragă.

După vreo treizeci sau patruzeci de iarzi, cum trebuia să mă târâie şi pe mine şi să ducă şi caii, Chaney a fost nevoit să se oprească şi să-şi tragă răsuflarea. Sângele îi răzbătea prin cămaşă. Apoi Lucky Ned Pepper şi Bob Mexicanul ne-au ajuns din urmă. Veneau cu încă doi cai. Bănuiesc că cel de-al cincilea fugise sau fusese omorât. Au lăsat caii în grija lui Chaney, căruia Ned Pepper i-a spus:

— Urcă dealul şi nu te mai opri!

Căpetenia banditilor m-a apucat cu brutalitate de braţ.

— Cine sunt ăia de jos? m-a întrebat.

— Şeriful Cogburn cu cincizeci de poliţişti.

M-a scuturat aşa cum scutură terierul un şobolan.

— Mai spune-mi încă o minciună şi îţi crăp capul.

O parte din buza de sus îi lipsea, în locul ei deschizându-se un fel de gaură, care-l făcea să vorbească sâsâit. Avea trei sau patru dinţi sparţi, dar reuşeam, cu toate astea, să-l înţeleg destul de bine.

Am stat un pic pe gânduri, apoi i-am spus:

— E şeriful Cogburn cu încă un tip.

M-a trântit la pământ, şi-a pus o cizmă pe gâtul meu şi m-a ţinut aşa; între timp, începuse să-şi încarce puşca. A strigat:

— Rooster, mă auzi?

Nici un răspuns. Cu noi era şi Bob Mexicanul, care a spart liniştea trăgând un foc de armă în vale. Lucky Ned Pepper a strigat din nou:

— Răspunde, Rooster. Altfel omor fata. Ştii că sunt în stare.

— Fata n-are nici o legătură cu mine. E una care a fugit din Arkansas.

— Grozav! a spus Lucky Ned Pepper. Mă sfătuieşti s-o omor?

— Fă cum crezi de cuviinţă, Ned, i-a răspuns Rooster. Nu înseamnă pentru mine decât un copil fugar. Gândeşte-te mai întâi la asta.

— M-am şi gândit. Tu şi cu Potter faceţi bine şi încălecaţi cât mai repede. Să vă văd plecând spre nord-vest, peste coama aia pleşuvă. Numai aşa cruţ fata. Aveţi la dispoziţie cinci minute!

— Ne trebuie mai mult timp.

— Mai mult nu vă dau.

— Ned, în curând o să sosească aici o ceată de şerifi. Da-mi fata şi lasă-mă să-l iau pe Chaney, şi o să-i duc pe drumuri întortocheate vreme de şase ore.

— Nu ţine, Rooster! Nu ţine! Nu te cred.

— O să te acopăr până la căderea întunericului.

— Cele cinci minute se scurg. Lasă vorba!

Lucky Ned Pepper m-a tras de picioare. Rooster a strigat din nou:

— Plecăm, dar mai dă-ne puţin timp.

Căpetenia banditilor n-a răspuns. Mi-a şters zăpada şi praful de pe faţă, după care mi-a spus:

— Viaţa ta atârnă de hotărârea lor. N-am irosit niciodată cartuşele pe muieri sau pe copii sub şaisprezece ani, dar acum trebuie s-o fac.

— E o neînţelegere la mijloc, am spus. Sunt Mattie Ross de lângă Dardanelle, statul Arkansas. Familia mea e înstărită şi nu înţeleg de ce mă tratezi în felul ăsta.

— Ajunge că ştii un lucru: o să fac ceea ce am de făcut, mi-a răspuns Lucky Ned Pepper.

Am început să ne croim drum pe deal în sus. Puţin mai încolo am dat peste un bandit înarmat cu o puşcă; stătea ghemuit în spatele unei lespezi mari de calcar. Am aflat că-l chema Harold Permalee şi că era cam sărac cu duhul. A prins să sâsâie şi să gâlgâie ca un curcan, până când Ned Pepper l-a făcut să tacă. Bob Mexicanul urma să rămână şi el acolo, în spatele pietrei, şi să supravegheze valea. La colibă îl văzusem prăbuşindu-se sub gloanţele lui Rooster, dar părea să fie acum perfect sănătos şi să n-aibă nici o rană. Când i-am părăsit, Harold Permalee a scos un fel de „Huuuuhaaaa!”, şi de data asta Bob Mexicanul a fost cel care l-a făcut să tacă.

Lucky Ned Pepper mă împingea din urmă prin hăţişuri. Nu exista nici un fel de cărare. Pantalonii lui de lână foşneau întruna, asemenea celor de catifea reiată. Ned era micuţ şi subţirel şi, fără îndoială, un tip rezistent, cu toate astea n-avea suflu prea bun; în clipa în care am ajuns la bârlogul hoţilor, răsufla greu, ca un bolnav de astm.

Îşi amenajaseră tabăra pe un prag de rocă dezgolită, la vreo şaizeci de picioare sub creasta muntelui. Deasupra şi dedesubtul ei, ca de altfel pretutindeni în jur, se înălţa o pădure deasă de pini. Nu existau, în aparenţă, nici un fel de urme care să ducă până acolo.

Pragul era în bună măsură neted, dar spart din loc în loc de găuri adânci şi de fisuri. O grotă nu prea mare servea drept încăpere de dormit, căci se zăreau înăuntru aşternuturi şi şei aruncate alandala. O foaie de cort, dată acum în lături, ţinea loc de uşă şi de paravan împotriva vântului.

Caii erau legaţi la adăpostul copacilor. Vântul bătea zdravăn acolo sus şi focul mic din faţa grotei, la care găteau bandiţii, era apărat în jur cu pietre. Amplasamentul domina o suprafaţă întinsă de teren, spre vest şi spre nord.

Tom Chaney stătea lângă foc, ţinându-şi cămaşa ridicată, şi un alt individ îl oblojea, legându-i cu sfoară un tampon de cârpe. În timp ce strângea cu putere sfoara şi-l făcea pe Chaney să geamă de durere, omul râdea.

— Mu, mu, mu, se prostea el, zbierând ca viţeii şi bătându-şi astfel joc de Chaney.

Era Farrell Permalee, fratele mai mic al lui Harold Permalee. Purta o manta militară albastră şi foarte lungă, cu epoleţi de ofiţer pe umeri. Harold participase la atacul trenului, dar Farrell li se alăturase bandiţilor mai târziu, în aceeaşi noapte, când schimbaseră caii la Mămica Permalee.

Muierea aceea, Mămica Permalee, era vestită pentru faptul că primea vite furate, dar nu fusese adusă niciodată în faţa tribunalului. Bărbatul ei, Henry Joe Permalee, fusese propria sa victimă, încercând, ticălosul, să avarieze cu dinamită un tren de pasageri. O familie de lepădături şi de ucigaşi! Dintre băieţii mai mici, Caroll Permalee a trăit destul de mult ca să fie condamnat la scaunul electric, iar la scurtă vreme după aceea, Darryl Permalee a murit la volanul unui automobil, împuşcat de „detectivul” unei bănci şi de un poliţist din Mena, în Arkansas. Nu, să nu-i comparaţi cu Henry Starr sau cu fraţii Dalton. Fără îndoială, atât Starr cât şi fraţii Dalton erau nişte tâlhari şi nişte nesăbuiţi, dar nu erau nici nătăfleţi şi nici pe de-a-ntregul fără suflet. Aduceţi-vă aminte că Bob şi Grat Dalton au lucrat mai întâi ca şerifi pentru judecătorul Parker, iar Bob a fost chiar destul de priceput, aşa se zice. Oameni de treabă care au călcat strâmb! Ce-i face oare să apuce pe căi greşite? Ca şi Bill Doolin. Un cowboy căzut în greşeală.

Când am ajuns împreună cu Ned pe platou, Chaney a sărit în picioare şi s-a îndreptat spre mine.

— O să-ţi sucesc gâtul ăla sfrijit! a exclamat el.

Lucky Ned Pepper l-a împins deoparte, atrăgându-i atenţia:

— Nu, aşa ceva n-o să se întâmple. Termină odată cu

doftoriceala şi pune şaua pe cai. Farrell, dă-i o mână de ajutor.

M-a împins jos lângă foc şi mi-a spus:

— Aşază-te aici şi stai liniştită.

Când şi-a recăpătat suflul normal, a scos din haină un binoclu şi a început să cerceteze creasta teşită a muntelui, spre apus. N-a descoperit acolo nimic. S-a aşezat apoi lângă foc, a băut cafea dintr-o cutie de conserve şi a mâncat cu mâna nişte slănină dintr-o tigaie. Pe foc se aflau numeroase bucăţi de carne şi câteva cutii cu apă curată, iar altele cu cafea. Am tras astfel concluzia că bandiţii tocmai mâncau când au fost alarmaţi de împuşcătura trasă în vale.

— Pot să mănânc şi eu din slănina aia? am întrebat.

— Serveşte-te! Ia şi nişte cafea, mi-a spus Lucky Ned Pepper.

— Nu beau cafea. Unde e pâinea?

— S-a pierdut. Ia zi, ce cauţi tu aici?

Am luat o bucată de slănină şi am început s-o mestec.

— Îţi spun bucuroasă. O să vezi că am dreptate. Ala, Tom Chaney, l-a ucis pe tata la Fort Smith, l-a jefuit de două monezi de aur şi i-a furat şi iapa. O cheamă Judy, dar n-o văd aici. Aflând că Rooster Cogburn e om curajos, l-am angajat să prindă criminalul. Acum câteva minute am dat peste Chaney în vale – adăpa caii. Dacă l-aş fi omorât, nu m-aş mai afla în încurcătura asta. Dar revolverul meu n-a luat foc de două ori.

— Aşa e cu pistoalele, a spus Lucky Ned Pepper. Mereu îţi dau de furcă.

Apoi a râs şi a continuat:

— Celor mai multe fete le place să umble cu podoabe, dar văd că ţie îţi plac armele. Aşa e?

— Nu mă interesează armele nici cât negru sub unghie. Dacă m-ar interesa, aş avea una bună.

Chaney a ieşit din grotă cu un aşternut în braţe.

— Am fost împuşcat printr-un şiretlic. Caii suflau şi făceau zgomot. M-a atins unul dintre poliţişti.

— Cum poţi să stai aici şi să scorneşti o minciună atât de gogonată? l-am întrebat.

Chaney a cules de pe jos un băţ şi l-a aruncat într-o gaură mare între stânci.

— În puţul ăsta se află un întreg ghem de şerpi cu clopoţei şi am de gând să te arunc înăuntru. Cum ţi se pare?

— Nu, n-ai s-o faci! Ned n-o să te lase să faci ce vrei. E şeful tău şi trebuie să faci aşa cum îţi spune el.

Lucky Ned Pepper a luat din nou binoclul şi a privit ţintă spre

culme.

— Cele cinci minute s-au scurs, a observat Chaney.

— O să le mai dau puţin timp, a spus căpetenia bandiţilor.

— Cât? a întrebat Chaney.

— Cât o să cred eu că le ajunge.

Bob Mexicanul a strigat din vale:

— Au întins-o, Ned! Nu mai aud nimic! N-ar fi bine să venim şi noi?

Lucky Ned Pepper i-a răspuns:

— Mai rămâi puţin acolo.

Apoi s-a întors la mâncarea lui.

— Cine ne-a întins cursa din noaptea trecută – Cogburn şi cu Potter au fost?

— Numele tipului nu e Potter, ci LaBoeuf. Vine din Texas. Tot pe Chaney îl caută şi el, cu toate că-l cunoaşte sub un alt nume.

— E ăla cu puşca de vânat bizoni?

— El îi zice carabină Sharps. A fost rănit la braţ în timpul încăierării.

— Mi-a împuşcat calul. Un individ din Texas n-are nici un drept să tragă în mine.

— Nu mă pricep la chestia asta. Am un avocat bun acasă.

— Ei i-au luat pe Quincy şi pe Moon?

— Sunt morţi amândoi. A fost un spectacol îngrozitor. Stăteam chiar între ei când s-a întâmplat. Ai nevoie de un avocat bun?

— Un judecător bun îmi trebuie. Ce e cu Haze? Mi-era prieten bun.

— Şi el, şi puştiul au fost omorâţi.

— Mi-am dat seama de cum a atins pământul că Billy nu mai trăieşte. Am crezut că Haze o să scape. Era rezistent ca tovalul. Îmi pare rău de el.

— De Billy nu-ţi pare rău?

— N-ar fi trebuit să vină cu noi. N-am mai putut face nimic pentru el.

— Cum de ţi-ai dat seama că e mort?

— Aşa. L-am sfătuit să nu vină şi pe urmă l-am îndemnat să facă lucrul pe care-l consideram cel mai potrivit pentru el. Unde i-aţi dus?

— La băcănia lui McAlester.

— Hai să-ţi spun ce-a făcut Billy la Wagoner’s Switch.

— Avocatul meu are multă influenţă politică.

— Să vezi c-o să te amuze. L-am scos cu cai cu tot din zona periculoasă şi i-am spus să tragă din când în când câte-o rafală.

Asta ca să ţinem pasagerii pe locurile lor. A început, aşadar, foarte bine, dar cu vremea, pe când noi ne vedeam de-ale noastre, am observat că împuşcăturile încetaseră. Mi-am închipuit că Billy dăduse fuga până acasă, după o farfurie de supă gătită de mămica. Bob s-a dus să vadă ce s-a întâmplat şi l-a găsit stând acolo în întuneric şi risipind aiurea cartuşele. Credea că face o treabă bună, dar era atât de speriat, încât nu şi-a mai putut aminti să tragă piedica. Vezi şi tu ce necopt era, ca un curmal japonez în iulie.

— Nu nutreşti sentimente prea frumoase pentru un băiat care ţi-a salvat viaţa, i-am spus eu.

— Mă bucur că a făcut-o, mi-a răspuns Lucky Ned Pepper. N-am zis că-i lipsea curajul, am zis doar că era crud. Toţi copiii sunt curajoşi, dar un bărbat trebuie să nu-şi piardă niciodată capul şi să se îngrijească de propria-i persoană. Gândeşte-te la bătrânul Haze. E drept că nu mai trăieşte, însă ar fi putut să moară de zece ori până acum. Da, şi bunul tău prieten Rooster. Şi lui i se potriveşte.

— Nu e prietenul meu.

Farrell Permalee a tras un chirăit ca al fratelui său şi a spus:

— Uite-i!

Am privit spre nord-vest şi am văzut doi călăreţi apropiindu-se de creastă. Negruţ, fără călăreţ, era legat în urma lor. Lucky Ned Pepper şi-a scos binoclul şi s-a uitat într-acolo, însă eu puteam să-i văd destul de bine şi fără un astfel de instrument. Când au ajuns pe creastă s-au oprit şi s-au întors cu faţa spre noi, iar Rooster a tras un foc în aer. Am zărit fumul înainte de-a auzi zgomotul. Drept răspuns, Lucky Ned Pepper a tras şi el un foc de revolver. Apoi Rooster şi LaBoeuf au dispărut în spatele dealului. Ultimul pe care l-am văzut a fost Negruţ.

Am impresia că până în momentul acela nu-mi dădusem seama de situaţia în care mă aflam. Nu-mi venise sa cred că Rooster şi LaBoeuf vor ceda atât de uşor în faţa bandiţilor. Mă gândisem în sinea mea că se vor strecura prin tufişuri şi că-i vor ataca, surprinzându-i dezorganizaţi, sau că vor folosi cine ştie ce vicleşug, cunoscut numai de detectivi, ca să le vină de hac. Dar ei plecaseră! Mă părăsiseră! Iată-mă complet singură şi temându-mă pentru prima oară să nu-mi pierd viaţa. Neliniştea mă rodea.

Cine era vinovatul? *Şeriful federal Rooster Cogburn!* Beţiv şi scrântit, numai gura de el, făcuse o greşeală cât carul şi ne dusese drept în culcuşul hoţilor. Auzi, copoi dibaci! Da, şi mai

înainte, beat fiind, îmi vârâse capse defecte în revolver, făcându-l să mă lase tocmai când aveam mai multă nevoie de el. Şi lucrurile nu se opriseră aici! Mă părăsea în sălbăticia asta apăsătoare, pe mâna unei bande de criminali cărora nu le păsa de sângele camarazilor lor nici cât de-o ceapă degerată. Şi cu atât mai puţin, mă gândeam eu, de sângele unei fetişcane neajutorate şi nedorite. Asta să fi fost ceea ce numeau ei curaj la Fort Smith? Noi, în districtul Yell, îi spuneam altfel.

Lucky Ned Pepper le-a strigat, lui Harold Permalee şi lui Bob Mexicanul, să-şi părăsească posturile de observaţie şi să vină în tabără. Cei patru cai stăteau cu şaua pe ei, pregătiţi de plecare. Lucky Ned Pepper s-a uitat la animale, apoi la şaua care zăcea pe pământ. Era o şa veche, dar frumoasă, bătută în ţinte de argint.

— Şaua lui Bob, a spus el.

— Calul lui l-am pierdut noi, a spus Chaney.

— Adică l-ai pierdut, a spus căpetenia bandiţilor. Scoate şaua de pe calul sur şi pune-o în loc pe-a lui Bob.

— Surul îl călăresc eu.

— Am alte planuri cu tine.

Chaney s-a apucat să dea jos şaua.

— O să călăresc în spatele lui Bob? a întrebat el.

— Chestia asta ar fi prea riscantă în cazul în care ar trebui să ne deplasăm repede. Cum ajungem la Mămica, îl şi trimit pe Carroll încoace să-ţi aducă un cal odihnit. Tu aştepţi aici cu fata. Când se lasă întunericul, ai şi luat-o din loc. Ne găseşti la „Vechiul sălaş”.

— Asta nu prea-mi place, a spus Chaney. Lasă-mă să merg cu tine. Oriunde, numai să plec de-aici.

— Nu.

— Dacă vine potera?

— O să-şi închipuie că am plecat cu toţii.

— Nu rămân aici singură cu Tom Chaney, am spus eu.

— Aşa am hotărât eu, a declarat răspicat Lucky Ned Pepper.

— O să mă omoare. L-ai auzit doar. L-a omorât pe tata şi acum îl laşi să mă omoare şi pe mine.

— N-o să facă aşa ceva. Tom, ştii răspântia chiparoşilor, lângă cabana aia din buşteni?

— Cunosc locul.

— Duci fata şi o laşi acolo.

Apoi către mine:

— Poţi să înnoptezi în cabană. Există prin apropiere un

nătărău, unul pe care-l cheamă Flanagan şi care stă la vreo două mile în susul râului. Are un catâr şi o să te ducă la McAlester. Nu vorbeşte şi nici nu aude, dar poate să citească. Ştii să scrii?

— Da, am spus. Mai bine lasă-mă să plec pe jos. Găsesc şi singură drumul.

— Nu, nu sunt de acord. Tom n-o să-ţi facă nici un rău. Ai înţeles, Tom? Dacă i se întâmplă ceva fetei, nu-ţi mai primeşti partea.

— Farrell, ia-mă cu tine pe cal, a spus Chaney.

Farrell Permalee a izbucnit în râs şi a scos nişte sunete ca de bufniţă:

— Huu-huu!

Apoi şi-au făcut apariţia Harold Permalee şi Bob Mexicanul, şi Chaney a prins să se roage şi de ei. Bob la refuzat. Asemenea unor ţânci prostănaci, fraţii Permalee au început să-l îngâne în bătaie de joc pe Chaney. Harald îl întrerupea mereu, imitând ba porcul, ba capra, ba oaia, iar Farrell râdea şi spunea:

— Mai fă o dată, Harold. Fă cum face capra!

— Toţi sunt împotriva mea, s-a plâns Chaney.

Lucky Ned Pepper s-a uitat şi s-a convins că şeile erau bine strânse.

— Ned, a spus Bob Mexicanul, hai să împărţim acum câştigul.

— E timp destul pentru asta la „Vechiul sălaş”, a răspuns căpetenia bandiţilor.

— Am dat până acum două lovituri. Am pierdut doi oameni. M-aş simţi mai bine dacă mi-aş căra eu singur partea.

— Am crezut, Bob, că doreşti să câştigăm timp.

— N-o să ne ia mult. O să mă simt mai liniştit.

— Foarte bine. Îmi convine şi mie. Vreau să te simţi liniştit, a spus Ned.

A început să scotocească într-una din raniţe, a scos patru pachete de bancnote şi i le-a azvârlit lui Bob.

— Îţi ajunge?

— Nu stai să numeri? a întrebat Bob Mexicanul.

— N-o să ne certăm acuma pentru doi, trei dolari.

Apoi i-a dat un pachet lui Harold Permalee şi o singură bancnotă de cincizeci de dolari lui Farrell Permalee. Fraţii au prins să chirăie:

— Huuu… haaa! Huuu… haaa!

M-a mirat faptul că nu cereau mai mult, având în vedere cât de mare fusese captura, dar am presupus că se învoiseră la o sumă fixă pentru serviciile lor. Cred, de asemenea, că nu prea

cunoşteau valoarea banilor.

Lucky Ned Pepper s-a dus să strângă mai bine cataramele raniţei.

— Las partea ta lângă a mea, Tom. Ţi-o dau la noapte, la „Vechiul sălaş”.

— Toate îmi merg prost, a oftat Chaney.

Bob Mexicanul a mai pus o întrebare:

— Ce facem cu sacul cu mandate?

— Ce să fie? i-a răspuns Lucky Ned Pepper. Aştepţi vreo scrisoare, Bob?

— Dacă sunt niscaiva bani înăuntru, nu văd de ce nu i-am lua acum. N-are rost să cărăm sacul cu noi şi să le mai oferim o probă.

— Tot nu te simţi liniştit?

— Te legi prea mult de vorbele mele, Ned!

Lucky Ned Pepper a căzut pe gânduri.

— Fie şi aşa, a spus el.

A desfăcut iar cataramele, a scos un sac sigilat, din pânză de cort, l-a spintecat cu un cuţit Barlow şi i-a răsturnat conţinutul pe jos. A început să râdă prosteşte:

— Dar de Crăciun!

Aşa îşi strigi unul altuia copiii în dimineaţa de Crăciun, întrecerea constând în a fi primul care s-o strige. Nu-mi trecuse până atunci prin cap că tâlharul ăsta desfigurat avusese şi el o copilărie. Îmi închipui că trebuie să fi chinuit de moarte pisicile şi să fi scos urlete sălbatice în biserici, asta doar dacă nu dormea. Nimeni nu s-a găsit să-l strunească. Vechea poveste!

În sac se aflau numai vreo şase, şapte pacheţele. Erau scrisori personale, una cu douăzeci de dolari înăuntru, şi nişte acte care păreau contracte. Lucky Ned Pepper s-a uitat la ele şi le-a aruncat. Un plic gros, cenuşiu, legat cu panglică, conţinea nişte ordine de plată în valoare de o sută douăzeci de dolari fiecare, emise de Banca Comercială Whelper din Denison, în Texas. Într-un alt plic se afla un cec.

Lucky Ned Pepper l-a studiat, apoi m-a întrebat:

— Citeşti bine?

— Citesc foarte bine, i-am răspuns.

Mi l-a întins.

— Pot să fac ceva cu el?

Era un cec emis de casierul de la „Grangers Trust Co.” din Topeka, în Kansas, în valoare de 2,75 dolari şi plătibil unui anume Marshall Purvis.

— Văd cât valorează, a adăugat banditul. E bun?
— E bun dacă şi banca e bună. Dar trebuie semnătura acestui Purvis. Banca garantează contul din care a fost emis cecul.
— Şi hârtiile astea?
M-am uitat la ordinele de plată. Erau noi nouţe. Am spus:
— Nu sunt semnate. Sunt valabile numai dacă sunt semnate.
— Nu poţi să le semnezi tu?
— E nevoie de semnătura domnului Whelper, preşedintele băncii.
— Şi e un nume chiar atât de greu de scris?
— E un nume neobişnuit, dar nu greu de scris. Se află tipărit chiar aici. Iată semnătura, semnătura tipărită a lui Monroe G. B. Whelper, preşedintele Băncii Comerciale Whelper din Denison, în Texas. La fel trebuie să apară şi dincoace.
— Vreau să le semnezi. Împreună cu cecul.
Fireşte că nu doream să-mi pun cunoştinţele la dispoziţia acestui tâlhar şi că mă codeam.
— Am să-ţi trag la pumni în creştet până când o să-ţi răsune tot capul, m-a ameninţat el.
— N-am cu ce să scriu, am spus.
Ned Pepper a scos un cartuş de la cingătoare şi şi-a desfăcut din nou cuţitul Barlow.
— O să meargă. O să răzuiesc plumbul.
— Trebuie semnate cu cerneală.
A intervenit şi Bob Mexicanul:
— Ned, de treaba asta ne putem ocupa mai târziu. Cere timp.
— O facem acum, a răspuns căpetenia bandiţilor. Doar tu, şi nu altul, ai vrut să ne uităm la scrisori. Câteva mâzgăleli acolo, după care hârtia o să preţuiască peste patru mii de dolari. Fata se pricepe. Harold, du-te la grămada de gunoi şi adu-mi o pană bună de curcan, una uscată, mare, din coadă.
A smuls apoi cu dinţii lui sparţi gloanţele din cartuş şi a vărsat pulberea neagră în palmă. A scuipat peste ea prin strungăreaţă şi a început să amestece cu degetul substanţa aceea năclăită.
Harold Permalee a adus un întreg mănunchi de pene şi Lucky Ned Pepper a ales una şi i-a retezat vârful. A înmuiat-o în „cerneală” şi şi-a scris numele pe încheietura mâinii, cu nişte litere puerile.
— Uite! Priveşte! Scrie NED, nu-i aşa?
— Da, scrie Ned, am spus eu.
Mi-a întins pana, şi mi-a poruncit:
— Acum dă-i drumul.

O lespede netedă, cu unul din contractele găsite aşternut deasupra, servea de birou. Nu-mi stă în fire să fac treabă de mântuială atunci când e vorba de scris, aşa că m-am străduit să copiez cu toată fidelitatea semnătura domnului Whelper. Oricum, condeiul şi aşa-zisa cerneală nu erau deloc satisfăcătoare. Scrisul sălta brusc, se lăbărţa, apoi se strangula tot atât de brusc. Părea să fie executat cu un simplu beţişor. Mă gândeam: *Cine o să creadă că domnul Whelper îşi semnează actele cu un beţişor?*

Dar ignorantul şef al bandiţilor ştia prea puţine lucruri despre lumea bancară şi părea să fie mulţumit. Aşterneam semnătură după semnătură, folosind palma lui drept călimară. Era foarte obositor. De îndată ce ispräveam cu un ordin de plată, mi-l smulgea şi-mi întindea altul.

— Sunt tot atât de preţioase ca şi aurul, Bob, a spus el. O să le încasez la alde Colbert.

— Nici o hârtie nu e la fel de preţioasă ca aurul. Asta-i convingerea mea, i-a răspuns Bob.

— Asta dovedeşte cât de multe ştie un blestemat de mexican.

— Fiecare om cu principiile lui. Spune-i fetei să se grăbească.

Odată treaba sfârşită, Lucky Ned Pepper a vârât cecul şi ordinele de plată în plicul cenuşiu, iar pe acesta în raniţă, la păstrare. Apoi i s-a adresat lui Chaney:

— Tom, ne vedem la noapte. Poartă-te bine cu fata. Micul Carroll o să fie aici mai înainte de a-ţi da tu seama.

După care cei patru s-au îndepărtat, mânându-şi caii fără să-i încalece, întrucât panta era foarte abruptă şi plină de hăţişuri.

Mă aflam singură cu Tom Chaney!

Stătea de cealaltă parte a focului, cu pistolul meu la centură şi cu puşca Henry pe genunchi. Merita să te uiţi la faţa lui neagră. Am aţâţat focul şi am aşezat nişte cărbuni de jur-împrejurul uneia dintre cutiile cu apă.

Chaney mă urmărea.

— Ce faci? m-a întrebat el.

— Încălzesc nişte apă ca să-mi pot spăla negreala de pe mâini.

— Puţină murdărie n-are cum să-ţi dăuneze.

— Da, într-adevăr, căci altfel tu şi fârtaţii tăi aţi fi cu siguranţă morţi. Ştiu că n-are cum să-mi dăuneze, totuşi prefer să mă spăl.

— Nu mă provoca. Vrei să ajungi în puţ?

— Lucky Ned Pepper te-a avertizat că, dacă te porţi urât cu mine, nu-ţi mai dă nici un ban. E om de cuvânt.

— Mă tem că nici nu se gândeşte să-mi dea vreun ban. Cred că m-a părăsit, ştiind că voi fi prins dacă o iau pe jos.

— Ţi-a făgăduit să te aştepte la „Vechiul sălaş”.

— Gura! Trebuie să mă gândesc la situaţia în care mă aflu şi cum să mă salvez.

— Ce să mai spun de situaţia mea! Cel puţin pe tine nu te-a părăsit un om căruia i-ai dat bani şi care şi-a luat angajamentul să te apere.

— Copil sâcâitor! Ce ştiu unii ca voi despre nenorocire şi despre vitregia sorţii? Şi acum gura! Vreau să mă gândesc.

— Te gândeşti la „Vechiul sălaş”?

— Nu, nu mă gândesc la „Vechiul sălaş”. Numai Carroll Permalee ar putea veni cu vreun cal. Dar nu s-au dus la „Vechiul sălaş”. Nu sunt eu atât de uşor de fraierit cum cred unii.

M-am gândit să-l întreb despre cealaltă monedă, apoi m-am înfrânat, de teamă să nu mă forţeze să i-o dau şi pe aceea pe care o recuperasem. Am spus:

— Ce-ai făcut cu iapa tatei?

Nu mi-a răspuns.

— Dacă mă laşi să plec în clipa asta, îmi ţin gura şi vreme de două zile nu dezvălui la nimeni locul în care te ascunzi.

— Află că am o rezolvare mult mai bună. Pot să-mi asigur tăcerea ta pe vecie. Şi acum îţi spun pentru ultima oară să încetezi cu trăncăneala.

Apa încă nu fierbea, începuse doar să scoată un pic de abur; folosindu-mă de o cârpă, am apucat cutia şi i-am azvârlit-o lui Chaney în faţă, apoi am sărit în picioare şi am zbughit-o într-o goană nebună. Deşi luat prin surprindere, Chaney a reuşit să-şi şteargă obrazul. A scos un urlet şi a pornit cât ai bate din palme pe urmele mele. Planul meu disperat era să ajung în dreptul copacilor. Odată ajunsă acolo, nădăjduiam să scap de el strecurându-mă prin desişuri.

Dar n-a fost să fie aşa! Chiar în clipa în care am atins marginea pragului stâncos, Chaney m-a apucat de haină pe la spate, ridicându-mă brusc în aer. Primul meu gând a fost: S-a *zis cu mine!* Chaney m-a înjurat şi m-a lovit cu ţeava revolverului în cap. Lovitura lui m-a făcut să văd stele verzi şi am ajuns astfel la concluzia că fusesem împuşcată, deoarece nu cunoşteam senzaţia pe care ţi-o provoacă un glonţ când te izbeşte în cap. Gândurile mi s-au întors spre casa noastră liniştită din Arkansas şi spre biata mea mamă, pe care veştile aveau s-o doboare. Întâi bărbatul şi acum cel mai mare dintre copii, dispăruţi la interval de numai două săptămâni şi expediaţi în lumea umbrelor de aceeaşi mână sângeroasă. Iată încotro îmi zburau gândurile.

Brusc mi-a răsunat în ureche o voce cunoscută; cuvintele erau aspre, poruncitoare:

— Mâinile sus, Chelmsford! Iute mişcarea! S-a isprăvit cu tine! Ai grijă ce faci cu pistolul!

Era LaBoeuf, texanul. Urcase prin spate şi, am avut impresia, pe jos, căci gâfâia. Se oprise la vreo zece paşi distanţa, cu puşca îndreptată spre Chaney.

Chaney şi-a descleştat mâna de pe haina mea şi a azvârlit revolverul.

— Totul e împotriva mea, a spus el.

Am luat de jos revolverul.

— Eşti rănită, Mattie? m-a întrebat LaBoeuf.

— Am în cap un cucui care mă doare.

— Văd că sângerezi, i s-a adresat el lui Chaney.

— M-a rănit fata asta, a răspuns Chaney. M-a împuşcat în coaste şi acum iar a început să-mi curgă sânge. Mă doare de câte ori tuşesc.

— Unde e Rooster? am întrebat.

— Jos în vale, supraveghează ieşirea. Hai să găsim un loc de unde să putem vedea. Mişcă-te cu grijă, Chelmsford!

Ne-am îndreptat spre colţul de nord-vest al pragului, ocolind puţul cu care până nu demult mă ameninţase Chaney.

— Ai grijă cum păşeşti, l-am avertizat eu pe texan. Tom Chaney susţine că dedesubt sunt şerpi veninoşi, care îşi fac somnul de iarnă.

Celălalt colţ al pragului ne oferea o perspectivă limpede. Coasta împădurită se termina brusc sub noi, continuându-se cu o poiană. Poiana asta, uniformă şi larg deschisă, era situată la o înălţime destul de mare; acolo unde se sfârşea ea, începea coborâşul către zona aflată în afara munţilor Winding Stair.

Nici nu ne-am aşezat bine la pândă, că am şi fost răsplătiţi: Lucky Ned Pepper şi tovarăşii lui ieşeau dintre copaci, pătrunzând în poiană. Au încălecat pe cai şi au luat-o spre apus, îndepărtându-se de noi. Abia îşi începuseră ei goana, când un călăreţ singuratec şi-a făcut apariţia dintre arbuşti, la capătul de apus al câmpiei. Calul mergea agale, iar călăreţul, care-l mâna spre mijlocul terenului aceluia deschis, s-a oprit la un moment dat, ca să taie astfel calea celor patru criminali.

Da, era Rooster Cogburn! Bandiţii s-au oprit şi ei, brusc, se înfruntau acum de la o distanţă de vreo şaptezeci, optzeci de iarzi. Rooster avea în mâna stângă un revolver, în vreme ce cu dreapta ţinea dârlogii.

— Ned, unde e fata? a întrebat el.
— Ultima oară când am văzut-o era perfect sănătoasă, i-a răspuns Ned. Acum nu mai dau socoteală pentru ea.
— Ba o să dai socoteală chiar acum. Unde e?
LaBoeuf s-a înălţat, şi-a pus mâinile pâlnie la gură şi a strigat în vale:
— E sănătoasă, Cogburn! L-am prins şi pe Chelmsford.
Apoi, către mine:
— Dă-i un semn.
I-am confirmat spusele, strigând la rândul meu:
— Sunt teafără, Rooster! Am pus mâna şi pe Chaney. Trebuie s-o întinzi de-acolo.
Bandiţii s-au întors să privească în sus la noi; fără îndoială, erau surprinşi şi cam încurcaţi de evoluţia lucrurilor. Rooster nu ne-a răspuns şi n-a dat nici un semn că ar avea de gând să părăsească locul.
Lucky Ned Pepper l-a întrebat:
— Ei, Rooster, ne laşi cale liberă? Avem treabă altundeva.
— Harold, aş vrea ca tu şi fratele tău să staţi deoparte, a spus Rooster. Voi doi nu mă interesaţi azi. Rămâneţi deoparte şi nu vi se întâmplă nimic.
Drept răspuns, Harold Permalee a scos un *cucurigu*, făcându-l pe fratele lui, Farrell, să râdă din toată inima.
— Ce urmăreşti? Unul contra patru ţi se pare o luptă egală? a intervenit Lucky Ned Pepper.
— Am de gând să termin cu tine într-o clipă, Ned, sau să te văd spânzurat la Fort Smith, atunci când va găsi judecătorul Parker de cuviinţă. Ce preferi?
Lucky Ned Pepper a izbucnit în râs.
— Pălăvrăgeală neruşinată de grăsan cu un singur ochi!
— Pune mâna pe armă, pui de căţea, i-a strigat Rooster.
A prins dârlogii cu dinţii, a scos şi celălalt revolver, şi-a înfipt pintenii în coastele bravului Bo şi a pornit-o direct spre bandiţi. Era un adevărat spectacol! Îşi ţinea pistoalele depărtate, în dreptul urechilor armăsarului, care se sălta în două picioare şi zvârlea din copite. Cei patru bandiţi au acceptat lupta, scoţându-şi şi ei armele şi dând pinteni cailor. Era o mişcare îndrăzneaţă din partea şerifului, de a cărui bărbăţie şi de al cărui curaj mă îndoisem. Lipsit de curaj? Rooster Cogburn? *Nici pe departe!*
LaBoeuf şi-a înălţat instinctiv arma, apoi a rămas liniştit şi n-a mai tras. L-am prins de haină, strigând:
— Împuşcă-i!

— Sunt prea departe şi se mişcă prea repede.

Cred că primii au început să tragă bandiţii, deşi cu larma şi cu fumul care se iscaseră nu puteam fi sigură. Ştiu doar că şeriful a pornit călare spre ei cu atâta hotărâre şi fără pic de ezitare, încât bandiţii au „rupt rândurile" înainte de-a fi ajunşi, iar Rooster a galopat printre ei cu revolverele strălucindu-i şi fără să ţintească, doar corectând direcţia ţevilor şi zvârlindu-şi repede capul dintr-o parte într-alta, ca să-şi aducă ochiul teafăr pe direcţia ţintei.

Primul care a căzut a fost Harold Permalee. Şi-a aruncat puşca în aer, s-a apucat cu mâinile de gât şi s-a prăbuşit peste crupa calului. Bob Mexicanul galopa ceva mai retras şi, lipit de cal cum stătea, a spălat putina cu partea lui de câştig. Farrell Permalee a fost şi el atins, apoi calul i s-a prăbuşit, cu un picior rupt, şi Farrell a fost zvârlit cu putere, găsindu-şi şi el moartea.

Am crezut că Rooster scăpase teafăr şi nevătămat, dar de fapt se alesese cu vreo câteva alice în obraz şi în umăr, iar Bo, calul lui, fusese lovit mortal. Când Rooster a încercat să apuce din nou hăţurile cu dinţii şi s-a întors sa reia atacul, armăsarul s-a prăbuşit într-o parte, prinzându-l dedesubt.

Câmpul de bătaie rămăsese acum pe seama unui singur călăreţ – şi acesta era Lucky Ned Pepper. Îşi mâna calul în cerc. Braţul stâng îi atârna fără vlagă şi fără să-i mai fie de vreun folos, dar în mâna dreaptă banditul încă mai ţinea un revolver. A strigat:

— Hei, Rooster, sunt ciuruit tot.

Rooster îşi pierduse în timpul căderii pistoalele şi se lupta acum să-şi scoată arma blocată sub greutatea lui şi a calului. Lucky Ned Pepper s-a repezit în galop asupra şerifului neajutorat. LaBoeuf s-a tras iute lângă mine, ghemuindu-se, cu arma în mână şi cu coatele sprijinite pe genunchi. I-a trebuit doar o clipă ca să-şi fixeze ţinta şi să slobozească un foc din puternica lui armă. Glontele a zburat ca o rândunică spre căpăţâna lui Ned Pepper – şi acesta s-a prăbuşit mort în şa. Calul s-a ridicat în două picioare, zvârlind trupul banditului, şi a luat-o la goană înspăimântat. Magnifica împuşcătură a lui LaBoeuf pornise de la o distanţă de peste şase sute de iarzi. De asta pot să jur.

— Uraaa! am exclamat eu cu bucurie. Trăiască texanul! O lovitură de mare clasă!

LaBoeuf era mulţumit de sine şi şi-a încărcat din nou arma.

Prizonierul are un avantaj faţă de paznicul său, şi anume acela că se străduieşte tot timpul să scape şi pândeşte toate ocaziile favorabile, pe când omul care-l escortează nu se gândeşte să fie

mereu cu ochii în patru. Odată ce l-a prins, aproape nimic nu mai e necesar, crede paznicul, în afară de prezenţa şi de ameninţarea forţei superioare. Se gândeşte la lucruri vesele şi-i îngăduie minţii s-o ia razna. Căci dacă s-ar întâmpla altfel, paznicul ar deveni un prizonier al prizonierului.

Aşa se face că, timp de o clipă, atenţia lui LaBoeuf (ca şi a mea) a fost în mod periculos abătuta de aprecierea asupra împuşcăturii care-i salvase lui Rooster Cogburn viaţa. Profitând de ocazie, Tom Chaney a pus mâna pe un pietroi cam de mărimea unui dovleac necopt şi a spart cu el capul lui LaBoeuf.

Texanul s-a prăbuşit, gemând. Eu am ţipat, am sărit repede în picioare şi am început să mă trag înapoi; ţineam din nou pistolul îndreptat spre Tom Chaney, care se căznea să ajungă la puşca Sharps. Oare şi de data asta vechiul revolver avea să-mi înşele aşteptările? Speram că nu.

Am împins cocoşul şi am apăsat pe trăgaci. Încărcătura a făcut explozie, trimiţând o mică ghiulea de plumb, ghiuleaua dreptăţii, prea multă vreme amânată, în creierul criminal al lui Tom Chaney.

Totuşi nu mi-a fost dat să gust victoria. Zdruncinându-mă serios, reculul m-a împins înapoi. Uitasem de groapa din spatele meu. Am alunecat peste buza ei, apoi m-am prăbuşit şi m-am lovit de pereţii colţuroşi, căutând în tot acest răstimp, cu disperare, ceva de care să mă agăţ, dar degeaba. Am atins fundul gropii cu o bufnitură surdă, care m-a buimăcit cu totul. Aerul mi s-a scurs din plămâni şi, până să pot respira din nou, am rămas o vreme nemişcată. Eram năucită şi aveam senzaţia că sufletul îmi părăseşte trupul, volatilizându-se pe gură şi pe nări.

Mi se părea că zac întinsă, dar, când am vrut să mă ridic, mi-am dat seama că stăteam în picioare, împlântată într-o mică adâncitură; partea de jos a trupului îmi rămăsese înţepenită între pietre acoperite cu muşchi. Braţul drept, strâns lipit de coapsă, nu mi-l puteam elibera. Când am încercat să mă folosesc de mâna stângă şi să mă caţăr afară din groapă, am constatat cu uimire că stătea îndoită într-o poziţie nefirească. Mi-o fracturasem! Durerea nu era prea mare, semăna cu „furnicăturile” provocate de amorţeală. Aproape că nu-mi mai simţeam degetele: şi abia mai aveam putere să mă ţin. Încercam să nu mă proptesc în mâna stângă, temându-mă că apăsarea ar dăuna fracturii şi mi-ar pricinui dureri.

Era frig şi întuneric acolo în groapă, deşi nu întuneric de-a binelea. Câteva raze anemice de soare se strecurau totuşi din

înalt, ajungând pe fundul stâncos al cavernei. Mi-am ridicat privirile în sus şi am văzut zburând firicelele de praf stârnite de căderea mea.

Am zărit pe pietrele din jur bucăţi de hârtie, mai multe beţe, o pungă veche de tutun şi pete de grăsime, acolo unde tâlharii goliseră tigăile. Am mai zărit colţul unei cămăşi bărbăteşti de culoare albastră, restul acesteia rămânând în umbră. Nu erau şerpi prin preajmă. Slavă Domnului că nu erau!

Mi-am adunat puterile, şi am strigat:

— Ajutor! LaBoeuf! Mă auzi?

Nici un răspuns. Nu ştiam dacă texanul mai trăia sau murise. Tot ce auzeam era vâjâitul slab al vântului de deasupra, precum şi nişte triluri slabe şi un fel de „chiţcăituri” în spatele meu. Nu mi-am putut da seama ce erau şi nici de unde proveneau.

Mi-am reînnoit eforturile, încercând să mă eliberez, dar sforţarea asta m-a făcut să alunec şi mai jos în groapa cu muşchi. *Aşa nu merge*, m-am gândit eu. Am încetat orice manevră, de teamă să nu alunec prin gaură în hăul de întuneric pe care mi-l puteam doar imagina. Picioarele mi se bălăbăneau libere şi pantalonii mi se trăseseră în sus, lăsându-le dezgolite. Am simţit cum mi se freacă ceva de piele şi am exclamat în gând: *Păienjeni!* Am început să împing şi să dau din picioare, apoi, când am mai alunecat câţiva centimetri, m-am oprit. Din nou un fel de freamăt, până când am priceput că dedesubt se aflau *lilieci.* Ei făceau zgomotul acela – şi animalul care se lipise de piciorul meu fusese un liliac. Da, îi deranjasem. Groapa în care mă trezisem atât de straşnic imobilizată era locul pe unde ieşeau afară din adăpost.

Nu mă temeam prosteşte de lilieci; îi cunoşteam ca pe nişte făpturi mititele şi sfioase, dar ştiam totodată că sunt purtătorii înspăimântătoarei turbări, împotriva căreia nu există leac. Ce vor face oare atunci când va veni noaptea şi timpul ca ei să-şi ia zborul şi vor găsi ieşirea către lumea exterioară astupată? Dacă mă voi lupta cu ei, lovindu-i, cu siguranţă că voi aluneca prin gaură. Dar bănuiam că nu voi avea deloc chef să stau nemişcată şi să-i las să mă muşte.

Noaptea! Urma deci să rămân acolo până la căderea nopţii. Trebuia să nu-mi pierd capul şi să termin cu asemenea gânduri. Ce-o fi cu LaBoeuf? Şi ce s-o fi întâmplat cu Rooster Cogburn? Nu mi se păruse că ar fi rănit când se răsturnase de pe cal. Dar cum să descopere că am căzut în groapă? Nu-mi plăcea câtuşi de puţin situaţia în care mă aflam.

M-am gândit să aprind nişte cârpe şi să-i transmit astfel un semnal, dar fără chibrituri ideea nu făcea doi bani. Cu siguranţă că va veni cineva. Poate căpitanul Finch. Vestea schimburilor de focuri trebuie să se fi răspândit, aşa că el va aduce un grup să facă cercetări. Da, o poteră de şerifi. Principalul era să rezist. Fără îndoială că vor sosi ajutoare. Bine cel puţin ca nu dădusem peste şerpi. Am hotărât să acţionez astfel: să strig după ajutor din cinci în cinci minute, în măsura în care voi reuşi să apreciez corect scurgerea timpului.

Am scos pe loc un strigăt şi din nou mi-au răspuns în bătaie de joc ecoul propriei mele voci, vântul, picurul apei în peşteră, zborul liliecilor. Ca să măsor timpul, număram. Lucrul ăsta îmi ţinea mintea ocupată şi-mi dădea senzaţia că am un plan.

N-ajunsesem prea departe cu numărătoarea, când trupul mi-a alunecat mai mult în jos şi mi-am dat seama cu strângere de inimă că muşchiul care mă ţinuse ca într-o pecete prindea să cedeze, rupându-se. M-am uitat în jur după vreun punct de sprijin, chit că aveam braţul fracturat, dar n-am văzut decât pietre netede, fără pic de relief. Totul devenise acum o problemă de timp. Am mai alunecat puţin, până la nivelul cotului drept. Nodul osos îmi servea deocamdată ca punct de sprijin, dar simţeam cum muşchiul începe din nou să cedeze. O pană! Iată ce-mi trebuia! S-o înfig pe lângă mine în deschizătură, astfel încât să rămân bine fixată, ca un dop. Sau un băţ lung pe care să mi-l trec pe sub braţ.

Mi-am aruncat privirile în jos, după vreun obiect potrivit. Nici unul din beţele care se aflau acolo nu era destul de lung sau destul de rezistent pentru ceea ce aveam eu nevoie. Ah, dacă aş putea ajunge la cămaşa albastră! Ar fi ideală, îmi spuneam, ca s-o îndes lângă mine. Tot scormonind şi încercând să-i apuc poalele, am rupt un băţ. Cu cel de-al doilea am reuşit s-o aduc într-o poziţie mai bună; puteam acum s-o ating cu vârful degetelor. Întinzând braţul rupt, am apucat din greu pânza cu două degete şi am tras-o la lumină. Era neaşteptat de grea. Mi-am retras brusc mâna ca din faţa unei sobe încinse. Pânza acoperea cadavrul unui bărbat. Sau, mai precis, scheletul. El purta cămaşa. N-am făcut nimic vreme de un minut, atât de înfricoşătoare şi de neaşteptată era descoperirea. Distingeam o parte din rămăşiţe, capul cu fire de păr de un blond lucios sub un rest de pălărie neagră, un braţ fără mânecă şi trupul de la brâu în sus. Cămaşa era încheiată în două, trei locuri, mai aproape de gât.

Dar curând mi-a revenit facultatea de a judeca: *Mă prăbuşesc! Am nevoie de cămaşa asta!* Gândurile astea mi se învârteau în cap. Îmi era silă de ceea ce urma să fac, dar nu exista altă ieşire din situaţia mea disperată. M-am hotărât să trag brusc de cămaşă, în speranţa că o voi desprinde de pe schelet. *Îmi trebuie cămaşa asta!*

Am apucat-o din nou şi am tras-o spre mine cât am putut de tare. Am simţit în braţ un junghi şi am dat drumul cămăşii. După câteva înţepături, junghiul s-a mai domolit, făcând loc unei dureri sâcâitoare, dar suportabile. Am examinat rezultatul eforturilor mele. Nasturii se desfăcuseră şi puteam să ating acum cadavrul. Cămaşa rămăsese petrecută uşor peste umeri şi peste oasele braţului. Am mai observat că mişcările făcute de mine dezveliseră cutia toracică a bietului om.

Să mai trag o dată, şi gata! – voi aduce trupul destul de aproape ca să pot scoate de pe el cămaşa! Pe când mă pregăteam pentru treaba as, ta, privirile mi s-au oprit (o mişcare?) în cavitatea dintre coastele cenuşii ale scheletului. M-am aplecat să văd mai bine. *Şerpi! Un întreg ghem de şerpi!*

M-am retras cât ai clipi, dar ştiam că, prizonieră cum mă aflam în capcana aceea cu muşchi, nu exista pentru mine nici un mijloc real de apărare.

N-aş putea preciza numărul şerpilor din ghemul acela, căci unii erau mari, mai mari decât braţul meu, iar alţii mici, ajungând până la dimensiunile unei mine de creion, dar cred că erau vreo patruzeci. Priveam înnebunită de groază cum se răsuceau leneş în pieptul omului. Le tulburasem somnul, acolo în ciudatul lor adăpost de iarnă, şi acum reptilele începuseră, mai mult sau mai puţin conştient, să se mişte şi să se desprindă din împletitură, căzând ici şi colo. Iată, mă gândeam eu, o schimbare binevenită. Îmi trebuia neapărat cămaşa; ca s-o obţin, însă, nu doream să stabilesc nici un fel de „contact” cu şerpii. Cântăream situaţia şi în vremea asta alunecam şi mă duceam în jos spre… *ce* anume? Poate spre o apă neagră şi fără fund, în care peştii erau albi şi n-aveau ochi.

Mă întrebam dacă, în starea lor de letargie, şerpii puteau să muşte. Cred că nu vedeau bine, ba poate chiar deloc, dar am observat totodată că lumina şi căldura soarelui îi înviorau. Pentru a stârpi şobolanii, ţineam acasă, în magazie, doi şerpi cu ochelari, Saul şi Micuţul David; nu mă temeam de ei, dar nu ştiam, într-adevăr, nimic despre şerpi. Ştiam doar că trebuie să ocoleşti, pe cât e posibil, şerpii numiţi „mocasini” şi şerpii cu

clopoţei şi să-i omori dacă ai vreo săpăligă la îndemână. Iată tot ce ştiam despre şerpii veninoşi.

Durerea din braţ mi se accentua. Simţeam cum stratul de muşchi cedează tot mai mult sub mâna dreaptă şi, în acelaşi timp, vedeam cum ies şerpii, târându-se, printre coastele omului. *Dumnezeu să mă ajute!*

Încleştându-mi maxilarele, am apucat osul dezgolit care ieşea din mâneca albastră a cămăşii. Am tras brusc şi l-am smuls din umăr. Groaznic, veţi zice, dar în felul ăsta aveam un obiect cu care să mă pot descurca.

Am studiat braţul smuls. Resturi de cartilaje îl menţineau întreg la încheietura cotului. Răsucindu-l de câteva ori, am reuşit să-l rup. Am luat osul mai lung şi mi l-am pus la subsuoară, ca să-mi servească drept proptea. El m-ar fi împiedicat să alunec prin deschizătură, dacă aş fi ajuns până acolo. Era lung de tot şi, nădăjduiam eu, rezistent. Bine că bietul om fusese înalt!

Îmi mai rămăseseră cele două oase ale braţului, apoi palma şi încheietura, prinse laolaltă. Apucând bucata asta la cot, am început s-o folosesc drept instrument cu ajutorul căruia să ţin şerpii la distanţă.

— Plecaţi! le spuneam eu, atingându-i. Căraţi-vă!

Toate bune, până când am băgat de seama că agitaţia nu făcea decât să-i trezească. Cu încercările mele de a-i ţine la distanţă, de fapt îi stârneam. Se mişcau foarte încet, dar erau atât de mulţi încât nu-i puteam supraveghea pe toţi.

Fiecare lovitură pe care le-o dădeam îmi provoca o durere usturătoare în braţ şi vă puteţi lesne închipui că loviturile acelea nu erau destul de puternice ca să omoare nişte şerpi. Nici nu urmăream asta. Voiam doar să-i ţin la distanţă şi să-i împiedic să mi se strecoare în spate. Câmpul meu de acţiune era restrâns, 180 de grade de la stânga la dreapta, şi ştiam că dacă şerpii cu clopoţei vor ajunge în spatele meu, mă voi afla la „strâmtoare”.

Am auzit zgomot deasupra capului. O ploaie de nisip şi de pietricele a prins să se reverse peste mine, ca o cascadă.

— Ajutor! am strigat eu. Sunt aici jos! Am nevoie de ajutor!

Mă gândeam: *Mulţumescu-ţi ţie, Doamne. Tot a venit cineva. Curând o să scap din iadul ăsta.* Câteva picături au împroşcat o piatră aflată chiar în faţa mea. Era sânge.

— Grăbiţi-vă! am strigat. Mă aflu aici printre şerpi şi schelete!

Am auzit apoi o voce bărbătească:

— Pun prinsoare că până la primăvară o să mai existe unul. Unul mic şi deşirat!

Era vocea lui Tom Chaney! Nu-l doborâsem cum trebuia! Probabil că stătea sprijinit de marginea gropii şi că sângele îi picura din rana de la cap.

— Îţi place? m-a luat el în râs.

— Aruncă-mi o funie, Tom. Nu poţi fi atât de hain încât să mă laşi aici!

— Zici că nu-ţi place?

Apoi am auzit strigăte, zgomot de încăierare şi un pârâit îngrozitor; cu patul puştii, Rooster Cogburn sfărâmase capul însângerat al lui Tom Chaney. A urmat o surpare năvalnică de pietriş şi de praf. Lumina a fost astupată. Am întrezărit un obiect mare prăvălindu-se spre mine. Era trupul lui Tom Chaney. M-am lăsat cât mai mult pe spate, ca să evit lovitura, însă chiar şi aşa, aproape că m-a atins. A căzut drept peste schelet, rupând oasele, umplându-mi faţa şi ochii de praf şi împrăştiind şerpii uluiţi – care încotro. Şerpii se foiau acum cu toţii în jurul meu; am început să-i lovesc cu atâta înverşunare, încât trupul mi-a alunecat prin gaură. *Sfârşitul!*

Nu! M-am oprit brusc! Tremurând din toate mădularele, spânzuram deasupra hăului, sprijinită de osul de la subsuoară. Lilieci îşi luau zborul peste faţa mea, iar cei rămaşi dedesubt tăbărau pe mine ca ciorile pe crengile unui copac, la asfinţitul soarelui. Doar capul, braţul şi umărul stâng îmi mai rămăseseră deasupra. Atârnam într-o poziţie groaznică. Osul se încovoiase sub greutate şi mă întrebam dacă va rezista. Nu mai puteam să-mi folosesc braţul ca să mă apăr de şerpi, trebuia să mi-l ţin strâns încleştat pe bucata aceea de os.

— Ajutor! Am nevoie de ajutor!

Vocea lui Rooster a ajuns, bubuind, până la mine:

— Eşti teafără?

— Nu! Mă aflu într-o situaţie disperată. Grăbeşte-te!

— Îţi arunc o funie. Petrece-o pe la subsuori şi fă-i un nod zdravăn.

— Nu pot lega funia. Trebuie să cobori şi să mă ajuţi. Grăbeşte-te! Cad! Peste tot în jurul capului meu sunt şerpi!

— Ţin-te! Ţin-te bine! am auzit încă o voce.

Era LaBoeuf. Texanul supravieţuise loviturii. Scăpaseră şi unul, şi celălalt.

Priveam cum doi şerpi îşi împlântaseră şi-şi afundau acum dinţii ascuţiţi în obrazul şi în gâtul lui Tom Chaney. Lipsit de viaţă, trupul nu opunea nici o rezistenţă. *Scârbele astea pot muşca şi în decembrie, şi iată dovada!* Un şarpe ceva mai mic s-a

apropiat şi şi-a frecat botul de mâna mea. Mi-am mişcat puţin mâna; s-a mişcat şi reptila, atingându-mi din nou carnea cu botul. S-a mai apropiat puţin şi a început să-şi frece partea inferioară a maxilarului de dosul mâinii mele.

Pe umărul stâng, am zărit cu coada ochiului un alt şarpe. Stătea acolo nemişcat, fără pic de vlagă. Nu puteam să-mi dau seama dacă era mort sau numai adormit. Oricum ar fi fost, n-aveam chef de prezenţa lui, aşa c-am început să-mi leagăn uşor trupul dintr-o parte într-alta. Mişcarea asta l-a făcut să se rostogolească, întorcându-l cu burta albă în sus. Mi-am scuturat umărul şi şarpele a căzut în hăul de sub mine.

Am simţit apoi o înţepătură şi am văzut cum celălalt şarpe, mai mic, îşi retrage capul de pe mâna mea, cu un strop de venin chihlimbariu pe bot. Mă muşcase! Din cauza poziţiei incomode, braţul îmi zăcea ca mort şi n-am prea simţit durerea. Parcă m-ar fi pişcat un tăun. Cum şarpele era mic, m-am socotit norocoasă. Asta arată cât de puţine cunoştinţe aveam pe atunci în domeniul ştiinţelor naturii. Oameni care se pricep mi-au spus că şerpii mai tineri poartă otrava cea mai violentă şi că puterea acesteia scade odată cu vârsta. Cred în spusele lor.

Proptindu-şi picioarele de pereţii grotei, cu o funie încolăcită în jurul mijlocului, Rooster cobora în salturi mari; peste mine se abătea din nou o avalanşă de pietricele şi de praf. Rooster a aterizat cu o bufnitură grea şi pe urmă a făcut parcă totul dintr-odată. M-a înhăţat pe la spate de gulerul de la haină şi de la bluză, şi m-a săltat în sus cu o mână, lovind în acelaşi timp şerpii şi împuşcându-i cu revolverul. Zgomotul mă asurzea şi-mi dădea dureri de cap.

N-aveam pic de siguranţă în picioare. Abia reuşeam să stau dreaptă.

— Poţi să te ţii de gâtul meu? m-a întrebat Rooster.

— Da, o să încerc, am răspuns eu.

Am zărit pe faţa lui două găuri de un roşu închis, cu firicele de sânge închegat, acolo unde îl izbiseră alicele. Rooster s-a aplecat şi eu l-am prins de după grumaz cu braţul drept, suindu-mă în cârca lui. A încercat să se caţere pe funie doar cu mâinile, căci picioarele şi le proptea pe pereţii grotei, dar după vreo trei asemenea manevre a fost nevoit să-şi dea din nou drumul în jos. Greutatea noastră pusă la un loc era prea mare pentru el. Rooster avea umărul drept sfâşiat de un glonţ, deşi în clipa aceea nu ştiam.

— Rămâi în cârca mea, a spus el, lovind şi strivind şerpii cu

piciorul, în vreme ce-şi încărca iar revolverul.

Un şarpe mare, bătrân, s-a încolăcit în jurul cizmei lui Rooster, dar a plătit îndrăzneala asta cu capul.

— Crezi că te poţi căţăra pe funie? m-a întrebat Rooster.

— Mi-am rupt braţul. Şi m-a muşcat şi un şarpe.

S-a uitat la mâna mea, şi-a scos pumnalul şi a făcut în locul acela o incizie. A stors apoi sângele, a luat nişte tutun, l-a mestecat repede în gură şi a pus pasta obţinută peste rană, ca să absoarbă otrava. După care mi-a înfăşurat strâns funia în jurul braţelor şi i-a strigat texanului:

— Apucă funia, LaBoeuf! Mattie e rănită. Trage-o în sus cu mişcări încete. Mă auzi?

— O să fac tot ce pot, a răspuns LaBoeuf.

Funia s-a întins şi m-a săltat pe vârfurile picioarelor.

— Trage! a strigat Rooster. Pe fată a muşcat-o un şarpe, omule. Trage!

Dar LaBoeuf nu era în stare, slăbit cum se afla, cu braţul lipsit de vlagă şi cu capul zdrobit.

— Nu merge, a spus el. O să încerc cu calul.

A legat în câteva clipe funia de şaua unui ponei.

— Gata! a strigat texanul. Ţineţi-vă bine.

— Dă-i drumul, a spus Rooster.

Îşi petrecuse funia în jurul şoldurilor şi încă o dată în jurul mijlocului. Cu cealaltă mână mă ţinea pe mine. Am fost traşi în sus. La capătul funiei simţeam acum forţă, nu glumă. Ne ridicam în salturi. Slujindu-se de picioare, Rooster avea grijă să nu atingem pereţii stâncoşi ai grotei. Ne juliserăm un pic amândoi.

Soare şi cer albastru! Eram atât de slăbită, încât zăceam la pământ şi nu puteam să scot nici o vorbă. Priveam cu ochii pe jumătate închişi, ca să mă acomodez cu lumina orbitoare, şi am văzut că LaBoeuf îşi sprijinea capul însângerat în palme şi gâfâia de pe urma efortului depus pentru a mâna calul. Era vorba de Negruţ! Ne salvase poneiul acela pipernicit! *Mezinul, bătaia de joc a tuturor, ajunsese mândria familiei,* mi-a trecut mie prin gând.

Cu ajutorul unei cârpe, Rooster mi-a fixat pe rană, în partea de jos a braţului, tutunul amestecat cu salivă.

— Poţi să mergi? m-a întrebat.

— Da, cred că da, am răspuns eu.

M-a condus spre cal; după ce am făcut câţiva paşi, m-a cuprins ameţeala şi m-am prăbuşit în genunchi. Când mi-am revenit, Rooster m-a ajutat să încalec pe Negruţ. Mi-a pus

picioarele în scări şi, cu o altă bucată de funie, mi-a înfăşurat mijlocul, legându-mă de şa. Apoi s-a suit la spatele meu.

— O să-ţi trimit ajutor de îndată ce va fi posibil. Nu te aventura prin împrejurimi, i s-a adresat lui LaBoeuf.

— Sper că n-ai de gând să-l părăseşti, am spus eu.

— Trebuie să te duc la doctor, surioară, altfel s-a zis cu tine.

Apoi i s-a adresat din nou lui LaBoeuf, ca şi cum un gând întârziat i-ar fi străbătut mintea:

— Îţi rămân dator pentru împuşcătura aia, prietene.

Texanul n-a spus nimic şi noi l-am lăsat acolo, sprijinindu-şi capul în palme. Cred că se simţea destul de rău. Rooster l-a îndemnat pe Negruţ la drum – şi credinciosul ponei a început să se poticnească şi să alunece la vale pe coasta aceea abruptă şi plină de hăţişuri, pe unde călăreţii prevăzători şi-ar fi dus caii de dârlogi. Coborârea se dovedea periculoasă, mai cu seamă acum, datorită încărcăturii atât de grele din spinarea lui Negruţ. Era imposibil să te fereşti de toate crengile. Rooster şi-a pierdut pălăria, dar n-a privit o dată înapoi.

Străbăteam la galop poiana unde se desfăşurase duelul fulgerător cu Ned Pepper şi cu banda lui. Abia puteam să-mi ţin ochii deschişi din cauza ameţelii; prin ceaţa lacrimilor, am zărit caii morţi şi trupurile bandiţilor. Durerea devenea tot mai tare şi începusem să plâng. Lacrimile îmi curgeau şiroaie pe obraz. După ce am coborât din munţi, am luat-o spre nord şi am ghicit astfel că ne îndreptam către Fort Smith. În ciuda încărcăturii, Negruţ îşi ţinea capul sus şi gonea ca vântul, înţelegând poate urgenţa misiunii. Rooster îi dădea pinteni şi-l biciuia fără întrerupere. Curând am căzut într-o stare de leşin.

Când mi-am revenit în simţiri, am observat că mergeam mai încet. Gâfâind şi răsuflând cu mare greutate, Negruţ dădea totuşi din el tot ce putea. N-aş fi în stare să spun câte mile călărisem fără întrerupere. Sărmanul animal înspumat! Rooster îl biciuia întruna.

— Opreşte, am spus eu. Trebuie să oprim! E la capătul puterilor.

Rooster nu m-a băgat în seamă. Negruţ era cu totul sleit şi, când s-a împiedicat şi a dat să se oprească, Rooster şi-a scos pumnalul şi i-a crestat adânc greabănul.

— Opreşte! Opreşte! am strigat.

Negruţ a nechezat de durere şi, sub imboldul ei, a ţâşnit înainte. M-am luptat să apuc hăţurile, dar Rooster m-a plesnit şi mi-a dat mâinile la o parte. Plângeam, ţipam. Când Negruţ a

încetinit iar ritmul, Rooster a scos din buzunar nişte sare şi i-a frecat rana cu ea; poneiul a ţâşnit înainte, aşa cum făcuse şi înainte. Din fericire, în clipele următoare tortura a luat sfârşit. Prăbuşindu-se la pământ, Negruţ şi-a dat duhul. Inima lui vitează plesnise, iar a mea s-a frânt în două. Nici n-am ajuns bine jos, că Rooster mi-a şi tăiat legăturile. Mi-a poruncit să mă caţăr în spatele lui. L-am prins zdravăn de după grumaz, în vreme ce el îmi susţinea picioarele. A început să alerge, sau, mai bine zis, cu o asemenea greutate în cârcă, să se mişte legănat. Răsuflarea îi devenise greoaie. Din nou mi-am pierdut cunoştinţa şi tot ce-mi mai amintesc e că, la un moment dat, Rooster mă purta în braţe, iar broboanele de sudoare de pe fruntea şi mustăţile lui îmi picurau pe gât.

Nu ştiu nimic despre oprirea noastră pe malul râului Poteau, unde Rooster a luat o căruţă şi un atelaj de catâri de la nişte vânători, ameninţându-i cu arma. Nu vreau să sugerez că vânătorii ar fi refuzat să i le împrumute într-o situaţie de-o asemenea urgenţă, dar Rooster era prea grăbit ca să stea să le mai explice şi pur şi simplu le-a luat căruţa şi catârii. Mai departe, urmând cursul râului, ne-am oprit la casa unui fermier indian înstărit, pe nume Cullen. Acesta ne-a dat o cabrioletă şi o pereche de cai potriviţi şi l-a trimis pe unul dintre fiii lui, călare pe un ponei alb, să ne arate drumul.

Se lăsase noaptea când am ajuns la Fort Smith. Am pătruns în oraş pe o burniţă rece. Îmi aduc aminte că am fost transportată la locuinţa doctorului J. R. Medill şi mi-l mai aduc aminte pe doctorul Medill ţinându-şi pălăria deasupra lămpii cu gaz, ca s-o ferească de ploaie.

Zile întregi am zăcut într-o stare de letargie. Osul rupt mi-a fost îndreptat şi o atelă mi-a fost fixată de-a lungul braţului. Palma mi s-a umflat şi mi s-a înnegrit, apoi şi încheietura. În cea de-a treia zi, doctorul Medill mi-a administrat o doză considerabilă de morfină şi mi-a amputat braţul, chiar deasupra cotului, cu un fierăstrău mic de chirurgie. Cât a durat operaţia, mama şi avocatul Daggett au stat lângă mine. N-o să uit niciodată că mama, fire delicată cum era, nu s-a mişcat totuşi din loc şi nu s-a dat bătută. Îmi ţinea mâna în mâna ei şi plângea.

După operaţie, am rămas în casa doctorului mai bine de-o săptămână. Rooster m-a vizitat de două ori, însă eu eram atât de bolnavă şi de „buimăcită”, încât nu cred că am fost o companie prea plăcută. Pe obraz, în locurile din care doctorul Medill îi extrăsese alicele, Rooster avea lipite bucăţi de plasture. Mi-a

spus că potera de şerifi l-a descoperit în cele din urmă pe LaBoeuf, dar că texanul a refuzat să părăsească locul până când nu recuperează cadavrul lui Tom Chaney. Cum nici unul dintre şerifi nu ţinea cu tot dinadinsul să intre în puţ, LaBoeuf le-a cerut să-l coboare pe el cu o funie. S-a descurcat bine, deşi privirea o avea cam împăienjenită, din pricina loviturii aceleia primite în moalele capului. La McAlester i-au tratat cum s-au priceput rana, după care LaBoeuf a plecat spre Texas, ducând cadavrul omului pe urmele căruia se aflase atâta amar de vreme.

M-am întors acasă cu un tren care transporta vopseluri, întinsă pe targa şi aşezată între banchetele unui compartiment. Cum v-am mai spus, eram bolnavă în toată puterea cuvântului şi mi-am recăpătat forţele abia la câteva zile după ce am sosit acasă. Mi-am dat seama că nu-i achitasem lui Rooster întreaga sumă. Am completat un cec de şaptezeci şi cinci de dolari, l-am vârât într-un plic şi i-am cerut avocatului Daggett să-l trimită prin poştă lui Rooster, la biroul şerifului.

Avocatul Daggett m-a descusut despre cele întâmplate şi, în cursul conversaţiei cu el, am aflat un lucru tulburător. Iată despre ce este vorba. Avocatul îl învinuise pe Rooster că m-a luat cu el în căutarea lui Tom Chaney şi, fără multe menajamente, îi aruncase vorbe de ocară şi-l ameninţase că-l dă în judecată. Auzind asta, am fost tare mâhnită. I-am spus avocatului Daggett că Rooster n-avea nici un fel de vină şi că mai curând ar trebui să-l preţuim şi să-i aducem laude pentru curajul lui. Fără îndoială, el îmi salvase viaţa.

Indiferent de opiniile adversarilor săi, societăţile navale şi de căi ferate, avocatul era un gentleman şi, aflând cum stăteau lucrurile în realitate, s-a ruşinat de ceea ce făcuse. Deşi considera şi acum că şeriful federal acţionase cam fără cap, mi-a spus că, în noua situaţie, îi datora nişte scuze. S-a dus la Fort Smith şi i-a înmânat personal cei şaptezeci şi cinci de dolari, după care i-a mai dăruit din partea sa un cec de două sute de dolari şi l-a rugat să-l scuze pentru cuvintele grele şi nemeritate pe care i le adresase.

I-am scris lui Rooster şi l-am rugat să ne viziteze. Mi-a răspuns printr-un bilet care semăna cu o notă de plată de-a lui şi-n care îmi promitea că data viitoare, în drum spre Little Rock, o să încerce să se oprească pe la noi. Am tras concluzia că nu va veni şi am luat hotărârea să mă duc eu acolo, atunci când mă voi putea sluji de picioare. Eram foarte curioasă să aflu cu cât s-a ales, dacă i s-a dat vreo recompensă pentru stârpirea bandei de

tâlhari a lui Ned Pepper şi dacă are veşti de la LaBoeuf. Trebuie să adaug aici ca pe Judy n-am găsit-o, după cum n-am recuperat nici cea de-a doua monedă de aur din California. Am păstrat-o pe prima ani de zile, până când ne-a ars casa. Apoi… nici urmă de ea în cenuşă.

N-am mai apucat să-l vizitez. La nici trei săptămâni după întoarcerea noastră din munţii Winding Stair, Rooster a dat de bucluc din pricina unui schimb de focuri la Fort Gibson, în ţinutul indienilor cherokee. L-a omorât în duel pe Odus Wharton. E drept, Wharton era un criminal notoriu şi evadase de la spânzurătoare, dar s-au iscat discuţii cu privire la felul împuşcăturii. Cu Warton se mai aflau doi tipi, dintre care unul a căzut ucis de Rooster. Erau probabil nişte lepădături, căci altfel n-ar fi stat în preajma unui „criminal”, dar în perioada aceea nu erau urmăriţi de lege, aşa că vina a căzut asupra lui Rooster. Avea mulţi duşmani. S-au făcut presiuni şi Rooster a fost nevoit să renunţe la insigna federala. Am aflat despre asta abia după ce totul se isprăvise şi Rooster plecase din oraş.

Fără să-şi uite motanul, a luat-o pe văduva Potter cu cei şapte copii ai ei şi s-a dus la San Antonio, în Texas, unde a găsit de lucru ca agent al unei asociaţii a negustorilor de vite. Nu s-a însurat cu femeia la Fort Smith şi presupun că au aşteptat amândoi până au ajuns în „Oraşul Făgăduinţei”.

Din când în când auzeam despre el frânturi de veşti de la Chen Lee, care nu ştia nimic precis şi se lua doar după zvonuri. I-am scris de două ori, pe adresa asociaţiei negustorilor de vite din San Antonio. Scrisorile nu mi-au fost returnate, dar nici răspuns n-am primit. Când am auzit din nou de el, Rooster se vârâse personal, dar la o scară mai redusă, în negoţul cu vite. Apoi, prin jurul anului 1890, am auzit c-o părăsise pe femeia aceea, Potter, cu puradeii ei cu tot, şi că plecase împreună cu Tom Smith, un tip nesăbuit, spre nord, în statul Wyoming, unde se angajase la crescătorii de vite să-i terorizeze pe hoţi, pe intruşi şi pe agricultori. Era o treabă jalnică, aşa mi s-a spus, şi mă tem că Rooster nu şi-a câştigat o faimă prea bună în ceea ce au numit ei „Războiul ţinutului Johnson”.

În 1903, pe la sfârşitul lunii mai, Frank mi-a trimis o tăietură din publicaţia „The Commercial Appeal”, care apărea la Memphis. Era o reclamă pentru spectacolul intitulat „Vestul sălbatic”, cu Cole Younger şi Frank James, spectacol care urma să se desfăşoare pe terenul de baseball „Chicks” din Memphis. Frank încercuise următoarele rânduri de la sfârşitul anunţului,

tipărite cu caractere mai mici:

„A LUPTAT ALĂTURI DE QUANTRILL!
A FOST ÎN SERVICIUL LUI PARKER!
A pedepsit vreme de 25 de ani pe cei ce încălcau legea pe Teritoriul Indian şi pe hoţii de vite din Texas. „Rooster” Cogburn o să vă uimească cu măiestria şi cutezanţa lui în mânuirea revolverului cu şase focuri şi a puştii cu repetiţie. Nu lăsaţi doamnele şi copiii acasă. Spectatorii pot urmări această demonstraţie unică în deplină siguranţă.”

Prin urmare, avea să vină la Memphis! De-a lungul anilor, Frank mă tachinase şi mă luase mereu peste picior din pricina lui Rooster, zicând că în taină îl socoteam „drăguţul” meu. Trimiţându-mi notiţa asta, se amuza din nou pe seama mea. Mâzgălise pe margine câteva cuvinte: „Măiestrie şi cutezanţă! Nu-i prea târziu, Mattie!”. Lui Frank îi plăcea să se amuze pe seama altora şi cu cât făcea mai mult caz de vreun lucru, cu atât se amuza mai tare. În familia noastră ne-au plăcut întotdeauna glumele, şi consider ca o glumă bună nu supără pe nimeni. Victoria se bucură şi ea la auzul unei glume fericite, în măsura în care poate s-o înţeleagă. Nu le-am purtat niciodată pică pentru faptul că m-au lăsat acasă, să am grijă de mama, şi ei ştiu asta, căci le-am spus-o.

Am călătorit până la Memphis cu trenul de Little Rock şi i-am convins cu uşurinţă pe conductori să-mi accepte abonamentul de Rock Island. Era al unui antreprenor de transporturi, care mi-l împrumutase în schimbul unei mici sume. M-am gândit să trag la un hotel în loc să mă duc direct la Frank, întrucât n-aveam chef să-l aud cum mă tachinează, înainte de a-l vedea pe Rooster. Mă întrebam dacă şeriful o să mă recunoască. *Un sfert de veac e timp, nu gluma!*

Aşa cum au evoluat lucrurile în continuare, nu m-am mai dus la hotel. Când trenul meu a ajuns la Memphis, am văzut că trenul cu artişti se afla pe o linie secundară, în depou. Mi-am lăsat valiza la gară şi am pornit-o pe lângă căruţele circului, prin mijlocul unei mulţimi de cai şi de indieni şi de oameni costumaţi în cowboy şi soldaţi.

I-am găsit pe Cole Younger şi pe Frank James într-un vagon Pullman, stând acolo doar în cămaşă şi vestă, fără haină. Beau Coca-Cola şi-şi făceau vânt cu evantaiul. Erau bătrâni. Mi-am

imaginat că Rooster trebuie să fi îmbătrânit şi el. Aceşti oameni ai altor vremuri, care se bătuseră împreună în luptele de la graniţă sub drapelul negru al lui Quantrill şi înfruntaseră mai târziu primejdie după primejdie, nu mai erau acum în stare decât să se expună privirilor publicului, ca nişte fiare sălbatice, stranii ale junglei.

Se spunea că Younger poartă paisprezece gloanţe în diferite părţi ale corpului. Era un bărbat robust, cu faţa rumenă şi cu maniere plăcute; s-a ridicat în întâmpinarea mea. Arţăgosul de James a rămas pe locul lui, fără să scoată o vorbă ori să-şi ridice măcar pălăria. Younger mi-a povestit că Rooster murise cu câteva zile în urmă, când circul se afla la Jonesboro, în Arkansas. Avea de mai multe luni sănătatea şubrezită, suferea de nişte tulburări cărora el le spunea „fierbinţeli de noapte" – şi căldura începutului de vară îl dăduse gata. Younger i-a apreciat vârsta la vreo şaizeci şi opt de ani. N-a venit nimeni să-i ia trupul, astfel că l-au înmormântat în cimitirul federal din Memphis, deşi el era de fel din Osceola, în Missouri.

Younger vorbea cu căldură despre Rooster.

— Am petrecut împreună clipe minunate – iată unul dintre lucrurile pe care le-a spus el.

I-am mulţumit bătrânului Younger şi, întorcându-mă spre James, am spus:

— Nu te scula de jos, căzătură!

Apoi mi-am luat zborul.

Se zvoneşte acum că Frank James, şi nu altul, l-ar fi împuşcat pe slujbaşul băncii din Northfield. După câte ştiu, ticălosul ăsta n-a petrecut nici o noapte în închisoare, pe când Cole Younger zăcuse douăzeci şi cinci de ani în hruba din Minnesota.

N-am rămas la spectacol; bănuiam că va fi unul idiot, ca toate spectacolele de circ. După reprezentaţie oamenii bombăneau, zicând că James n-ar fi făcut altceva decât să-şi fluture pălăria spre mulţime, iar Younger nici atât, una dintre condiţiile eliberării lui fiind aceea de a nu-şi etala prea mult dibăcia. Cei doi băieţi ai lui Frank, aduşi de tatăl lor la spectacol, s-au bucurat tare să vadă caii.

Am luat trupul lui Rooster şi l-am dus cu trenul la Dardanelle. Celor de la căile ferate nu le place să transporte pe timp de vară trupuri exhumate, dar i-am convins, plătind o taxă suplimentară, şi am cerut băncii din Memphis să tranşeze afacerea cu un angrosist de coloniale, care făcea o mulţime de transporturi. Rooster a fost apoi îngropat pe locul familiei noastre. Avea o

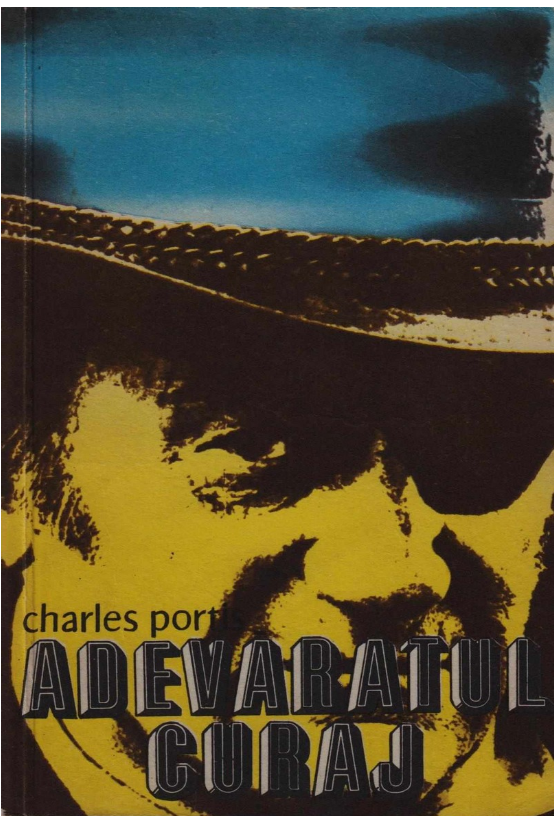
mică piatră de mormânt de fost combatant confederat, dar piatra era atât de mică, încât am pus alături o alta, o lespede de şaizeci şi cinci de dolari, din marmură de Batesville, pe care se aflau gravate cuvintele:

REUBEN COGBURN
1835-1903
ŞERIF VITEAZ
AL CURŢII JUDECĂTORULUI PARKER

Oamenii din Dardanelle şi din Russellville comentau: „Abia dacă l-a cunoscut, însă de la o domnişoară bătrână şi zdruncinată ca ea te poţi aştepta la o astfel de *isprava”.* Ştiam ce vorbeau, chiar dacă nu mi-o spuneau în faţă. Oamenilor le place să trăncănească. Le place să te vorbească de rău dacă eşti om înstărit. Clevetesc pe socoteala mea, zicând că nu ţin decât la bani şi la biserica prezbiteriană şi că ăsta ar fi motivul pentru care nu m-am măritat niciodată. Ei cred că toate femeile se dau în vânt după măritiş. E adevărat că ţin la biserică şi la bani. Ce e rău în asta? O să vă destăinui un secret. Aceeaşi oameni mi se adresează deosebit de frumos atunci când vin să împrumute grâu ori să mă implore să le prelungesc o ipotecă. N-am avut niciodată vreme să mă mărit, dar nu e treaba nimănui dacă sunt sau nu măritată. Nu dau două parale pe vorbele lor. O femeie deşteaptă, cu limba ascuţită, cu o mânecă prinsă în ace şi cu o mamă invalidă în grija ei este cam dezavantajată, deşi au existat pe-aici vreo doi-trei bătrâni cu înfăţişare şleampătă, care-şi puseseră ochii pe banii mei. *Nu, mulţumesc!*

N-am mai auzit nimic despre LaBoeuf, texanul. Dacă se află încă în viaţă şi dacă s-ar întâmpla să citească paginile acestea, aş fi încântată să primesc veşti de la el. Cred că trebuie să aibă acum vreo şaptezeci de ani; probabil mai aproape de optzeci decât de şaptezeci. Îmi închipui că „vârteiul” nu i se mai ridică în creştet cu atât[...] necontenit. Astfel se încheie [...] despre felul în care l-am răzb[...] lor choctaw, când pământul e[...]

Editura UNIVERS

Western în cea mai bună tradiție a genului, *Adevăratul curaj* de scriitorul american Charles Portis dă viață cu mult realism unei galerii întregi de personaje specifice Americii spațiilor deschise de la sfîrșitul secolului trecut.

Coborîți din legendă, dar și din ecranele cinematografelor, eroii cărții se războiesc în înfruntări fără echivoc — de o parte binele iar de cealaltă răul, cavalerii dreptății împotriva nelegiuiților, a proscrișilor.

Lei 5,25